

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kaçak yayın

Yeryüzüne sürgünlerin dergisi - nisan 2005 Sayı:24 2.500.000 TL 2.5 TL kdv dahil

Daum: Bu kitapta Hooijdonk yok!

anakaçak

Paulo Coelho

Lele Paker

Cemil Eröz

Seda Kornat

M. Kemal Eder

Eder Özkahraman

DEUTSCHLAND 3.40 EUR - ÖSTERREICH 3.50 EUR - SCHWEIZ 6.50 CHF NEDERLAND 3.50 EUR - BELGIË 3.50 EUR - FRANCE 3.50 EUR - GB 2.70 GBP

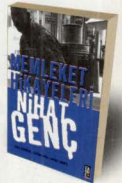
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://www.maney.org>

Etik ve tarih yazıları sürüyor

Nihat Genç'den
yeni bir yapıt

Hattı
Müdafaa

15
NİSANDA
KİTAPÇILARDA

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

Caddesi Yayınları
Etiler, Beşiktaş / İstanbul
No: 47 Beyoğlu / İstanbul
Tel: 0.212.292 94-50/51

KAKAK

Sayı | 24
Nisan 2005

**AYLIK YEREL
SÜRELI YAYINDIR**

Sahibi

LM Basın Yayın
Ltd. Şti. adına
Tuncay Akgün

Yayın Yönetmeni
Tuncay Akgün

Yayın Danışmanı
Adnan Özer

Editör

Aslan Özdemir
aslanozdemir@leman.com.tr

Sorumlu

Yazılırları Müdürü
Ayhan Erođan

Grafik Tasarım
Tanzer Ercanpolat

Fotoğraflar

Sinan Göksel

Dirgi

Nurgül Sedef Kiran

Düzeltili

Hüseyin Kiran

Müessese Müdürü
Ali Yavuz

Satış Müdürü

Cengiz Kocalı

Baskı Sorumlusu

Ali Polat

Abone-Reklam

Sevinç Selvi

0212 - 292 94 50/51/52

E-Mail

kacak@leman.com.tr

Telefon

0212 - 292 94 50

292 95 51 (4 Hat)

Fax

0212 - 292 44 91

Adres

Finizaga Mahallesi
Deltendar Yokuşu No: 47
Beyoğlu / İstanbul

Baskı

LeMan Matbaası

Telefon

0212 - 858 00 93 (Pbx)

Dağıtım

BBD Merkez

"Mozart'ın Berberi" ile İstanbul'da üç gün

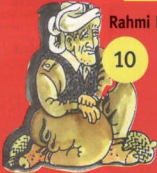
Söyleşi

10

Daum: Bu kitapta
Hooijdonk yok!

25

10

Rahmi Batur/Ender Özkahraman
Su, Tas, Güneş ve
Dengbej

Aslı E. Perker
"Başkalarının Kokusu"

PAPLIŞIN VERLAG, İĞNE DELİĞİNDEN GEÇEN YAZAR

İbrahim Baştuğ

**FOTO-
ROMAN**

Sabahattin Ali Şirir

Türkçenin Çoban Ateşi

06

20

Paulo Coelho

17

**Öğretmenler ile
öğrenciler
karşı karşıya**

Cezmi Ersöz 26

Tanja Dückers
Kedilerin Sırrı

34

**Aynı üzülen Gerek Sevdaları
Durmada Seveceğim!**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

Türkiye'nin yeni kabusu:

Nazi kasabı Adolf Hitler'in "Kavgam" kitabı hortladı! En çok satanlar listesinde inmiyor, medya dilinden düşmüyor, bugüne kadar hiç kitap kapağı açmamış herkesin elinde... Böylece gündem manyağı olmuş ülkemizde de geçici kan bulunmuş oluyor. Kavgam kitabı beraberinde bir çok tartışma getirirken, bu tartışmalar, Hitler'in son dönemlerini konu edinen "Cöküş" filmi ile daha da yoğunlaşacağına benzer. Bütün bu yaşananlar, Türkiye'de faşizmin yükselişi olarak mı okunmalı sorusunu getiriyor gündeme. Biz de olayı gerçek kahramanlarına; kitabı okuyanlara, satanlara sorduk. Kavgam'ın satışları nasıldı, kitabı kimler, neden okuyordu, Alman devletinin kitabı toplamla girişimi hakkında neler düşünüyorlardı? İşte ilk ağızdan "Kavgam" gerçekliği..

Leman Dergisi "Kavgam gerçeğini" kapağına taşıdı

KİM TUTAR SENİ HITLER?

Büyük ve gösterişli, Remzi, D&R gibi kitapçıların vitrinlerine bakıyor musunuz? Ve bunların en çok satanlar listelerine, veya başköşelerine... Hadi buralara yolunuz düşmedi diye yelim, yüzlerce satış noktası olan ülkenin en büyük hipermarketlerinin kitap reyonlarında da dikkatini çeken birşey olmadı mı? Hadi bunu da geçelim yine ülkenin en büyük ulusal gazetelerinin en çok satan kitap listelerinde, top10'larında da mı görmediniz?.. Buralarda insanlık tarihinin en büyük felaketine yolaçan Nazi kasabı Adolf Hitler'in "Kavgam" kitabına rastlamadıysanız, sizin hiç bir şeyden haberinizi yok demektir.

Türk medyasında herkesin atladığı(!) atladığı ne demek top10 listelerinin baş köşelerinde misafir ettiği bu vakayî Financial Times Gazetesi'nin Türkiye muhabiri Vincent Bolland atlamadı... Olay Türkiye'nin AB hazırlıklan öncesi elbetteki diğer Avrupa ülkelerinin de dikkatini çekti. Alman basını da olaya bir tarafından dalarken, Alman yetkililer tefti başkısıyla Hitler'in Kavgam kitabının Türkiye'deki satışını durdurmaya çalışacaklarını açıkladı..

Türkiye'de tam 13 yayınevi Hitler'in Kavgam kitabını basıyor. Bir tanesi işi, 5,9 YTL'lik kampanyaya da dökmüş. İşin dikkat çekici yanı Remzi, D&R gibi büyük zincirlerin kitabı vitrinlerinde ağırlamaları, sevin-dirici yanı ise Mefisto, İstiklal, Pandora gibi demokrat diyebileceğimiz Beşoğlu kitapçısının işi hiç itibar

etmemesi... Leman'ın dergi reyollarına çizgimize uyuyor diye kabul etmeyen ülkenin en büyük ailesinin en büyük market zincirinin bu kitabı satarak çizgilerine ne kadar uyuyor diye sorulmaması ise düşündürücü... Yine başımızda geldi, söylemesi çok sıkıcı bizden yayınlandı diye listelerden kitaplarımızın çıkarıldığına şahit olduk geçmişte... Kavgam gazetelerin listelerinde baş köşelerinde... İslamcı basının köşe yazarlarından Hitler'in iktidara gelmeden önce yazdığı ve ideolojisini anlattığı "Kavgam" adlı kitaba arada bir atıfta bulunmasına ise birşey demiyoruz... Ya bunlara itibar eden okura ne demeli... Aylar önce kitap okuyorum diyor sorulan top modelimiz, "evet en son Kavgam'ı okudum" demisi... Savcılarımız en küçük bir cinsellik imasında bulunan her kitabı yayıncısını, yazarını adliye'ye davet ediyor... Kısacası meydan öyle bir boşaltılmış, öyle bir açılmış ki, Hitler'i de, Kavgam'ı da tutabilene aşıksın...

Ben satmama taraftarıyım ama, müşterinin talebi var

Kavgam'ın satışları, son bu ucuz kitap kategorisine girdikten sonra arttı. Yaşlı, genç, kadın, erkek herkes okuyor... Bunun yüzde 50'si sağ görüşlüyse, yüzde 50'simeraktan ve kitap ucuz olduğu için okuyor. Ama 2000 yılının başından itibaren bütün dünyada, milliyetçi dalgalanır bir yükseliş var. Bunun da etkisi büyük tabii... Ben satmama taraftarıyım ama, müşterinin talebi var. Buna rağmen vitrine, görüntü bir yere hiç koymadım kitabı. Bir kitabın yazılışının üzerinden 75 yıl geçtikten sonra telifi otomatikman düşüyor. Onun için de telif hakkı için toplatılabileceklerini düşünmüyorum. Bence kitaplar, ne olursa olsun toplatılmasın. İnsanlar okuyup öğrensin. Kavgam, ibretverici bir kitap aslında... Hitler'inve faşizmin gelişimini izlemek açısından okunsun. Ben de okumak istiyordum.

Gürsel Canlıkioğlu / Beşoğlu İstiklal Kitabevi

Hayatında hiç kitap okumamış insanların, ilk okudukları kitap Kavgam oldu

Kitap bizde var ve son haftaların en çok okunan kitabı durumunda. Normal yaşamında kitap okumayanlar ama, medyanın yönlendirilmesiyle okuyanlar aliyor genellikle. Metal Fırına'yı okuyan kitle yani... Sadece sağ kesimin okuduğunu söylemek büyük hata olur. Fıyatının bir şekilde makul tutulması, metnin herkese ulaşmasını sağlamak niyeti olduğunu düşünüyorum. Daha önce de ucuz kitap politikası yapıldı. Şimdi Komünist Manifesto da böyle yapılabilir. Ama kitabın bu hale gelmesinin sorulması birer birer medyadır. Hürriyet Gazetesi başlattı Kavgam furyasının patlamasını. Kitap Almanya'da yasak ama, Türkiye'de de yasaklamaya kalkmaları, böyle bir polemige girmeleri, Türkiye'de bu kitabın patlamasına neden oldu. Bu olay, hayatında hiç kitap okumamış insanların, ilk okudukları kitabın Kavgam olmasını sağladı. Ben bunun altında ar niyet anıyordum. Kitabı saklamanın çok bir anlamı yok bence. Zira bu kitap 18 milyon lira olduğu dönemde, zaten kimse alıp da Kavgam okumuyordu.

Yıldırım Öztürk / Kadıköy Pen Gen Kitabevi

Hitler'in bu kitabı yazdığı bile şüphelidir

Kavgam bizde yok. Genelde ya olmuyor ya da birkaç tane tutuyoruz. Onu da herhangi bir akademik çalışma için, insanlar merak eder diye bulunduyoruz...

Kitabı maalesef gençler okuyoruz özellikle. Sadece sağ görüşlüler okuyor diyemeyiz. Ayrıca Türk milliyetçisi, neden Alman milliyetçisi ise, o da enteresan bir şey. Demek ki, faşistler de bir kan çekiyor. Böyleyaparak kendi tezlerini öldürüyorlar aslında...

Lokal anlamda Türkiye'de, gençler okuyor da, milliyetçilik dalgası var demek bence yanlış. Hatta alırken söylemeye utananlar bile var. Kısacası, abartılacak bir şey yok ama, neden Hitler tekrar gündeme sunuldu ötesini bilemem...

Hitler üzerine Notlar diye bir kitap var, Hitler'i ifşa eden... Ben de onu satacağım.

Bence, Hitler'in bu kitabı yazdığı bile şüphelidir. Dilbilimciler, tarihçiler araştırılmalı...

Küçükçekirten Beşoğlu İstiklal Kitabevi

KAVGAM

Kitabı okuyanlar ne diyor?

Hitler'in fikirlerinden değil, kişiliğinden dolayı okudum

-Kavgam'ı yaklaşık 2 sene önce okudum. Okuma nedenim Hitler'in fikirlerinden değil, kişiliğinden kaynaklanıyor. Çünkü Hitler, hem psikolojik boyutta, hem de yaptıklarıyla sosyolojik boyutta incelenmesi gerekir. Bu kadar korkunç bir düşüncüyü insanlara nasıl anlatmış, kabul ettirmiş ve onları nasıl peşinden sürüklemiş... Nasıl oluyor da bugün hâlâ Hitler konuşuluyor ve kitabı bu kadar çok satıyor, o yüzden okudum.

-Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme çalışmaları sırasında yaşadıklarımız, biraz milliyetçiliği teşvik etmiş olabilir belki ama, gidip sadece sağcılar okuyor bu kitabı diyemeyiz.

-Bu kitabın bu kadar çok satıyorlarsa endişe edecek bir durum değil, en azından ülkemiz için. Biz toplum olarak balık hafızalıyızdır. Keşke gerçekten, kitaplardan etkilenebilen bir toplum olsaydık...

-Ne Kavgam kitabının, ne de başka bir kitabın toplatılıp, yasaklanmasına kesinlikle karşıyım.

Nilhan Üçok / Öğrenci

Kavgam, kitap niteliği taşıyor asla

-Kavgam'ı okuyalı yaklaşık 3 sene kadar oldu. Ben meraktan okudum ve herkes de meraktan okuyor zaten. Ben sol görüşlü bir insanım. Açıkçası, bu manyak adam ne diyor, dedim. Okuduktan sonra anladım ki, gerçekten manyakmış.

-Satışının bu kadar artmasının nedeni, Hitler'in popülaritesi. Bu kadar üstüne gidersen, insanlar da merak edip, bu kitabı en çok satanlar listesinde yükseltir. Yoksa niye Hitler'in kitabı satılıyor da, Alparslan Türkeş'in 9 İşk Doktrini satılmıyor...

-Kavgam'ı okuyup da, görüşlerine kendini kaptıracak faşizm çizgisine sürüklenecek insanlar olacağını sanmıyorum. Belki öyleleri de olabilir ama, çok ciddi bir tehlike olduğunu düşünmüyorum.

-Ülkücülerin ve Genç Parti'nin tabanlarının okuduğunu duydum. Cem Uzan'ın propaganda yöntemleri zaten Hitler'i andırıyor. Genç Parti'nin tabanı da öyledişünerek okuyor der herhalde. Ama ülkücüler nasıl okuyor, ben anlamıyorum bunu. Hatırladığım kadariyle, Türklerin en kötü milletlerden biri olduğunu söylüyor du.

-Kavgam'ın toplatılması sansürcü zihniyet kavramına girmez. Toplatılan bir kitaba böyle bir şey diyebilmek için, öncelikle o toplatılan şeyin kitap niteliği taşıması gerekir. Kavgam, kitap niteliği taşıyor asla.

Ulaş Kiroğlu / Öğrenci

Türkiye'deki "kavga" Alman medyasında

Hitler'in "Kavgam" kitabının Türkiye'de satış listelerinin üst sıralarına tırmandığı Alman basınında geniş yeri buldu. Bir gazete ve internet sitesinde yer alan haberlerde kitabın en az 40 baskı yapıldığından söz ediliyor. Yine bu haberlerde, kitabın kapağında onu bir "Klasik" olduğunun, yazarının kapitalizm ve sosyalizm arasında yeni bir teori, yeni bir yol geliştirdiğini yazdığı, ama yazarın 60 yıl kadar önce milyonlarca insanı ölüme gönderdiğinden ise hiç söz edilmediği belirtiliyor. Şu anda kitap satış listelerinin üst sıralarında. 13 ayrı yayınevi tarafından yayınlanmış ve yılbaşından bu yana 50 binden fazla satmış.

Türk gazetelerinden, örneğin Vatan gazetesine yazarı Ümit Özdağ'dan yaptıkları alıntıya göre Almanya'nın savaş sonrası dönemiyle bugünkü Türkiye arasında paralellikler varmış. O zamanlar nasıl Hitler Yahudileri düşman olarak görüyse bu günde bir çok Türk, Kürtleri düşman olarak görüyormuş. Gerçi Türkler Kürt işçi partisi PKK'ya karşı verdiği savaşta kazanmışlar, ama bugün bu çoğunluk taleplerini başka alanlarda da gerçekleştirmek istiyorlarmış.

Haberde, Vatan gazetesinden alınan bu yorumun pek de yanlış olmadığı, Kavgam kitabına gösterilen ilginin AB'nin Türkiye'den talep ettiği reformlara paralel olarak arttığı, çünkü bu reformlarda Kürtleri de ilgilendiren bir çok yeniliğin yapıldığı söyleniyor.

Ayrıca Kavgam kitabı bir çok başka yayın tarafından da destekleniyormuş. Örneğin bu kitapların yazarları Fatih Sultan Mehmet'in Yahudi bir doktor tarafından zehirlendiğini, bunun da Fatih'i Hristiyanların doğudaki metropolünün yanında, Batı'daki metropollerini de fethetmekten alkoyduğunu yazıyorlarmış. Bir başka yerde ise bu 'sözüm ona' bilimsel keşif daha da keskinleştirilmiş ve Kürtlerle Yahudilerin aynı yeni taşkırları taşıdıkları söyleniyormuş. Bu türden fikirlerin yaygınlaşması da "Kavgam" kitabının Türkiye'de bu kadar yüksek satış rakamlarına ulaşmasının zeminini hazırlamış.

"Kavgam" zihniyetinin nelere yol açtığını Türkler 25. Mart'ta itibaren görebilirlermiş, çünkü "Der Untergang" (Çöküş) filmi Türkiye'deki sinemalarda gösterime girecekmış.

Ayrıca tüm dünyada olduğu gibi Kavgam kitabının Türkiye'de yayınlanması da yasadışıymış. Çünkü kitabın yayını hakları Baviera eyaletindeymiş ve eyalet yönetimi ne Almanya içinde, ne de Almanya dışında kitabın yayını hakları kimseye vermiyormuş. Bunu tek istisna ise bilimsel amaçlı yayınlarmış. Ve Baviera yönetimi şu sıralar Kavgam kitabının Türkiye'de yayınlanmasına karşı yasal yollara başvurmak için gerekli ön hazırlıkları yapmaktaymış.

Kaynaklar:

www.heute.de

www2.0n.nachrichten.t-online.de

www.17arab.com

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://arantey.org>

Bariş Penivan

Sabahattin Ali Şiiri; Türkçenin Çoban Ateşi

Atilla Özkırmı, Sabahattin Ali'nin şiirlerini topladığı kitabı yazdığı "Sunu"da şöyle diyor: "Sabahattin Ali'nin şiirlerini değerlendiren, dönemin edebiyatının belirgin niteliklerini göz ardı etmemek gerekir. Söz konusu olan, bir sanatçının başlangıç dönemidir çünkü. Genellikle bütün etkilere açık, egemen edebiyat anlayışının ürünlerinin örnekalındığı bir dönem. Hele yazılan şiirse..." (Sabahattin Ali, *Bütün Şiirleri*, YKY, s. 8, İstanbul 1999) Özkırmı, dönemin etkin şiir akımı olarak hececiliği belirledikten sonra Sabahattin Ali şiiri hakkındaki yargısını netleştiriyor: "Sabahattin Ali'nin şiirleri bu bağlamda öz ve biçim olarak dönemin tipik özelliklerini taşır. Yanlışlarını, yanlışlarını da. Genelde hececi şiirin içinde, memleketçi edebiyatın dışındadır. Söyleyişte ise halk şiirinin etkisindedir..." (Age, s. 9.)

Aynı kitapta Asım Bezirci imzalı "Sabahattin Ali'nin Şiirleri" başlıklı yazıda da çok şiirlerin yayımlandığı dergiler, verildikleri eşten dosttan toplanma

serüvenini konu alır. Yalnız bu yazıda Sabahattin Ali'nin *Dağlar ve Rüzgâr* (1934) adlı kitabı üzerinedeğerlendirme niteliği taşıyan iki yazıdan kısa da olsa iki alıntı vardır ki önemli. Birincisi Yaşar Nabi'nin, *Hakimiyeti Milliye*'de 1934'te kaleme aldığı yazıdan: "Müellifin son yazılarını bir araya toplayan bu kitabın mümeyyiz vasfı halk edebiyatı tarzında bir deneme teşkil etmesidir, (...) Sabahattin Ali'nin tecrübeleri de muvaffak neticeler vermiş. Ve bize, şiirleri doğru, doğruya bir halk şairi elinden çıkmamış olduklarını hissettirmekle beraber, o tanıdığımız ve sevdiğimiz samimi edayı tatırabiliyor. (...) Komplike imajlardan kasti olarak kaçınılması, bu şiirlere büyük bir sadelik vermiş. (...) Sabahattin Ali'de iç cevheri vardır. Yapmacığa ve gülünce düşmeden halk tarzında şiirler yazabilmesi onun hesabına kaydedilecek büyük bir muvaffakiyettir." (Age, s. 14.)

İkinci alıntı ise kitap yayımlandıktan yıllar sonra Ceyhan Atuf Kansu'nun

1973'te *Yansıma* dergisine yazdığı yazıdan: "Benim için sağlam bir biçimcilik içinde, taze bir tekdüzeliği getiren şiirlerdi bunlar. Bir bağlama ezgisi gibiydiler. (...) Bu sıcaklık vardır o şiirlerde. Özgün bir duyarlılığın kav ateşiyle tutuşturulmuş alevi değilse de o şiirler, Türkçenin içindeki geleneksel çoban ateşini getirirler. Sözcüklerin biçimci ellerini ısıtabiliriz o şiirlerde. Özandan çok, Türkçenin ocağından sözcüklerin korludemirini çıkaran bir geleneksel halk demircisi gibidir, şiirlerinin şişliğinde Sabahattin Ali." (Age, s. 14.)

Yaşar Nabi'nin *Dağlar ve Rüzgâr*'ın yayımlandığı yıl, sıcaklığın aynayaptığı değerlendirme kendisinin de Özkırmı'nın deyimiyle "kalemintipik özellikleri" etkisinde kalmış olduğunu gösteriyor. Yoksa "Komplike imajlardan kasti olarak kaçınılması, bu şiirlere büyük bir sadelik vermiş" tespiti bir kalem sürmesi olmalı! Zira Yaşar Nabi, bir halkozanı edasıyla spontanesiyle dörtlülüklerde "komplike imajlar" aranmaması gerekliliğini bilecek seviyededir. Aradan zaman geçip şairin de şiir karşındaki tutumu daha belirginleşince Ceyhan Atuf daha ayağı yere basar biçimde "Özgün bir duyarlılığın kav ateşiyle tutuşturulmuş alevi değilse de o şiirler, Türkçenin içindeki geleneksel çoban ateşini getirirler" diyor. Şiirlerin mükemmelliğine değil ama edebiyatçı kimliği belli bir yere oturmuş birin kaleminden çıkmış olmasına saygılı bir mesafede durarak...

Ataol Behramoğlu ise araya giren yarı asırdan fazla zamanın süzgeci ve şiirin geçirdiği evrimin birikimiyle değerlendirir Sabahattin Ali şiirini: "Sabahattin Ali, toplumsal-gerçekçi anlatı edebiyatımızın öncülerinden ve dünya ölçüsünde değer taşıyan en büyük ustalarındandır. Tek şiir kitabı ise 1934'te yayımlandı: *Dağlar ve Rüzgâr*. Bu kitapta yer alan şiirler özellikle Konya ve Sinop cezalarıyla yazıldığı ve zamanın şiirine öykünerek yazdığı, hece ölçülü ve uyaklı şiir-

lerdir. Şiir yazınızmı bakımdan özel bir önem taşıdıkları söylenemez. Bununla birlikte, bazıları son yıllarda bestelenerek geniş yaygınlık kazandı." (Ataol Behramoğlu, **Büyük Türk Şiiri Antolojisi 2**, Sosyal Yayınları, 6.basım, s. 768, İstanbul 2001)

Ataol Behramoğlu, değerlendirmesinde "Şiir yazınızmı bakımdan özel bir önem taşıdıkları söylenemez" tespitinden sonra "Bununla birlikte, bazıları son yıllarda bestelenerek geniş yaygınlık kazandı" diyerek onun yazdıklarının halk arasında gördüğü kabule dikkat çeker.

İşte bu kabuldür Sabahattin Ali şiirini günümüze taşıyan. Bu kabul söz konusu olunca da şiire özel pencereden bakılamaz. Zira bestelenmiş, neredeyse marşa dönüşmüş söz yalnızca şiir değildir artık.

Ceyhan Atuf haklı çıkmıştır: "Özgün bir duyarlığın kav ateşle tutuşturulmuş alevi değilse de o şiirler," içtenlik, sıcaklık ve biraz da ölçülü pop şarkıcıları için "Türkçenin içindeki geleneksel çoban ateşi" olmuştur demek umarız şiire ve tespiti yapana haksızlık olmasın.

Halk şiirinin ölçü birimi hecenin ustaca kullanıldığı, adeta "bir bağlama ezgisi" niteliğindeki bu şiirler yazılışından on yıllar sonra bestelenecek; "Aldırma Gönül"de olduğu gibi bir dönemin rüzgârını ifade eden bir marşa dönüşecek, birkaçı daha sonraki yıllarda Sezen Aksu'nun, Nûkhet Duru'nun ve daha başkalarının sesinde yeni kuşaklarla buluşacak... 90'lı yıllarda da Ahmet Kaya'nın besteleriyle, büyük kentin varoşlarında sıkışan gençliğin çılgınlığına karşılık gelecektir.

Dağlar ve Rüzgâr, şair hayattayken yayımlanmış tek şiir kitabıdır. Sabahattin Ali bu kitap yayımlandıktan sonra öyküye yönelir. Şiir kitabının yayımlanmasından bir yıl sonra ilk öykü kitabını ve peşi peşine ötekileri yayımlar. Atilla Özkırımlı'nın tespitiyle Sabahattin Ali şiir kitabının ardından 1935 yılında **Varlık**'ta çıkan tek şiiri dışında şiir yayımlamamış.

Sabahattin Ali hayattayken eserlerinin toplu basımı içinde 1943'te ikinci kez basılır şiirleri. **Değirmen** adlı öykü kitabıyla birleşiktir. Şair, **Dağlar ve Rüzgâr'a**, ilk baskısındaki şiirler dışında ekleme yapmaz. Bu baskıya yazdığı önsözdeki "Şiir ve hikâyelerim arasında, yazmış olmaktan utanacağım kadar kötülük olduğunu biliyorum" ifadesine dikkat çeken A. Özkırımlı, gerçekte onun şiirlerini daha ilk kez kitaplaştırmak bir seçme yapmış olduğunu söyler. Öyle ki kitaba almayıp dergilerde bıraktığı, arkadaşlarında kalan şiirleri vardır ve bunları ikinci baskıda da görmezden gelir.

Sabahattin Ali genç yaşta öldürülmesine şiire devam eder miydi bilinmez. Görünen o ki yazarımız yönünü tayin etmiş, seçimini öykü ve romandan yana yapmıştır. Ölümünden sonra bir kitapta toparlanan şiirlerinin yazılış tarihlerine bir göz atmak bile **Dağlar ve Rüzgâr**'ın yayımlanmasından sonra şiirden kopuşunu gösteriyor.

Sabahattin Ali'nin yirmili yaşlarda yazdığı şiirlere topluca bakıldığında hemen hepsinin kendi yolunu arayan genç bir şair adayının temrinleri olduğu görülür. Kitabına aldığı şiirlerde halk şiirini neredeyse hiçbir özgünlük katmadan yineler... Sonradan bulunup yayımlananlara ise yine kendi yolunu arayan genç bir şair adayının divan şiirine özenişli hakkimdir.

Sabahattin Ali'nin trajik ölümü gibi şairiliğinde de trajik bir öykü vardır. Henüz 25 yaşında genç bir öğretmendir. Konya'da görevlidir. Bir eğlenti ortamında okuduğu "Memleketten Haber" adlı taşlamanın Atatürk'e hakaret içerdiği itharıyla yargılanıp bir yıl hapis cezası alır. Konya ve Sinop cezaevlerinde yatarken cumhuriyetin onuncu yılı dolayısıyla çıkan aftan yararlanarak serbest kalır. Atilla Özkırımlı'dan aktaralım: "Memurluk kaydı silinmiştir. Dilekçeyle başvurur yeniden memur olabilmek için. Sonuç alamaz. Eski düşüncelerini değiştirdiğini kanıtlaması gerektiği duyurulur kendisine. 'Benim Aşkım' şiirini yazıp **Varlık** dergisinde yayımlar (sayı 7, 15 Ocak 1934) o da. Yeniden bir göreve atarız böylece," (A. Özkırımlı, *Age*, s. 8.)

Bu son birkaç şiirini de **Varlık** dergisinde yayımlar. Atilla Özkırımlı, "Benim Aşkım" şiirini yayımlamış sanki.

BENİM AŞKIM

Bir kalemin ucundan hislerimiz akınca

Bir ince yol onları sıkıyor, daraltıyor;

Beni anlayamazsan gözlerime bakınca

Göğsümü parçala bak kalbim nasıl atıyor.

Daha pek doymamışken yaşamanın tadına

Gönül bağlanmaz oldu ne kıza, ne kadına...

Gönüm yüz sürmek ister yalnız senin katına.

Senden başka her şeyi bir mangıra satıyor.

Sensin, kalbim değildir, böyle göğsümde vuran,

Sensin "Ülkü" adıyla beynimde dımdık duran.

Sensin çeyrek asırlık günlerimi dolduran;

Seni çıkarsam, ömrüm başlamadan bitiyor.

Hem bunları ne çıkar anlatsam bir dizeye?

Hisler kambur oluyor dökülünce yazıya.

Kısacası gönlümü verdim Ulu Gazi'ye

Göğsümde şimdi yalnız onun aşkı yatıyor.

"Mozart'ın Berberi" ile İstanbul'da üç gün

Cadde Yayınları Mozart'ın Berberi kitabını çevirmemi önerdiğinde işlerin bu noktaya geleceğini hiç düşünmemiştim. Ne kitabı ne de yazarını tanıyordum. Ancak kitabın yoğun ve şiirsel anlatımı, kendine özgü biçimi ve küçük öyküleri birbirine bağlayışı beni etkiledi ve kitabı çevirmeye karar verdim. Sonradan yaptığım araştırmalarda gördüm ki kitabın yazarı Wolf Wondratschek aslında son derece önemli bir edebiyat adamıydı. 60'lı ve 70'li yıllarda şiirleriyle kazandığı ün sonraları öykü ve romanlarıyla giderek artmış, özellikle de sonradan kültür kitap haline gelen Kelly Mektupları adlı anlatısıyla Alman Edebiyatındaki yeri ve önemi heyecan verici bir düzeye ulaşmıştı. Bunu Goethe Enstitüsü ile bambaşka bir konuyla ilgili olarak yaptığımız bir görüşme sırasında Mozart'ın Berberi'ni çevirdiği

mi söyleyene enstitünün İstanbul Şubesi müdürü bay Bolz'un heyecanından ve hemen Wolf Wondratschek'i Türkiye'ye davet etme önerisinden bir kez daha anlayacaktım. Yapılan görüşmeler sırasında, Fenerbahçe'nin teknik direktörü Christoph Daum'un da Wondratschek'in yakın arkadaşı olduğunun anlaşılması ve yapılacak okuma gecesinde büyük bir memnuniyetle katılacak olması hepimiz için tam bir sürpriz oldu. Tabii bu heyecanımızı bir kat daha arttırdı. Olayın tanıtıma yapacağı katkının yanında iyi bir edebiyatçıyla iyi bir futbol adamının dostluğu bizi sevindirmiş, konuya bakişımıza yepyeni bir boyut getirmişti.

Sonunda olaylar gelişti, yazışmalar, telefonlaşmalar, sürekli yapılan program değişiklikleri bir nihayet buldu ve 9 Mart Çarşamba günü Wolf Wondratschek İstanbul'a geldi. Onu karşılamak üzere Goethe Enstitüsünün tahsis ettiği bir araçla hava alanına gittim. Yapılan görüşmeler sırasında yazarın gösterdiği titizlikler ve uzlaşmaz tavrı onun kişiliği konusunda beni giderek huzursuz hale getirmişti. 60 yaşını geçmiş, can sıkıcı, hatta belki kaprisli bir yazarla dört gün boyunca nasıl başa çıkacağımı düşünüyordum. Ayrıca kapıdan çıktığımda onu tanıyıp tanıyamayacağımı da bilmiyordum. Aracı kullanan Şoför Ahmet elinde bir parkart tutuyordu, bu da en azından Wondratschek'in bizi tanıyacağı anlamına geliyordu. Ama yine de hiçbir şey kesin değildi. Sonunda her ikisi birden oldu ve hem o bizi hem de biz onu aynı anda tanıdık. Resimlerindekine benzeyen, sıcak ama ciddi bir yüzü vardı, yanında da 40 yaşlarını

da olduğunu tahmin ettiğim bir kadın vardı. Kendimi tanıtırıp kitabın çevirmeni olduğumu söyleyince, "Beni karşılamaya gelmeniz büyük incelik," dedi ve ben buna "Esassızın buraya gelmeniz büyük incelik," diyerek karşılık verdim. Böylece ödemiş olduk. Yanındaki kadın, sadece son derece sıcak bir gülümsemeyle bize bakıyordu. "Bu Kelly," dedi Wondratschek, "Amerikalı falan mı? Adı biraz o yöreleri çağırıyor," dedim. "Hayır, asıl adı Kelly değil, ama ben ona öyle diyorum," deyince bu Kelly'nin kim olduğunu anladım. Kelly Mektupları kitabındaki Kelly'yi bu ve gerçekten çok hoş bir kadındı. Onları Beyoğlu'ndaki otellerine götürdük, daha doğrusu şoför Ahmet bizi otelin yakınlarında bir yere bıraktı ve biz üçümüz fazla ağır olmayan bavullarla otele vardık. "Aksama planınız var mı?" diye sordum. "Var, dinleneceğiz," dedi Wondratschek, "ama önce sizinle bir kahve içelim." Onları, bir yıl kadar önce Y. İsmi bir genç kız "bana ilginç bir kafe bul," dediği için götürdüğü ve o zaman için sınavı başarıyla atlattığı Mihrimah Sultan'a götürdüm. Orayı çok beğendiler. Kelly ince belli bardakta çay, Wondratschek de orta şekerli bir Türk kahvesi içti. Yani normal bir turist gibi davrandılar. Uzun uzun Mozart'ın Berberi'ye henüz Türkçeye çevrilmemiş diğer kitapları üzerine konuştuk ve ertesi günü sabah 11'de buluşmak üzere ayrıldık, Leman Cafe'de CNN'e röportaj verilecekti.

Ertesi sabah onları almak için otele giderken İstiklal Caddesi'nde Wondratschek ile karşılaştık, Kelly otele kalmış o da caddede biraz dolaşmıştı. Röportaj bir saat kadar ertelendiği için onu bir simitiçiye götürdüm. Tadını çok beğendiği sade simidin yarısını yiyip yarısını ceketinin cebine koydu, öylece, bir kağıda falan sarmadan. Leman Cafe'ye giderken CD'ler de satan bir kitapçının yanından geçiyordu ki, beni elimden tutup gelse ne dakika sana bir şey soracağım, dedi. Ben de herhalde kitabını gördü ya da belki göremedi, onu soracak sandım. Ancak CD'lerden birini aldı ve "Söylesene bu Fazıl Say Türk mü?" dedi. "Son derece," dedim. Gelmeden önce Viyana'da onun konserini dinledim, Mozart çaldı, olağanüstüydü, böylesine güzel bir Mozart yorumu dinlemedim," dedi. Onun Türk olmasına çok şaşırmıştı, aslında belki biz de şaşırmalıydık, ama biz bu durumu çoktan kanıksamıştık.

Röportajıgenç bir bayan yapacaktı, hazırlıklar sırasında masadaki sigara paketini gören genç bayan, "Söyleşi sırasında sigara içecek misiniz?" diye sordu. "Neden? Yoksa yasak mı?" dedi Wondratschek şaşırarak. "En azından televizyonda hoş

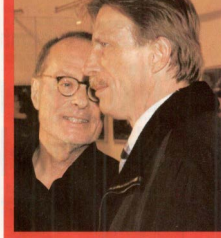
karşılanmıyor," dedi hepimiz birden. "Oo, siz AB'ye hazırsınız," dedi Wondratschek, "peki içmeyelim o zaman." Kameranın ışığı açılınca gözleri kamaşmıştı, "bu ışık şart mı, gözlerimi kamaştırıyor," dedi bu kez Wondratschek. "Siz ışığa bakmayın, bana bakın," dedi bunun üzerine genç bayan. Wondratschek'in "size bakınca gözüm daha çok kamaşıyor," cevabı onun kâdınları etkilemedeki başarısının küçük bir ipucuydu.

Saat 13'de Goethe Enstitüsü'nde toplanıldı, bize katılan birkaç kişiyle birlikte Marmara Üniversitesi'ne gittik. Almanca bölümünde öğrencilerle bir toplantı yapı-

Üsküdar'da yaşamak istediği söyledi. Köprüyü geçerken "Welcome to Europa" tabelası onu pek fazla heyecanlandırmadı. Şoför Ahmet'le Galatasaray Fenerbahçe keçişmesi ise aynı hızıyla sürdü.

Ertesi sabah yine aynı ekiple İstanbul Üniversitesi'nin yolunu tuttuk. Bu sefer Asya'ya geçmeyecektik, ama Haliç'i geçecektik, bu durumda da Haliç ve Galata köprüsü üzerine konuşmak kaçınılmazdı. Ancak bu daha çok arkada oturan Kelly ve benim aramda geçti. Ön tarafta ise futbol atışmaları dünden bu yana hiç hız kesmeden devam ediyordu. İstanbul Üniversitesi Almanca Bölümü benim de iyi tanıdığım bir yerd. Hemen bütün hocaları ve öğrencilerin bir kısmını tanıyordum. Yine bölüm hocaları tarafından oldukça sıcak bir şekilde karşılandık. Beni en çok şaşırtan ise pek seyreken görülen bir şey olarak kaloriferlerin yanıyor olmasıydı. Wondratschek hocalara yine koyu bir sohbetle başlamıştı. Arada bir dönüp bölüm başkanı profesör hanıma, "ne tatlı şeysin sen" deyip duruyordu, onun yüzündeki sevimli ifadeyi kastediyordu. Anfiye gitmek için kalktığımda ise yine aynı profesör hanımın sarılarak, "tatlım, biz beraber yürü-yelim," dedi ve karanlık koridorları beraber geçtik. Kelly olan biteni yüzünden hiç düşmeyen o gülümsemesiyle izliyorduk. Buradaki toplantı çok eğlenceli geçti. Wondratschek bir yandan kitaplarını, özellikle bir viyoloncelin (Şu anki fiyatı 7 milyon dolar olan ve mülkiyeti bir şirkete ait olan yaklaşık üç yüzyıllık bir Stradivari) bu üç yüzyıl içinde elden ele, kuşaktan kuşağa geçenken yaşanan olayları anlattığı son derece ilginç kitabı Mara'yı anlatıyor, bir yandan da öğrencileri eğlendiriyordu. Mozart'ın Berberli'nde anlattığı berberin şu anda hâlâ Viyana'da yaşamakta olduğunu, az kalsın gelirken onu da getirecek gibi olduğunu, ama sonra nedense bundan vazgeçtiğini anlattı. "Ama getirsem iyiymiş, hiç olmazsa Nafar beyin saçlarını keserdik," sözleri ben dahil herkesi güldürdü. Ama tabii berber gelse bile benim saçlarımı kesme şansını bulamazdı, ayrı mesele. Sonuçta herkesin mutlu olduğu bir toplantı oldu ve oradan ayrıldık.

Akşam ise Almanca ve Türkçe olarak yapacağımız okuma gerçekleştirecektik. Christopf Daum da gelmişti, tabii onunla birliktekameralı bir basın ordusu da gelmişti. Wondratschek çevirmen olarak beni Daum'la tanıştırdı. Daum ayağa kalktı ve elimi sıkarak "İyi akşamlar," dedi. Karşılıklı iltifatlardan sonra beraber fotoğraf çekti me fikri yine Daum'dan geldi. Wondratschek ve bana sarılarak gazetecilere poz verdik. O anda patlayan flaşların altında bir an kendimi Fenerbahçe'ye transfer olmuş bir futbolcu gibi hissettim. Odukd kalabalıklı salon. Al-

ti. Bu da Wondratschek'in Almanya'da ne kadar önemli bir yazar olduğunu bir kez daha gösteriyordu.

Toplantı'dan sonra Cadde Yayınları'nın daveti üzerine meyhaneye gittik. Kelly ve Wondratschek beklenilen aksine raki yerine kırmızı şarap içse de inanılmaz mezeler, Duvara Karşı filminin müziklerini de yapan klarinetçi ve ekibinin çaldığı nefis müzikler eşliğinde, çok güzel bir gece geçirildi. O gece hepimiz en çok şaşırtan şey Kelly'nin kırk değil altmış yaşında olduğunu öğrenmemiz oldu. İnanılmaz bir şeydi.

Böylece Wondratschek'in üç günlük ziyareti sona ermiş oldu. Hiç de burnu havalarda, kaptıslı bir yazar çıkmamıştı Wondratschek. Son derece can yakın, hatta bir parça serseri ve her şeyden önce hayatın kendisine inanan bir insandı. Son kitabı Mara'yı çevirmekten çok daha büyük bir mutluluk duyacağtım artık.

lacaktı. Yolda şoför Ahmet'le Wondratschek koyu bir futbol sohbeti yapmaya başladılar. Şoför Ahmet Galatasaray taraftarıydı, Wondratschek ise Daum'un arkadaşı olarak tabii ki Fenerbahçe'yi tutuyordu. Bu durumda da tatlı sert bir futbol konuşmasının olması kaçınılmazdı. Köprüyü geçerken gördüğümüz İstanbul manzarası hepimizi çok etkiledi. Ancak "Welcome to Asia" tabelası Wondratschek'i çok daha fazla etkiledi. "Harika bir duygu," dedi. Gerçekten de harika bir duyuydu. Üniversitede öğrencilere son derece ilginç hikâyeler anlattı. Onların gönlünü ise toplantının sonunda şunları söyleyerek kazanmasını bildi: "Bence hocalar yanlış cevaplara da puan vermez, çünkü o da bir cevaptır." Böylece, salonda kopan müthiş bir alkış eşliğinde Marmara Üniversitesi'nden ayrıldık. Dönüş yolunda Wondratschek ön koltuğa oturmak istedi, "gelirken hata yaptım, fazla bir şey göremedim." Üsküdar'dan geçerken Üsküdar hakkında çok şey duyduğunu, önümüzdeki yıl gelin bika-

lacaktı. Yolda şoför Ahmet'le Wondratschek koyu bir futbol sohbeti yapmaya başladılar. Şoför Ahmet Galatasaray taraftarıydı, Wondratschek ise Daum'un arkadaşı olarak tabii ki Fenerbahçe'yi tutuyordu. Bu durumda da tatlı sert bir futbol konuşmasının olması kaçınılmazdı. Köprüyü geçerken gördüğümüz İstanbul manzarası hepimizi çok etkiledi. Ancak "Welcome to Asia" tabelası Wondratschek'i çok daha fazla etkiledi. "Harika bir duygu," dedi. Gerçekten de harika bir duyuydu. Üniversitede öğrencilere son derece ilginç hikâyeler anlattı. Onların gönlünü ise toplantının sonunda şunları söyleyerek kazanmasını bildi: "Bence hocalar yanlış cevaplara da puan vermez, çünkü o da bir cevaptır." Böylece, salonda kopan müthiş bir alkış eşliğinde Marmara Üniversitesi'nden ayrıldık. Dönüş yolunda Wondratschek ön koltuğa oturmak istedi, "gelirken hata yaptım, fazla bir şey göremedim." Üsküdar'dan geçerken Üsküdar hakkında çok şey duyduğunu, önümüzdeki yıl gelin bika-

lacaktı. Yolda şoför Ahmet'le Wondratschek koyu bir futbol sohbeti yapmaya başladılar. Şoför Ahmet Galatasaray taraftarıydı, Wondratschek ise Daum'un arkadaşı olarak tabii ki Fenerbahçe'yi tutuyordu. Bu durumda da tatlı sert bir futbol konuşmasının olması kaçınılmazdı. Köprüyü geçerken gördüğümüz İstanbul manzarası hepimizi çok etkiledi. Ancak "Welcome to Asia" tabelası Wondratschek'i çok daha fazla etkiledi. "Harika bir duygu," dedi. Gerçekten de harika bir duyuydu. Üniversitede öğrencilere son derece ilginç hikâyeler anlattı. Onların gönlünü ise toplantının sonunda şunları söyleyerek kazanmasını bildi: "Bence hocalar yanlış cevaplara da puan vermez, çünkü o da bir cevaptır." Böylece, salonda kopan müthiş bir alkış eşliğinde Marmara Üniversitesi'nden ayrıldık. Dönüş yolunda Wondratschek ön koltuğa oturmak istedi, "gelirken hata yaptım, fazla bir şey göremedim." Üsküdar'dan geçerken Üsküdar hakkında çok şey duyduğunu, önümüzdeki yıl gelin bika-

"Okumayı neden öğrendik ki? Muhtemelen onu kullanmak için"

Aslan Özdemir

Yakın zamanda çıkan "Mozart'ın Berberi" isimli kitabın Alman yazarı Wolf Wondratschek geçtiğimiz günlerde Kaçak Yayın'ın kardeş yayınevi Cade'nin davetlisi olarak ülkemizdeydi. Wondratschek'in "Mozart'ın Berberi" kitabı için Goethe Enstitüsü'nde düzenlenen tanıtım kokteyli ve okuma toplantısına Yayın Danışmanımız Adnan Özer ve kitabın çevirmeni Nafer Ermiş'in yanı sıra sürpriz bir isim daha vardı: Fenerbahçe Teknik Direktörü Christoph Daum. Daum; yakın dostu, kankası, yazar arkadaşası Wolf Wondratschek'e destek için sessiz sedasız dinleyiciler arasındaki yerini almıştı. Davet üzerine Daum'da konuşmacılar arasına katıldı ve "Mozart'ın Berberi" ile ilgili düşüncelerini anlattı.

Medya tarafından pek ilgi görmeyen kültürel etkinlikler Daum'un varlığı sayesinde, fotoğrafçısıyla, kameramanıyla, muhabiriyle bu toplantıdaki yerini almıştı. Ortalık spor muhabirlerinden geçmezken, kültür sanat programlarından hiçbirisi yoktu. Şaşırtıcıydı, çünkü bu bir kitap okuma toplantısıydı, ortada top yoktu. Nitekim bir muhabir ile Daum arasında şöyle bir konuşma geçti. Muhabir: "Sayın Daum, Hoojijdon geliyor mu?" Daum: "Bu kitapta Hoojijdon diye birinden bahsedilmiyor. Burada başka bir şey için toplandık." Umarım bu kibar uyandan gazetelerin, televizyonların kültür sanat editörleri de kendilerine pay kıskartır.

Daum'u izlerken kafamdaki soru şuydu: Acaba bir Türk antrenör iki saat boyunca kitap okuma toplantısına herhangi bir dinleyici sessizliğinde riayet eder miydi? Hem bir Fenerbahçeli hem de tavırların etkilenmiş biri olarak Daum'a soru sormaktan alıkoymadım kendimi.

Mozart'ın Berberi'ni okudunuz mu? Daha önceden biliyormuydunuz kitabı?

Daha önce okumuştum. Wondratschek'in İstanbul'a geleceğini öğrenirice tabii bir kere daha okudum. Ben de bir süre Viyana'da yaşıdım, geçti bu kipta anlatılan berber salonunu bilmiyorum, ama bildiğim başka berber salonları var. Türkiye'de de bir çok kez berbere gittim doğal olarak. Ve şunu söyleyebilirim ki, bir berber salonunda inanılmaz bir hayat akışı vardır, daha doğrusu hayatlar akışı vardır. Hayatın birbirinden çokfarklı yönleri bir berber salonunda çıkarış. Orada söz konusu olan sadece saç kesmek değildir, oraya birbirinden çok farklı karakterler gelir gider, yapılan konuşmalar bazen oldukça yoğunudur, insanlar bazen özel meseleleri anlatır, berbere içini döker. Wolf Wondratschek de bize böyle bir salonla olup bitenleri son derece ilginç bir dil kurgusuyla anlatıyor. Bize oraya gelen birbirinden farklı karakterleri anlatıyor ve sık sık düşünmeye zorluyor. Örneğin oraya aslında iki yüz yıl önce ölmüş bir kişi getirmek, onu tekrar günümüzde yaşatmak, ama bir yandan da artık orada olmayan bir kişi, anlatmak, Mozart'tan söz ediyorum, oldukça ilginç bir fikir. Bu da biraz kipta zamandan bağımsız bir şeylerin de olduğu duygusunu veriyor. Ölümün ötesinde de bir varoluşun olduğunu ben de inanıyorum ve bu da kitaba, ben, oldukça etkileyen bir ifade gücü kazandırıyor.

Edebiyatta özellikle tercih ettiğiniz bir tür var mı? Hikâye, roman vesaie?

Biyografi okumayı çok severim. Bu yüzden de evde bir sürü biyografi kitabı var. Son zamanlarda Zafon'un "Rüzgârın Gölgesi" (Schatten des Windes) kitabını okumuştum, büyük bir kitap. Sonra tabii yeniden Mozart'ın Berberi'ni okudum. Ayrıca Hermann Hesse'yi çok beğenirim. Coetho da çok güzel şeyler yazdı ve yazmaya da devam ediyor. Vakit buldukça okumaya çalışıyorum, çünkü, okumamın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Okumayı neden öğrendik ki? Muhtemelen onu kullanmak için. Ben de düşünüyorum ve kendi adıma

bunu kullanıyorum da. Ama şu türü okurum bu türü okurum, diye sınırlandırmak mümkün değil. Tabii bütün bunların dışında bir sürü de kendi alanımla ilgili kitapları da okumak zorundayım.

O halde son okuduğunuz kitap, diye sorsak?

Az önce de dediğim gibi son olarak Mozart'ın Berberi'ni okudum, Wondratschek'in geleceğini biliyordum ve aslında ona bir takım sorular sormak istiyordum, ama şöyleşi maalesef çabuk bitti. Son zamanlarda çok az boş zamanım olmasına rağmen kitabı ikinci kez okudum ve sanırım bir üçüncü kez daha okumam gerekecek. Çünkü hâlâ kafamda anladığımdan çok soru var kitapla ilgili olarak.

Fenerbahçe'de kitap okuyan futbolcular var mı? Onların yaklaşımı nasıl?

Bir çok futbolculu bu konuyu ko-nuştum. Onlar genellikle dergi ve gazete okuyorlar. Ama kitap okumak, sanırım henüz pek o kadar yaygın değil futbolcular arasında.

Peki yabancı oyuncular?

Maalesef onlarda da durum pek farklı değil. Çünkü bilgisayar oyunlarının anlamı onlar için kitaplarınkinden çok daha fazla, ki bu da beni aslında biraz üzüyor, ama yine de sürekli onları okumaya yönlendirmeye çalışıyorum, Türkiye'deki kitap dünyasını fazla tanımıyorum, ama Almanya'dayken oyuncularımıza çeşitli nederleri, doğum günlerinde ya da çok iyi bir performans gösterdiklerinde genellikle kitap hediye ederdim, tabii birine kitap hediye ediyorsanız onu da kitabı okuyacağını da umarsınız.

Bir de eğlenceli bir soru sorayım. Mesela ilerde bir yazar takımı çalıştırma mümkün olabilir mi? Ya da sahaya bir Türk onbiri sürmeniz gerekse bu takım hangi yazarlardan oluşurdu?

Maalesef Türk yazarlarını çok az tanıyorum ve tanıdıklarımın bir takım oluşturmak mümkün olmaz. Ama Nasrettin Hoca'yı çok duydum, bu durumdan onu mutlaka takıma alırdım herhalde. Ama o da maalesef artık

Dankesön her Daum.

Ben teşekkür ederim bay Özdemir.

Çevirmenimiz Nafer Ermiş'ten yazar Wolf Wondratschek'e de bir iki soru sorduk.

Christoph Daum ile yakın dost olduğunuza göre, futbola edebiyatı karşılaştırabiliyor musunuz?

Futbola edebiyatı karşılaştırmamesesini daha önce pek düşünmemiştim, ama şu an aklıma gelen bazı şeyleri söyleyebilirim. Futbola baktığımızda, aslında gol atmak hiç de zor olmaması gerekirdi. Ama bakıyoruz ki bir çok maç sıfırsıfır ya da bir sıfır bitiyor. Peki bunun nedeni ne? Tabii çok basit. Golü önlemek için zekâ işin içine katılıyor, stratejiler oluşturuluyor. Kadrolarla oynanıyor, oyuncu değiştiriliyor vesaire. Edebiyata gelince, yazar bugün eskiden olduğu gibi değil. Hikâye anlatmak bir uzmanlaşmayı, kişisel deneyimi gerektiriyor. Şimdi aklıma geldi de, acaba edebiyatta ofsayttaktığı gibi bir şey var mıdır? Olsaydı herhalde bunu en iyi uygulayanlar bestseller yazarları olurdu, sürekli öne çıkarlar ve iyi yazarları ofsayda düşürürlerdi. Bunlar tabii çoğunlukla kağıt israfından öteye gitmezdi. Bu açıdan futbolda da ofsayt kuralını belki kaldırmak lazım.

Mozart'ın Berberi okura kolay bir lokma sunmuyor, biraz ağır bir kitap gib.

Bu kitap belki edebiyatın bir atmosfer yarattığı olgusunun kanıtıdır. Nasıl futbolda bazen bazı hareketleri anlayamıyorsa kitaplarda da anlamadığımız bazı sayfa ların, bazı paragrafların olması doğaldır. Kitap okurken bir şaşırma yaşamakla yetinebilmek gerekir. Kendimi yazdığım her şeyin anlaşılır olması gerektiği düşüncesinde kurtardım. Yazdığım her şeyin anlaşılması gerekmiyor. Ben iyi niyetli okurun olan biten anlatması için aralara köprüler kuran bir yazar değilim. Tersine ben, okuru aslında sandığından daha çok şey anladığı alanlara çekmeye çalışıyorum, ki tabii bir kere okuyup atması değil, tekrar tekrar okumasını istiyorum ve bunun için çalışıyorum. Okur kitabı okuyor, olayı anlıyor, yani her şey apaçık, sonra kitabı bir kenara atıyor ve bir daha da eline almıyor, çünkü artık o kitapta bir bilmece yoktur, bir sır yoktur, kısacası bir büyü yoktur. Tabii ki yaratımıyla kapalı bir romandayazmak istemiyorum, bu çok yanlış olurdu. Ama her şeyi anlamaya çalışmak da hem edebiyatı hem de hayatı aynı şekilde yanlış bir anlamda anlam olarak doğu düşüncesi anlamı

oraya giden yolun üzerindedir ve Doğuda bir şeyin asıl gerçekliğinin ancak onu uzun süre kendi haline bıraktıktan sonra serpilip gelişebileceği Batıdan çok daha iyi bilinir. Hadi bana bir şey anlat, ama anlayacağım şekilde anlat ve ayrıcaflazlavaktım de yok, şeklinde yaklaşmamak gerekir. Şu "konuya gel" dünyası edebiyatın dünyası değildir. Ama bu "konuya gel" dünyası edebiyatın dünyası değildir. Buyüzden ben böyle kitaplar yazmak istiyorum ki, ve de çok sayıda kitap yazmak istiyorum, gerçi benim yayınevi buna kuşkuyla yaklaşıyor, ama işte butür şeyler, mesela kitabın Türkçeye çevrilmesi olması, Alman yayıncı merkezinde de yazara iyi gözle bakılmasını sağlıyor ve bu çok güzel bir duygu, tekrar konuya dönersek, böyle kitaplar yazmak istiyorum ki, insan onları tekrar tekrar okurken, insanları, çünkü onlarda sanatsal bir çaba vardır. Futbolda da, örneğin bazen bizim anlamadığımız, açıklayamadığımız şeyler vardır. Beni en çok şaşırtan şey, sadece futbolcularla değil, atletlerde, boksörlerde de vardır bu, bu sporcularda bir içgüdü vardır, bir tür zeka diyebileceğimiz bir yetenekleri vardır, Ronaldinho'nun geçen hafta attığı golü düşünün, ama bu zekânın okullarla, kitaplarla, ya da felsefe öğrenimiyle âlâkası yoktur. Son olarak Franz Beckenbauer'ın gençliğini örnek vermek istiyorum. Beckenbauer'da hiyane bir futbolcuydu, ama kafası pek o kadar değildi, kibarcasöylemek gerekirse. Yani beyni son derece boştu. Ama sonra çok şaşırtıcı bir dönüşüm yaşadı. Sanırım bu sihir New York'un Cosmos takımında oynadığı sırada gerçekleşti, ya da başladı. Orada şaşırmayı öğrendi, çünkü şaşırtıcı şeyler gördü. Beckenbauer Münih civarındaki küçük bir yerden çıkmıştı ve sonra kendini New York'ta buldu. Futbolcu olarak gelmiş geçmiş en büyük futbolculardan biriydi. Sonra zihin olarak da inanılmaz bir gelişim gösterdi. Ama bunun futbolballı gisi yoktu, bu antrenmanla kazanılamayacak bir yetenektir. Birkaç gün önce burada küçük bir çocukta gördüm. Bunu yaşlı bir yazarın İstanbul'da yaşadığı romantik duygu olarak görmeyin. Bir boyacı çocuk, ama o benim buradan hatırlayacağım en önemli şeydir ve kitaplarımda da o çokta gördüğüm şeyi o içgüdüyle gerçekleştirmeye çalışıyorum.

Franz Kafka

Çeviren: Nafer Ermiş

Küçük Fabel

Ah, dedi fare, dünya her geçen gün daralıyor. Başlangıçta o kadar genişti ki beni korkutmuştu, koşmayı sürdürdüm ve nihayet uzaktan sağlı sollu duvarlar görünce sevindim, ama bu uzun duvarlar birbirlerine doğru öyle hızlı yaklaşıyorlar ki, artık son odadayım ve işte köşede, içine doğru koştuğum kapan duruyor. –yapman gereken sadece koşu yönünü değiştirmek, dedi kedi ve onu yedi.

Yola Çıkış

Atının ahırdan getirilmesini emrettim. Uşak beni anlamadı. Ahıra kendim gittim, atımı eyerledim ve üzerine atladım. Uzaklardan bir boru sesi işittim, ona bunun ne anlama geldiğini sordum. Hiçbir şey bilmiyordu ve hiçbir şey işitemiştii. Kapıda beni durdurdu ve sordu: "Bey nereye gidiyor?" "Bilmiyorum," dedim, "sadece buradan uzağa, sadece buradan uzağa. Hep buradan uzağa, sadece böyle ulaşabilirim hedefime." "Demek hedefini biliyorsun," diye sordu uşak, "Söyledim ya," diye yanıtladım, "Buradan uzağa – hedefim bu."

Vazgeç

Sabahın çok erken bir vaktiydi, sokaklar temiz ve boştu, istasyona gidiyordum. Bir kule saatiyle kendi saatimi karşılaştırıncı gördüm ki sandığımdan çok daha geç olmuş, çok acele etmeliydim, bu keşfin verdiği dehşet, yol konusunda bir tedirginliğe düşürdü beni, bu kenti henüz çok iyi tanııyordum, şansına az ilerde bir polis memuru vardı, ona doğru seğirttim ve soluk soluğa yolu sordum. Polis gülümse-di ve dedi ki: "Benden yolu mu öğrenmek istiyorsun?" "Evet," dedim, "çünkü onu tek başıma bulamıyorum." "Vazgeç, vazgeç," dedi ve gülüşüyle yalnız kalmak isteyen insanlar gibi büyük bir hızla arkasını döndü.

Mecazlar Üzerine

Çokları, bilgelerin sözlerinin daima mecazlardan başka bir şey olmadıgından, gündelik yaşamda bir işe yaramadıgından ve elimizde olanın da sadece bu olduğundan yakınır. Eğer bilge "Karşıya geç," derse bu karşı tarafa geçmek anlamına gelmez, ki bu yapılabiliirdi, yol aşılmaya degecek bir şey olsaydı, ama onun kastettiği efsanevi bir karşıdır, bizim bilmediğimiz, kendisinin de bize daha yakından tanıtamayacağı, yani burada hiçbir işimize yaramayacak bir şeydir. Bütün bu mecazların aslında söylemek istediği sadece, kavranılamaz olanın kavranılamaz olduğudur ve biz bunu zaten biliyorduk. Ama bizi her gün uğraştıran başka şeyler.

Bunun üzerine biri dedi ki: "Niçin uğraşıyorsunuz? Mecazların peşinden giderseniz sizler de bizzat mecazlar haline gelir ve böylece de gündelik kılıfetterden kurtulursunuz."

Bir diğeri dedi ki: "Bahse girerim ki bu da bir mecazdır."

Birincisi dedi ki: "Bahsi kazandın."

İkincisi dedi ki: "Ama ne yazık ki sadece mecazi olarak."

Birincisi dedi ki: "Hayır, gerçekten; mecazi olarak kaybettin."

Su, Tas, Güneş ve Dengbej

Dengbej kelimesi Kürtçe'de bir sözü sesle aktarmak anlamını içerir; "Deng" seslen, "bej" söyle, aktaran anlamındadır. Kürtler tarihleri boyunca kültürlerini sözlere icra etmek zorunda bırakılmıştır. Kürt kültürünün sonraki kuşaklara aktarmak işini bile yineveneyazıkki, bu iki dudak arasındaki sesler üstlenmiştir. Yaşadıkları bütün coğrafyalarda ve zamanlarda baskıya maruz kalan Kürtlerin yazı ile olan mesafeli ilişkisinin ardında da yine bu korku duygusu barınmaktadır. İki yüz yıl önce Bağdat Valisinin, yazıye edebiyatla haşırneşir Kürt vatandaşları yakalama emri çıkardığı ve ele geçirilenlerin derisiniyüzdürüpbölgeçelere gerdirdiği bilinmektedir. Söz uçarken yazının kaldığı düstrunuşen yüz eden Kürtler, müziğin deyardımıyla bir dengbejlük müessesesi yaratmış ve ortaya kılamlar (manzum hikaye) ile lawjeler (mistik vaazler) çıkmıştır. Böylece Kürtlerin günlük yaşamlarının ufak ayrıntıları üzerine kurulu bir sözlü edebiyat başlanmış ve bu anlatılar, muhtevasındaki melodiler sayesinde daha geniş kitlelerin ilgisine mazhar olmuştur. Dengbejler gezgin sanatçılardır. Geçmişte şehir şehir, köy köy dolaşmış, gittiği yerin nüfuzlu kimselerinin divanında sözlerini icra ederek geçimlerini sağlamış ve gittikleri yerin kılamları ve lawjelerini de ele alıp onları yeniden derlemeleri sayesinde repertuarlarına zenginlik katmışlardır. Dengbejler arasında okuma yazma bilen, derlediği kılamları ve lawjeleri yazıya dökenlerinsayısı yok denince kadar azdır. Doğudaki bu folklorikmalzeme bolluğununBatılı seyyahlaracarpıcı gelmesininintemel nedenlerinden biri de Kürtlerdeki okuryazarlık oranının çok düşük olmasıdır. Çünkü dengbejlüğün doğası doğaçlama üzerine kuruludur. Derleme yöntemleri ezbere dayalı olduğu için neredeyse bütün kılamlar değişime uğramış, her dengbejderlediği kılama ya kendisinden bir şeyler eklemiş ya da tersine, bazı bölümleri unuttuğu

çin anlatıyı tahrip etmiştir. Dengbejlüğün bu aktarıcırolü sayesinde birçok kılamları, onu yaratan kadınlarından alınmış, yeniden derlenerek daha geniş dinleyici kitlelerineulaşmıştır. Aksi halde bir çok kılamları, yaratıcısı köylü kadınların ölümüyle birlikte unutulup gidecekti. Bir dengbejden herhangi bir kılamların sözlerini isteyin, sizesözcükleri hemen sıralayamaz, önce eğiyi mırıldanır sonra sözleri düz olarak sıralar. Çünkü o kılamları eğisiyle birlikte ezberlemiştir. Eğizigindince söz dizimi de dengbejinzihinden uçağındır. Bu kovalamacaancak müziğin araya girmesiyle son bulur. Kılamların konusu genellikle dünyevi meselelerdir. Aşk, doğa, iyilik gibi birçok katmanda ele alınabilecek temalar söz alabilirdiçine uzağıy gider. Kılamlar, genel kanaatintersine katınazım kurallarına bağlı olmak yerine tam bir özgürlük, hatta meşhur kürdolog Basil Nikitine' in deyiimiyle bir anlatı anarşizmi içerir. Bir dengbej elini kulağına dayayıp kılamları söylüyor diyoruz; sıra uzun mısralara geldiğinde ritmi hızlandırıp yalnız sondan bir önceki heceye bastırır ve ritmi vurgulamak için son heceyi bir solukla anlatır. Lirik bölümlerdeki kısa mısralarda da yineritmi vurgulamak için söyleyişine daha yavaş bir kıvam verecek ve o mısraları uzatacaktır.

Kürt edebiyatının mihenk taşı sayılan bu sözlü gelenek, 60'lı yıllarınsonuna doğru bir duraklamadönemi yaşıdı. Kürt gençleri üniversitelerde sosyalist düşünceyle tanışınca, kan davası, namus cinayeti gibi iç çatışmaları körüklüyor diye dengbejliliği aşağılamaya hatta bütünüyle reddetmeye başladılar. Şiwan Perwer çıkıp da o etkili sesi ve protest şarkılarıyla dinleyenleri sarsınca, dengbejler alternatif de yaratılmış oldu. Kimi zaman Şiwan dahi bu dengbejlerinkılamlarını söylemesinerağmen onlara karşı mantıktan yoksunbir tepki hızla gelişti ve müzikte müthiş bir ajitasyon dönemi başladı. 68 ruhu dünyaya yepyeni bir dalga yayıyordu. Sanatın neredeyse her alanında bir dalgalanma yaşanıyor, marjinal tezler ortaya çıkıyor, marjinal bir şekilde kabul görüyor-

du. 70'lerin sonunda artık Türkiye'de Kürtlerde televizyonla tanıştı ve dengbejlük gibi bu ağızdanagaşa, kulaktanakulağına mucizevi bir şekildeaktarılan geleneksel ve doğal mecranın önüne bir anda bent çekildi. Televizyonun yaygınlaşmasıyla birlikte birçok halk masalı ve destan unutuldu.

Ölen her dengbejle birlikte bir Kürt hazinesi detoprağı boyluyordu artık...

Bir ara, Ermenistan'daki Erivan radyosunun yaptığı bazı yenilikler -Kürtçe sesli kılamların aranje edilmesi gibi- bizde de etkisini gösterdi ve bazı dengbejler stüdyoya girip enstrümanlar eşliğinde söylemeye başladılar. Bu reform sürecinin onları yeniden diriltilebilecek ve genç kuşaklara ulaştırabilme ihtimali vardı. "Netekim" önemli bir dinleyici kesimine deulaştırıldı; ancak1980darbesibuyenilenme çabası daha emekleme dönemindeyken boğdu.

Bo'li yıllardan 2000'e gelene değin dengbejlüğün esasını, ne Kürtler ne de Türkler tarafından telaffuz edildi. Ece Ayhan'a ait bir söz, bugün izleniyolda bir uyanı levhası gibi duruyor: "Fazla batıya açılma, yoksadoğuyadı-şersin!"

Bugün bütün sanatçılar ve onların izleyicileri, sanatın bütün disiplinlerinde ucuz ve basit realist unsurlardan ve defalarca kullanılmış ideolojik klişelerden uzak durmaya çalışıyor. Artık milliyetin vevatanın ötesinde, insanöğlunun müsterek cevheri olan dilin önemi Kürtler de kavramış durumda. Gençkuşak Kürtler, dilin yanı sıra, yaratıcı zekâ, edebi zenginlik, tasavvuf, metafizik v.b. gibi ontolojik meselelerin derinliğini kavramada güçlüğ çekiyorsa, bunun çözüm yolu dengbejlük gibi birçok geleneksel kültürün üzerindeki ölütoprağınsilkelemekten geçiyor. Bize bu kanaati esinleyen vakayı burada anlatmadan geçmek olmaz: Kürtçe mü-

zik piyasasının önde gelen produktörlerinden bir arkadaşımızın eline bundan bir sene evvel bir ses bandı geçmişti. Kürtlerin önyargılarını ifşa eden, son yirmi yılın adeta bir özeti gibidir bu kaset! Bugün hâlâ yaşayan bazı dengbejiler, devlette işbirliği yapan korucuları ironik bir dille anlattığı söylenen bu kaseti evinde çözmeye çalışan arkadaşımız, onun kötü bir teybe kaydedildiği, hatta kopyanın kopyası bir kaset olduğu bilgisini de beraberinde vermiştir. Mutaden yaptığı gibi kaseti bir kaç defa dinledikten sonra deşifre eder ve bir kenara kaldırır. Ancak arkadaşımız o günden sonra evde babasının gizli gizli bu kaseti dinlediğini fark etmiştir. Bir gün "suçüstü" yaparak "Hani sen iç çatışmaları körüklediği için onlardan nefret ederdin?" diye babasına çıkışır. Babanın cevabı ilginçtir: "İyi de oğlum, bunların çatışmayla, vurmayla, kırmayla alakası yok, bunların hepsi aşkla ilgili, aşk kılımlarını bunlar kadar iyi söyleyen yok!"

Daha yakın bir zamanda, yine aynı arkadaşımızın başından geçen diğer bir olay dengbejiliğin kudretini daha iyi aktarıyor sanki: Küçükçekmece'deki dükkanda kaset satan arkadaşımız, dışarı bir sandalye çekmiş oturuyor. Dükkanda da Şakiro adlı meşhur dengbejin kaseti çalmaktadır. Arabalar dükkânın önünden vızır vızır geçerken biri ani bir fren yapıyor. Arkadan gelen araba da ona çarpıyor. Adam inip hasarı şöyle bir gözden geçiriyor ve sonra kasetçi dükkânına girerek "Bu adamın kaç kaseti varsa, ver!" diyor. Bahsi geçen kasette o sırada dönmekte olan hikâye, güneşin suda batmasına

Kürtçe bir soyutlama getirmektedir:

Bir kadın... onun yedi oğlu ve yedi kardeşi vardır / Basit bir tarla meselesi yüzünden çatışıyorlar / Birkaç saat süren çatışmada altı oğlu

ve altı

öldürüldü / Yedinci ve son oğlu da vurulunca anesine bakiyor / Anne bir tas su - diye inliyor / Anne yakındaki dereye koşup su getiriyor / Lakin artık geçir - oğul son nefesini veriyor / Kadın elindeki su tasıyla donup kalırken küçük kardeşinin "su" diye inleyen sesini duyuyor / Suyla beraber sesin geldiği yöne doğru koşuyor / Kardeşinin yanına geldiğinde yine geç kalmış olduğunu anlıyor / Kardeşi de son nefesini vermiş ve artık aşkam alacası çıkmıştır / Güneş Kürtlerin deyimiyle kadının elindeki suya gidiyor (batıyor)...

Kürtlerin sıklıkla yaşadıkları şehirlerdeki kahvehane sohbetleri, evlere yapılan misafir ziyaretleri v.b. gibi sosyal ilişkilerde kullanılan dil genellikle birbirinin benzeri olan dramatik bir hava hâkimdir. Herkes kendisine hatıra bırakan bir olayı sanki söz birliği etmiş gibi, bu drama duygusuyla birlikte anlatır.

Hakkâri'li bir ağabeyimizin babasının ölümüyle ilgili, değişik yerlerde, çeşitlenmeler yaparak anlattığı yetmiş yakın hikâye vardı. Bunların en acıklı olanları uzunca bir zaman şehrin kahvehanelerini dolaşıp durdu... ta ki bir gün, bir adamın ortaya çıkıp "Bir dakika, artık yeter yahu, o şerefsizin babası benim!" deyinceye değin. Bugün Hakkâri'de dengbejlik geleceği az da olsa sürüyorsa, olayları dramatize ederek yapılan bu sohbetlerin buradaki rolü büyüktür.

Kürt müziği popüler anlamda en civcivli dönemlerinden birini şu anda yaşıyor, kimi cevval organizatörler, tamamen ticari bir atraksiyonla dengbejide el uzatmaya başladı. Sayıları zaten çok az olan bu fikir ve söz adamları birer ikiye sürdüklü minzevi hayatlarından koparılıp büyük şehirlere; buradaki bar, kafeterya ya da sözümona diğer kültürel etkinliklere sahne almak üzere getiriliyorlar. Sahile vuran balına misali; dengbejilerde de gözüküpali bir tutum söz konusu olduğu için, doğala

demler yüzünden ellerinden tutanın peşi sıra gitmekten çekinmiyorlar. Kutlamalarda, yemekli - içkili eğlencelerde, kendilerine methiye dizen sunuculara tav olup sahneye çıkıyor ve saatlere kılam okumaya başlıyorlar. Dengbejileri astıktan sonra, daragaçlarının dibine oturup ağlayacak olanlar sayesinde geleneksel Kürt kültüründe akamete yol açacak bir ceahlet tablosuyla daha karışmak üzereyiz.

Hepimiz dört yandan kuşatan kesif bir gerçeklik duygusuyla birlikte yaşıyoruz. Bu dünyevi ahvalın bizi alt üst ettiği her halimizden aşkar; dünya yeni gelen bir deşgeci bu şaşkın ve afallanmış halimizle karşılıyor, hayatını kaybeden bir dostun arkasından edebilecek birkaç doğru düzgün kelimaya bulamıyoruz. Huzursuzluğa gark olmuş bir haldeyiz ve artık yeni hiçbir söz, ses; hiçbir haber, hiçbir roman yada film bizi derinden etkileyemeyeceğine dair kati kanaatler besliyoruz. Yere serili halimizde boşuna nihilist bir yan aramayalım. Bu uyumsuzluğun kökeninde bir kırılma duygusu yattığı gerçeğini reddedemeyiz. Bizde bir

uyanma ve arınma halinin hasıl olması için bundan çok uzun seneler önce bir sözülü kürtler inşa edildi ve ne yazık ki bugüne ancak kalıntı halinde gelebildi. Biz sağaltacak duygusalı, şu kulturali haliyle bile bu geleneksel edebiyattan edinebilmek ihtimali içimize bir güneş gibi doğuyor ve "Güneş Kürtlerin deyimiyle kadının elindeki suya gidiyor"

uyanma ve arınma halinin hasıl olması için bundan çok uzun seneler önce bir sözülü kürtler inşa edildi ve ne yazık ki bugüne ancak kalıntı halinde gelebildi. Biz sağaltacak duygusalı, şu kulturali haliyle bile bu geleneksel edebiyattan edinebilmek ihtimali içimize bir güneş gibi doğuyor ve "Güneş Kürtlerin deyimiyle kadının elindeki suya gidiyor"

küçük iskender

çok kaliteli birine mektuplar II

Boşuna kovalama melodramlarıdaki hüznünlü kuşları; sen onların kanat çırpışlarından bile bir çıkar elde edersin! Öyle cimrisin ki paylaşımlarda, bir tarlan olsa, tarlayı ranza haline getirip altına başka, üstüne başka şey ekersin. Altına gerçek yüzünün, üstüne alaycı ifadenin tohumları!

Seni en son rüyamda gördüm dürüstlük çığlıkları atarken; bir kolunda senin aldatmacalarının kişilik kazanmış yandaşların, diğer kolunda dünyayı anladığını sanan yanlışların, zavıfıkların. Sen olmasan, kimse yüreklemez, doğruyu bulamaz, gülemez, eğlenemez, hatta iki kelimeden oluşan bir cümle bile kuramaz. Sen her davranışının sonuna bir noktalama işareti koymayı öğrenmişsin. Öğretmenine bir sor bakalım: Kaç affedilmiş bir insanı adam eder?!

Kaybedenler Kulübü'nün onursal başkanı! Açtığın telefonlarda, yazdığın notlarda yepyeni buluşların, ahkamların yine! Terbiye sınırların akrobasi, zor zanaattır. Türkiye'de yaşayıp da Türkçe seven ve bundan dolayı mutsuz olan başka birileri var mı senden başka?! Kerrat cetveli ezberlemekle matematik profesörü olunmuyor ne yazık. Fazla alkol alma, yaşı tutmayan sevgililere dikkat, içten pazarlığa devam! Öğretmenine bir sor bakalım: Kaç insan bir affedilmiş eder?!

Neden kadrolaşmadan yanaydın? Neden kriminal vaziyetleri yalnızca çocuksu fevrikliklerle ifade edebildin? İlerde, bugün tekmelediğin arabalardan alacaksın. İlerde, bugün kesmeye çalıştığın bileklerine değerli saatler, bilezikler takacaksın. İlerde, bugün aşağıladığın köpeklerin yanında çalışacaksın. Ne cennete gidebileceksin ne de cehenneme! Arafta kalacaksın. Öğretmenine bir sor bakalım: Kaç vicdan azabı toplam bir özür eder?!

Kandırdın bizi: O zamanlardaki inceliğin musluk borularından rakı akıttırdı! İçmenin ve sohbetin, birlikte şarkılar dinleyip söylemenin, bir filmde ortak duygularla etkilenmenin damar bölgesindeydik. Dışımız mermer, içimiz damardı çünkü. Mermerin bu yüzden kanadığına şahidim. Kandırdığıma, kandırıldığımıza şahidim. Kandırdın bizi: Terazimizi baskül yapıp üstüne çıktın. Öğretmenine bir sor bakalım: Kaç özür toplam bir vicdan azabı eder?!

Bırak gittin. Ara verildi herhalde. İkinci perdede makyaj ve kostüm de değiştirecek misin?!

Dağ bayır dolaştın; kendine eş aradın bunca yıl; rakı içtin, ot içtin, hap içtin olmadı. Eş dost ortamına ayak uydurmaya çalıştın, olmadı. Çapkınlık yapmaya kalkıştın, olmadı. Çapkınlık yapmadan başkalarını seveyim dedin, o hiç olmadı. Çapkınlık yapmadan başkalarını sevmeye çalışırken bari güzel sözler söyleyeyim kendilerine, şahsına münhasır, dedin; o abes kaçtı. Çapkınlık yapmadan başkalarını seven bir insan olarak ortalklarda dolaşayım aval aval dedin; herkes seni o vakit pek sevdi. Aferin!

Evinin oval odasında konuk ettiğin yabancı nesnelere evinin paradoksal tuvaletini tarif ederken dikkoldürsen çalışma odasını takiben silindirik koridoru üç beş adım atıp sağdaki koni biçimindeki underground resim çalışmalarını geçip soldaki küp bölmeye geçtiklerinde kendilerini kırsal kesim-metropolitan kültürüyle çatışan ama aslında globalleşmeyi özleyen bir kenefle karşılaşıpacaklarını söyleyeceğini çalışarak geçirdin.

vetliydi, lakin uygulamaya geçiştir kuvvet yoktu!

Şahne üstüne çıkmaya bayılıyorrsun; yere düşmüş adam görsen, onun bile üstüne çıkıp "bu memlekette adamları düşürüp üstlerine çıkıyorlar" diye nutuk atacaksın; hep çıkıyorsun: Adalara, kulelere, ağaçlara, memleket dışına, akıl dışına; hep ama hep çıkıyorsun. Çıktığını duyan ahalî itfaiyeyi çağırıyor seni kurtarsınlar diye; gelen itfaiyeye bile "memlekette yangını mı yok; sen yanmasan, ben yanmasam..." adlı son gösterini oynuyorsun. Ama hava karamakam. Annen birazdan eve çağırarak seni camdan avaz avaz bağırarak. Akşama babadan dayak var sevgilim!

Marulun karşısında eziksin; acılı ezme karşısında çekingen ve kibar; beyaz peynir-kavun geldi mi masaya bir ara toparlar gibisin dikkatini ve mahcubiyetini, ancak çerkez tavuğu buyurdu mu da ortama, elini ayağına çekiyorsun sarhoşluktan, mücadeleden ve tek kişilik aşklardan. Ta ki hesap gelip sen aylanla kadar! Aylanla gazoz, bayıllana anarışım!

En yalnızca vaizsin; bunu ben değil, beklentilerin söylüyor. En sahtekâr hocasin; bunu ben değil, gizli sırdaşın tanrı söylüyor. En büyük soytarı sensin; bunu ben değil, deformasyon tarihi söylüyor. En zayıf mesir macunu sensin; bunu ben değil, eril zakkımlar söylüyor. En kötü babla sensin; bunu ben değil, hakikat jürileri söylüyor. En suskun ve suskun olduğu için de kötü aşık sensin; bunu ben değil, arkandaki sevgili külleri söylüyor.

Yay yavrum, her şeyi yay ortalığa; husumetini, intikamını, hıncını, kışkançlıklarını, çekememezliklerini, ukdelerini, kibirini yay ortalığa! Dağınık ol duygularında; tertipten kaçın yaşadıklarını kusarken; biriktirme. Kaç dakika nefesimi tutabiliyorum der gibi, kaç yıl tutabilirim ki bu nefretimi de; bir dene. Sonra da mezarına gömül bûsbütün hayaletine!

Söz, söylemem mezarının yerini; söz, söylemem dünyanın kılıcında bir omurga taklidi yapak süründüğünü, hiç kimselere!

ÖLÜMSÜZLÜĞÜN ÜLKESİ ÖMÜR CANDAŞ

"...Korkulu günler bunlar.

Kimse tek ısıt yakmıyor.

Bu gidişle, gemilerin ışıkları

görününceye kadar da

yakacakları yok...

Gemileri bekliyoruz..."

Paulo Coelho

Öğretmenler ile öğrenciler karşı karşıya

Kuş canlı mı?

Genç adam eğitiminin sonuna gelmiş, yakında kendisi bir öğretmen olacak. Diğer tüm iyi öğrenciler gibi öğretmenine meydan okumak ve kendi düşünüş tarzını geliştirmek ihtiyacı duyuyordu. Bir kuş yakaladı, tek elinin avucuna yerleştirdi ve öğretmenin görmeye gitti.

"Hocam, bu kuş canlı mı, ölü mü?" diye sordu.

Planı şuydu: Eğer öğretmeni "ölü" derse avucunu açacak ve kuş uçup gidecekti. Eğer "canlı" derse kuşu avucunda sıkıp öldürecek. Böylece her türlü öğretmenini verdiği cevap yanlış çıkacaktı.

"Hocam, bu kuş canlı mı, ölü mü?" diye sordu tekrar.

"Sevgili çocuğum, bu tamamen sana kalmış" diye cevap verdi öğretmeni.

Bir balık hayatımı kurtardı

Sufi geleneğinin deli hocası Nasrudin bir mağaranın önünden geçerken derin bir meditasyon yapmakta olan bir yogi gördü ve ona neyi aradığını sordu.

"Ben hayvanları inceliyorum" dedi yogi, "ve bir adamın hayatını tamamen değiştirecek kadar çok şey öğrendim onlardan."

"Bana öğrendiklerini öğret, ben de sana öğrendiklerimi öğreteyim, çünkü bir defasında bir balık hayatımı kurtarmıştı" dedi Nasrudin.

Yogi çok şaşırdı; sadece çok yüce bir insan bir balık tarafından kurtarılabildi. Bu yüzden de bildiği her şeyi ona öğretmeye karar verdi.

Anlattıklarını bitirdiğinde Nasrudin'e şöyle dedi:

"Sana her şeyi anlattığıma göre senin de bir balığın hayatını nasıl kurtardığını bana anlatmadan onur duyarım."

"Çok basit" dedi Nasrudin, "Neredeyse aklıktan ölmek üzereydim ki balığı yakaladım. Ve o balık sayesinde üç gün yiyebilecek kadar yiveceğim oldu."

Bir yabancı öğrenmek istiyor

"Manastırımızda kapılar yoktur" dedi Shanti oraya bilgiyi bulmak için gelen ziyaretçiye.

"Peki hırsızlara karşı ne yapıyorsunuz?" diye sordu ziyaretçi.

"İçeride değerli hiç bir şeyimiz yok bizim. Olsaydı da zaten onları ihtiyacı olanlara verirdik."

"Peki sizin huzurunuzu bozmak için gelen rahatsızlık verici insanlar olmuyor mu?"

"Onları görmezden geliyoruz ve çekip gidiyorlar" dedi Shanti.

"Ben buraya bilgiyi bulmaya gelmiş eğitimli bir insanım" diye ısrarla devam etti ziyaretçi, "Peki aptal kişiler konusunda ne yapıyorsunuz? Onları da çekip gitmesini sağlayana kadar görmemezlikten mi geliyorsunuz? Peki bu işe yarıyor mu?"

Shanti cevap vermedi. Ziyaretçi sorusunu birkaç kez daha tekrarladı sonra cevap alamadığını görünce kendisine daha fazla ilgi gösterecek bir başka öğretmen bulmaya karar vererek oradan uzaklaştı.

Shanti kendi kendine gülümseyerek şöyle dedi: "İşe yarıyormuş değil mi?"

Jean'in Paris gezintisi

Jean büyükbabasıyla birlikte Paris'te gezintiyi çıkmıştı. Bir yerde bir ayakkabıcı gördüler, adam ayakkabılarında bir sorun olduğundan şikayet eden bir müşteri tarafından azarlanıyordu. Ama ayakkabıcı sakin bir şekilde bu şikayetleri dinlemeye devam etti, ardından özür diledi ve hatayı düzeltceğine söz verdi.

Jean ve büyükbabası kahve içmek için bir yerde mola verdi. O sırada garson geçebilmek için yandaki masada oturan önemli görünümlü adamdan sandalyesini hafifçe kaydırmasını rica etti. Adam rahatsız edildiği gerekçesiyle öfkeleni, bir sürü laf söyledi ve sandalyesini yerinden hiç kılmadım.

"Gördüklerini asla unutmam" dedi Jean'in büyükbabası. "Ayakkabıcı müşterisinin şikayetini kabul etti ama yanımda oturan bu adam kılmadımaya bile yeltenmedi. Gerçekten yararlı işlerle uğraşan adamlar kendilerine işe yaramaz gibi davranıldığında buna aldırılmazlar. Ama yararlı işler yapmayanlar her zaman kendilerini önemli olarak görür ve yetersizliklerini otoritelerinin altına saklarlar."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Çeviren Mine Akverdi

NUN HAYAL ÜLKESİ

mizin zengin tabiatı ve iklimi, bizim yerli malı ütopyamız için, fazlasıyla yeterli bir zemin oluşturmuyor.

Kıscak hatırlayalım: mal ve para biriktirmeyi aşıylaşın, toprağın özel mülkiyetine izin vermeden, tabiatla ticaretçiliği aşıylaşın, asgari ihtiyaçla sınırlanarak malı, dolayısıyla çöp üretmeyen, komşu ve akrabadayışmasını esas alan ve yerli geldiğinde, "ferman padişahına, dağlar bizimdir" diyebilen bir medeniyetten geliyoruz. Aynı medeniyetin, kardeş katli, kan davası, poligami vd. rezilliklere deceva verdiğini unutmus değiliz. Ancak, bu olumsuz nitelikleri yıllarca, medeniyetimizin aslı unsuru olarak öne çıkaranlar, yanlış bir toplumsal psikoloji oluşturduklar. Kendimizi aşıylaşın, bize mazohizmi başka bir şey kazandırmadı. Biz medeniyetimizin anti - kapitalist ve olumlu niteliklerinden ilham alacağız.

Ne yazık ki, batılılaşma ve kapitalistleşme süreci içinde, yüzlerce yıl bize coşku dolu bir hayat veren, aslıtoplumsal değerlerimizi unuttuk. İlerleme, kalkınma, büyüme, tüketim ve refah toplumu gibi kapitalist yalanların kuyrukluğunu yapmak, binlerce yıllık bambamşık kültürün ve kadim bir medeniyetin sahibi olan Doğu halklarını ayıklayıp, yakışmıyor.

Evensel ile iddiasıyla tüm insanlığı hedef tahtasına yerleştiren batılı kapitalist değerler, yalnız Doğu toplumlarını; Asyalı değerleri, Afrikalıları, GüneyAmerikalı yerlileri demutsuz etti, bozdu, başkalaştırdı.

Kapitalizmin alternatifleri olan çeşitli sosyalist uygulamalar ise, ne denli namuslu girişimler olurlarsa olsunlar, tarihinde hiç kapitalist olmamış ülkelerde, Arnavutluk'tan Kamboçya'ya, Kuzey Kore'den Özbekistan'a kadar, çok tuhaf sonuçlar verdi. Avrupa tarihine özgü kapitalizmin alternatifleri olan bir programla, bu ülkelerde doku uyumsuzluğu yaşandı. Olmadı bu iş, tutmadı.

Dolayısıyla halkların yöresel hayallerine, mitoslarına ve efsanelerine geridönemeleri, onların keşfetmelerini veya oluşturulmalarını gerektirir. Batılı ideoloğların, yine Batı tarih deneyimini esas alarak, tüm insanlığı için önerdiği, söze evensel reçetelerin dönemi kapanmıştır. Herkes kendi yöresinden ve kendi halkından sorumludur, vassalam!

Yerel, yöresel bir ütopya tasarısına bağlanmamız, geliştiğimiz, fikir ve duygu yoğunluğu taşıyan arkadaşlarımızın önemli bir kısmının şirden, şir yazmaktan uzak durması gerektirir. Bu özveriyle birliğin gönüllü olarak kabul edilebilir. Çünkü şir burada bir engel teşkil ediyor, çünkü şir ortaklık etmez. Hayallerini hem şüre, hem de hayal yöre tasarısına bölemesizdir.

"Bu acımasız içtenlik Arapların ve müslümanların şirinin koratışında kendisini gösterir. Bukoratesi, her şeyin fantezisinde indoluca özüğürlüğüdür, öyle ki, o bütünüyle kendi nesnesini nışınayamamı vebu, kendisi için bencilik ve hususiyet muhafaza etmeyen bir algıdır." ² Bizzat kendimizi bu şüre, şir, bütünüyle tanımlarından öğreniyoruz. Eğer, bütünüyle şiriz, kendi kendini acımasızca kurban eden bir

içtenliğin, karşılıksız bir yok oluşu, kendinden vazgeçmeye göze alan, coşkulu bir özverinin şiridir.

Oysa hayal yöre, yani ütopya tasarlamak, insanın kendisi için: mutlu ve adil yaşamak için bir şey talep etmesidir. Evet, hayal yöre uğruna, şair ve şir saymamız azaltmamız, buna karşın filozoflarımızı çoğaltmamız, mevcut filozoflarımızda, hayaletmeye vetasarım üretmeye zorlamamız gerekiyor.

Hele hele, hayal gücümüzü, yaşama coşku ve enerjimizi dıpsız bir kuyu gibi boşu boşuna emerek, yok eden arabesk-pop-fantezi kültür veyaşam anlayışını, bütünüyle ediletilmek zorundayız. Yoksa katlanarak artan manevi yoksulluğumuz karşısında, bize ümit vaat eden den ütopyamız olmayacak.

HAYAL YÖRE'Yİ DAYATAN KOŞULLAR

Kapitalist Batı medeniyeti yakın geçmişte, insanlığı dünya savaşlarıyla dayattığı ulus devlet sisteminden, vazgeçme eğilimini sergiliyor. Etnik ayrımcılığı körükleyerek, değişken ve geçişken sınırlar oluşturmak, merkez otoritelerizorunluyla dayattık, bu amacın belirgin özellikleri. Bu, kendi içine çöken küresel kapitalizmin, kendi kendine karşı, son varlık yoklukmuşca ediletilişi görünüyor. Miyanlarca insan: "yapmayın emeyin, bizleri kana ateşe boğmayın" diyor, biz de cılız sesimizoramızında diyoruz. Ama elbet bir yere kadar.

Üstelik, ulus devlet yapılanın sayesinde oluşan zenginliklerden aslan payını alırlar, sülaleleriyle birlikte varlıklarını ulus devletlere borçlu olmaları bile, hıyanet ve dalalet içindeyken, bizzaten halletmek düşer.

1975 yılında 36 yaşındaydım ve bir gün okul çıkışında, bizi Haydarpaşa Lisesi'nin önünde toplayan polis: "İoğlu i ler, memleketi kurtarmak size mi kaldı, siz gidin önde kendizi...ünüzi kurtarın" diye bağırıyordu. Evet, belki de siyasi hayatımızın en doğru sloganı buydu. Gelecek için bir hayal yöre tasarlayacağız, hepimiz bulundumuz yerde, bulduğumuz yataya tenecek, hayal yöremizi oluşturur yakinlarımızı vekendiğimiz müzi kurtaracağız.

Biz, her türlü felaket senaryolarını, su savaşlarını, küresel iklimin ve küresel kapitalizmin çöküntüsü olasılığı, emperyalistler dıganlığı küçümsemeyelim, (bu korku tekinin, kapitalizmin bir uygulaması olduğunu bilmekte birlikte) önlemlerimizi tasarlayalım. Fakat gelecek, bizim şimdiden bilemediğimiz denlerden ötürü, nurlu ufuklara, ak güllerle, güllük gülistanlık olursa amenna. O zaman, en fazla kötümserliğimizden utanır, yamılgarımızdan ötürü herkesten özür dileriz. Fikirlerimiz de bizi, ütopyası olan zengin toplumlar arasına katmış olur. Ama etkisini ve zulmünü giderektiranevensel körlüklük, bizimbaşımızda, olmadıkça paralarşere, 16 yaşındayken bizi toplayan polisin sözünü tutarak, elbetteki kendimizi kurtarmak için kurtarmak zorundayız. Bizi toplayan gelişkinlikten başka bir şey bilmeyen yüksek ideallerden, bize ne?

Emperyalist devletlerin tepkindi yerlerde, kuşkusuzacılar çekilecek. Bugün miyanlarca insan türlü çeşitli tehditler altında. Kıymırlar, afetler, salgın hastalıklar vb. olabilir. Ama daha yüzlerce yıl, varlığımızmizine; Türkçemizce bir şey yapamam. Miyanlarca Türkçe konuşan insanda, Arapça konuşanlar gibi, her türlü felaket sonrasında dahi, yaşamaya devam edebilecek. Yaşayacağız, varolacağız, o kadar.

Sadece yakınlarımız ve komşularımızla, kendi değerimizden, kendi rüzgâr gücümüzden kısıtlı bir elektrik üretmenin, kendi yoncamız biçiminin, iki tavuk, iki maltız geçişiyle hayatımızı sürdüremenin mümkün olduğunu bilmeyiz. İlik yardım, kocakarı ilaçları, mayalama usulleri, bostan bakımı, el aletleri yapımı, bir kişinin bir kişiye eğittiği ulus çirak eğitimi ve daha bunları gibi bir çok arkaik ama ilkel olmayan şeyler... Bunları öğrenmeli, tasarlamalı ve ciltlerdolu yazmalıyız.

Afganlar'ın, Iraklılar'ın yoklukla nasıl başa çıktıklarından öğreneceğimiz şeyler olsa gerek. Üstelik, ütopyacların düşünsel uğraşları, bunları felaketlerden önce hayal etmek ve tasarlamak olmalı. Aslında hâlâ Anadolu'muzun bir çok yerinde; Arhavi' de, Yusufeli'nde, Torum köylerinde insanlarımızın böyle yaşamıyor mu? Bu, iyi bir hayattır.

Doğrusu, felaket senaryoları da o kadar önemli değil, gelişimolarları. Zaten insanın ihtiyaç duyduğu, bizzat tabiatı uygun, haklı yaşam biçimi, bu veya bunayıkınbir şey olmalı. Kapitalizm insan türlerinden bir sapmayı, şifonrenik bir eğriyi gösteriyor. Bunadan uzaklaşmamız yollarını, Batı öğretilerinefalezata itibaretmeden, kendi kültür ve medeniyetimizden, kendi iklim ve toprağıımızdan bulup çıkarmak zorundayız. Bunun mümkün olduğunu seziliyor.

Unutmamalıyım, dünyada kendi kendisini besleyebilen yedi ülkeden birisiydik, ilerleme ve gelişme bizi aç bıraktı. Mısır, buğdayı ithal ederolduk. Geriyedönüyor, yine kendi kendimizi besleyebiliriz.

Batılının kömün, İsrail'in kibutz dediği şeyeye biz, o da diyeceğiz, oymak diyeceğiz, batılının kolektif dediği şeyeye biz imce diyeceğiz, binlerce yıllık töremiz, ahlakımız ve erdemlerimiz, dilimiz ve türkülerimiz, efsanelerimiz, ibadetlerimiz ve dualarımız, pazar yerimiz, düğünümüz, bayramlarımızla, şarabımız, balımız, pekmazimiz, mutevazi ama coşkulu biçimde yaşamaya devam edeceğiz.

Ve o zaman, kapitalist medeniyet hâlâ kendisini yenileyebilir, büyüyecek, kitlesel üretim ve tüketimsüreçlerinin hâlâ sürdürebilir, hâlâ karşılıksız para basıp, borsa kağıtlarına tavan yaptırabilir, hâlâ çöp üretebiliyorsa, hariharlı insan ömrü öüten metropoller işliyoorsa hâlâ, alsın petrolünü, toryumunubilemesini, başaşağılasın. Bizim bunlara olan ihtiyacımız, bağımızlağımız da bir yere kadar. Kime hayret gerekcekse, nerede kullanacaksa alsın kullanılsın. Bunlara sahip çıkmak için, bu çok tüketiminden pay almak için, ne Iraklıların, ne

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

Bölüm Oyuncuları: Türcan Turan, Aslan Özdemir, Metin Kaçan. İndirella Compak disk ve fuji film ortaklığıyla Macaristan stüdyolarında seslendirilmiş Azerbaycan lehçesi için maçın stüdyoları kiralınmıştır. İlgiyi, sevgiyi dönüştüren mikserler Çorum'dan gelmiştir. **Cast ajansı:** Öpücük sendromu stüdyoları.

Negatif film: Sinan Göksel. **Yapımcı Firma:** Yay ve Lir/Oktavio Paz. **Tripteği Sahibi:** O kişi.

Yönetmen Zeki Turan. **Senaryo** Hızır. **Kostüm:** Sali Pazarı Mozart'ın Salieri'sine gönder arpayı. Eduardo Galliano'ya ve Sinset Hasper'e edil-bilid kardeşlere yapıma katkılarının dolaylı sevgiler.

Harika bir Kaçak Yayın sabahında benim gardaşım ile birlikte Hint edebiyatının andır-grandes mevzularını konuşuyorduk. Men gardaşımı Şiva ve Mitra hakkında bilgilendiriyom.

Elti yayınlarının moriyeleleli bölümüne giren genç yazar, şişt ziline basarak üçüncü kata çıkar. Genç yazarın "gayb âleminin sırlarını" anlattığı kitabı koltuğunun altındadır.

O sırada, bu esnada, şu fırsatta, bu münzevilikte yan binada hurufi âlemin ademleri iş başındadır. Hay-yam-yam yam-mi (yeter artık em-mi)

İnsan kalbini temizledikçe aynadaki kirl silinir, sıra aynayı oluşturan sırta gelmektedir. Ama öyle yayınevlerinin "böyle" editörleri vardır ki, dosyalara bakmadan genç yazarların bakaklarına bakarlardı: "Birikmiş biraz param var, tatile çıkalım mı" derler. Ler-ler-ler.

"Ne saçma ne budalaca üç incilden Yuhannayı seçişim!" Neyse genç kız bu yayınevinden de dosyası koltuğunda ayrılmıştır. Züppe editöre hiç yüz vermemiştir. Zaten editör hiç "hayy" olmamıştır. Kız da ona "Bayy" çekmiştir. Nedeni kirlenen Türkçemize bir gönderme yapmaktır. Ama nerde editörde bu empati

Kayıkcı hikâyesini bilirsiniz, kayığa bir kız biner, kayıkcı "binme" der. Kız biner. Kayıkcı "Benim adım çıkmış kızın adı 'Kayıkcı' dır der. Der havzun suyu boldur, ihli bedik ve Absülit votka!

Ben gardaşımıla genç yazarın yeni girdiği "porsuk" yayınının gapisinda beklilik iddiaya dutuşu yok. "Älemin an üzre zamanın gam üzre hareket ettiğini" anlatan dosyayı hangi yayinevinin editörü gabul edecektir.

Şifreyi veriyorum; önündeki kitabın üçüncü paragrafı baba oku "Baya girdim bay budanmış baya bülbül dadanmış" "zenciler inler Nilsson bant dinler"

Gel şu ekmeği ikiye gıralım, helal yiyip helal içelim şükredelim olay bu yoksa un elerken felekten deve geçer elekten. Biliyosun 7(yedi) uyurların köpeği Kitmir bile o âlemin zevkine varmıştı. Gel sen de vur zevkin şarabına badenin icmaana.

Aslında, çingir çingir çingirâğı bile oynatır benim dilim, ama yine kabul etmedi dosyamı, bu editör de orospu çıktı. Siz hiç orospu editör gördünüz mü? Ben gördüm ama daha çok kaltağa benziyo. vay be yayın dünyası ne kestaneymiş.

Seküler gabardinin afakına uğramış zavallı sektör. Anatolina parslarının çizgisini değiştirmiştir saçları afro yaptırmaktan başka çareleri yoktur balam. Uzayan gölgeler gibidir onlar. Bonkördür onlar, nankördür şunlar. (Hun imparatorunun gömüldüğü yeri ve hazineleri bunlar bilir.)

Epistemik bir cemaat oluşturmak gerekir, ama nerde beyinlerinin içindeki loplan hoplatmaya gücü yetmeyen editör ve yayinevi yöneticileri (Herkes üstüne alınabilir.) Kural yıkıcı olmalıdır. Kurallar yıkılmak için koyulur.

Dört toptan iki topu pare pare ateşe memik oğlan. Nasılsa toprağını kaybetmekte plan bir milletin eylatlarıңыз, Kandirali. Zaten karşı vatansenlerin harekete geçmesi gerekir. (s.m.s)

Metin abi naçar kalmayalım gurbet ellerde diye bir plan yaptım. - "Ooooo öyle mi yıllardan beri hayalini kurdüğümüz" indirella yayınının başına mı geçtin. - "Evet baba Kurgunye (Turgunye dedim sana) çağırayım bi sahte rakı faciası yaşayıp, bu âleme göz kırpalım. - Olur ama, Esmâ Sultan'ı bi hatmedelim sonra Yalovaya geçeriz, Dancadan! Hallaca gidip manşura uğranız, şerbet içip adamlık çağırında adem olunuz, her tem olunuz. Her dem like olunuz. Zeki olur turnayı gölünden vururuz, vururuz, ay halkım unutma bizi.

BİR MİLLET UYANDI MI SAHİ?!..

Lübnan'a bahar erken geldi... Gökyüzünde bulutlar birer pamuk tarlası gibi. Aralarından kendini gösteren Güneş, İstanbul'dan gelen birinin içini ısıtmaya yetiyor da artıyor. Hava ılık, bahar rüzgârları Akdeniz'den insanı aşka ya da devrime sürükleyecek kadar çapkın esiyor. Her zaman dolu olan sahil boyundaki Akdeniz'e nazır yürüyüş yolu ise sakin. Birkaç kişi jogging yapıyor, lüzellerinde dar bir eşofman olan genç bir kız kuşağında i-pod'u ile yanından telaşsızca geçiyor. Hemen önünde türbanlı bir kadın çocuk arabasını mahmur itiyor. Burası Beyrut'un dünya kadar bu saatte iğne atsanız yere düşmeyecek yürüyüş güzergâhlarından biri. Ama son bir aydır bütün Beyrut, hatta nerede ise bütün Lübnan sokakları gibi boşaltılmış bir havası var.

SULKAST KÖRDÜĞÜM

Refik Hariri suikastinin gerçekleştirildiği Sen George Otel'i bu yürüyüş hattının sonunda yer alıyor. Refik Hariri nerede ise bu otele kadar olan kıyı hattının tek mülk sahibi. Nitekim zamanında bu oteli de almak istemiş ama sahibi satmamakta direnmiş. Beyrut'un yarısına sahip olan Hariri işte sahip olamadığı bu otelin önünde öldürüldü. Bugün otelin etrafı yaklaşık 200 metrelik bir güvenlik koridoru ile kapatılmış. İçerisi patlamadan bu yana aynen muhafaza ediliyor. Hiçbir şey dokunulmamış gibi duruyor. Zaten pek çok şey dokunulmadığı da geçtiğimiz günlerde bu bölgeye kaybettikleri yakınlarını bulmak için izinsiz giren ve cesedini 17 gün sonra bulan Lübnanlıların tepkilerinden de anlaşılıyor. Yıkıntıların arasında üç ayrı ekip Lübnan'ın kaderini değiştiren bu patlamanın esrarını çözmek için çalıştı. Lübnan hükümeti özel bir araştırma komisyonu topladı. Birleşmiş Milletler özel bir ekip yollamış ve son olarak İsviçreli 5 kişilik bir adli tıp ekibi de soruşturmaya katılmış. Ekiple tam olsa da umut yok. Lübnan'da hiç kimse bu suikastin çözüleceğine inanmıyor. Soruşturmayı sürdüren gizli servisin başı Hariri'nin hain diye uzaklaştırdığı eski koruma müdürü. Nitekim suikastin üzerinden saatler geçmeden Hariri'nin arabasını çektiği ve ne olduğu bilinmediği için en önemli delil ortadan kaldırılmış durumda.

Birakin çözümü, olayın nasıl olduğu bile hâlâ bir muamma. İlk duyurulan bir arabadaki bombaların patlamasıydı ama Beyrut sokaklarında daha kapsamlı komplo teorileri kuruluyor. Kimileri yeraltındaki su borularının yanında bomba dolu borular çekildiğini iddia ediyor. Kimileri biraz ilerideki alt geçitten patlamanın olduğu yere uzanan gizli tünellerden... Sonuçta görgü tanıklarının ifadesine bakarsanız Lübnan'ın geleceğini belirlerken suikastin sonucunda Beyrut'un orta yerinde 3 metre derinliğinde 15 metre genişliğinde bir krater oluştu. Ve Patlama o kadar büyüktü ki Beyrut'un kenar mahallerinde bile oturanlar bir deprem şiddetinde sarsıntıyı altına iç şavaştan kalma silahlarını sakladıkları kanepelerinin sarsıntısından hissettiler.

HARİRİ LAND

Refik Hariri son yemeğini nerede yedi bilinmez ama son kahvesini kendi elleri ile içti. Zaten Hariri'nin Beyrut'ta Solider meydanında

De Le Tual Cafe'de içmiş. Ardından da kendisi kullandığı arabasına binip iki buçuk dakika sonra patlayacak bir bombaya doğru ölüme gitmiş. Normalde yer bulmanın imkânsız olacağı bir saatte Hariri'nin son kahvesini içtiği Cafe biz oradayken tıpkı meyandaki diğerleri gibi bomboş.

Aylık kiralari en az 5 bin dolar olduğu söylenen cafelerin önünde garsonlar çaresizce ayakta geçen tek tük insana bakıyorlar. Masada yemeğe oturduğumuz Beyrut'dan arkadaşlarımız durumun daha önceki günlerle karşılaştırıldığında iyi olduğunu iddia ediyor. Burasını 1996 yılında Beyrut'a geldiğimde hatırlıyorum. O zamanlar kursunlardan delik deşik olmuş binalar Hariri tarafından satın alınmaya ve restore edilmeye yeni başlanmıştı. Bugün pırıl pırıl bir müze şıklığında. Ama ziyaretçisi olmayan bir müze şimdilik...

Bir kaç makarnaya 100 dolar kadar bir hesap ödeyip bir kaç yüz metre ilerideki öğrencilerin daimi protesto mekânı Şehitler Meydanı'na doğru yola çıkıyoruz. Hafif bir yağmur serpiştiriyor. Arada bir son derece şık kadınlar ellerinde Lübnan bayrakları ile yanımızdan geçiyor. Bu eylemler aynı zamanda şık üniversiteli gençler için yeni bir macera ve sosyalleşme eylemi de. Yıllarca silahlı bir iç savaştan sonra bu bile başlı başına bir devrim.

Şehitler Meydanı'ndaki heykelin etrafı çadırlarla dolu. Cemal Paşa Osmanlıya karşı ayaklananları bu meydana astırdığı için burası Şehitler Meydanı olarak 1996 yıl 6 Mayıs'ta resmi tatildir ve anma törenleri düzenlenir, diyor guruptan biri...

Şimdi isedahaçok bir panayır meydana gibi. Zaten yazları genelde konserler ev sahipliği yapan meydana gençler dolmuş. Çadırların etrafı çitlerle çevrili. Çitlerin üzerinde Bağımsızlık 2005 yazıyor. Genelde herkeş ağırlıklı bir kalabalık var. Hariri ailesi protestocular için konserlerde kurulan açık hava tuvaletlerinden koydumuşlar. Yanda yaptırıkları caminin içinde su kolisinden tepeler oluşturulmuş. Hemen çadırların burnunun dibindeki kitapçı Virgin'de vitrinin hemen yanına bir bankamatik konurmuş. Anlayacağınız herkes kendince devrime bir katkıdabulunuyor. Yine de o ilk günlerdeki kalabalık yok.

Lübnan Parlamento'su ise bu meydanın birkaç yüz metre ötesinde. Binanın önünde siyahımsı arabalar duruyor. Gerçi arabaların tartışmasız hepsi Mercedes model ve takım inenlerin hemen hepsi lacivert takım elbiseler içindeki Lübnan parlamentosunun milletvekilleri ama hangi partiden olduklarını uzaktan görüp ayırmamız imkânsız. Arabalar milletvekillerini bırakıpalandan çıkıyorlar.

Muhtemelen bu arabalardan biri ile meclisgeçen ve daha on gün önce istif etmesine rağmen yeniden aynı koltuğa oturtulan Başbakan Ömer Kerami'nin durumundan şikâyetçi olduğunu söylemekse zor. Başbakanlık koltuğuna oturur oturmaz televizyondan yayınlanan canlı basın toplantısında "Bu koltuğu ve görevi ondan daha iyi hiç kimse nindölüramayacağını" söyledi. Kerami'ninyeniden başbakanlık koltuğuna oturtulduğunu birazönce Şehitler Meydanı'ndakiyelemci Lübnan gençliğinin bir kısmına ben haber verdim. Bir kısmının yüzü düştü, bir kısmı küffretti, bir kısmı hiç içlemedi. Ortak kanlıları Kerami'nin Suriye'ninadamlığı olduğu yönünde, aralarında kuklası diyen de var köpeğidiyen de ama...

Ama aslında birçoğu sabah başlayan

Beyrut, Hariri suikastinden sonra, uzun iç savaş yıllarından bu yana ilk kez bomboştu...

DİKKAT MUHABERAT!

Parlamentonun bulunduğu meydandan bir blok uzaktalar oysa. Milletvekilleri dışında hiçbir aracın girmesine izin verilmiyor parlamento meydanına. Meydan ağır silahlı askerler tarafından çembere alınmış. Her sokak başında iki asker duruyor. Lübnan parlamentosunu da anlayacağınız askerler koruyor. Oturduğumuz kafenin camında "fortune teller" yazıyor. Yanıbizdekifal kafelerinsosyetik diyebiliriz. Belki de Lübnan'ın geleceğini en iyi bilebilecek kişi. Hamlede bulunsak da "falı camı" burada değil, akşam çalışıyor. O da müşteri olunca, yani şu günlerde değil...

Birazdan alanda yalnızca askerlerin olmadığını, sivil, deri montlu birinin yanımıza yaklaşıp çekim yapmamızı durdurmamızı ve kimliklerimizi istediği zaman anlıyoruz. Muhaberat, yani gizli serviselemanları bir anda 3 kişi oluyorlar. Kibarca akreditasyon kimliklerimizi alıyorlar. Birisi parlamentonun içine gidip gerçek mi diye kontrol ediyor. Birazdan gelip bize "hiçbir zaman" burada çekim yapamayacağımızı söyleyip belgeleri geri veriyor. "Peki" diyoruz, "zaten birisini bekliyoruz"...

BEYRUT'LU ROBERT FİSK

Beklediğimiz kişi birazdan geliyor neyse ki: Robert Fisk. Ortadoğu'nun kuşkusuz bağımsız sayılı sesinden, Independent Gazetesi'nin tam anlamı ile bağımsız gazetecisi. Neşeyle masamıza oturuyor. 1991 yılında Türkiye-Irak sınırında yaptığı bir haberden dolayı nasıl sınır dışı edildiğini özetler anlatıyor. Ardından 'İskenderun'dan Ağrı'ya kadar nahiye isimleri vererek anekdotları anlatıyor. Londra'dan gelen bir telefon alıyor, Londra merkezden

arınıyor. Telefonda Bağdat'da 'otel gazeteciliği' yapmak yerine Beyrut'da gelişmeleri takip etmenin daha doğru olduğunu anlatıyor. Telefonda sonra 'otel gazeteciliği' ile ne kast ettiğini soruyoruz. 'Son yıllardasavaş bölgelerinde gelişmeleri otelodasındanançıkman anlatan yeni gazetecilik türünden bahsediyor...' Benim de tanıdığım birkaç 'kahraman' otel savaş muhabirivar böyle. Neyse...

Robert Fisk bir Beyrut'lu diyebiliriz. 30 yıldır evi burada. Kendisiyle uzun bir söyleşiyapıyoruz. Lübnan'ın geleceğinden endişeli bu kurt gazeteci. "Buradaki seküler yapıyı yıkmaya hazırlanıyorlar, buna da demokrasidiyorlar, oysa bu seküler yapı bir şekilde Lübnan'ındemok-rasi kültürünün bir parçası" diyor.

Robert Fisk ölene kadar burada yaşamaya kararlı. Önümüzdeki hafta Şam'a gitmeyi planlıyor. Son yazdığı kitabın "Sınırların Tarihteki Anlamsızlığı" üzerine olacağını söylüyor. 32 dilde yayınlanacağını, içinde Türkçe de olduğunu belirtiyor. Elbette Türkiye'ye geleceğini de...

HİZBULLAH'I SİLAHSIZLANDIRMAK ZOR

Beyrut'un bir başkayabancı ise bize oldukça tanıdık bir isim: Timur Göksel. BM'nin 17 yıl boyunca Güney Lübnan-İsraail sınırında görev yapan başarılı temsilcisi. Timur Göksel ile Beyrut'un sahil şeridinde yürüyerek Lübnan'ı konuşuyoruz. Eşi ve basketbolcu 16 yaşındaki oğlul basketboldan yenilgi almışlar, bizi arabalarındabeklemeyitercih ediyorlar. Timur Göksel'de Lübnan'ın geleceğinden endişeli. Refik Hariri suikastinin yeni bir sayfa açtığını o da katılıyor, hatta ders veriyor. "Görsel'in öğrencilerin eylemlere katılmalarından da memnun

yağmurdan hasargören çadırların onarmaya çalıştıkları için Lübnan tarihindeki bu bir haftalık tuhaf Başbakanlık gel-gidiyle uğraşanlar arasında da sayılmalıdır aslında.

ama yine de "Çocukların okulu bitince artık bu sefer kesin dönceğiz Türkiye'ye" diyor. Avrupa Birliği'nin kötü adam ilan ettiği Hizbullah lideri Nasrallah'ı da pek çok Lübnanlı politikacı gibi şahsen tanıyor. "Zeki ve kıvrak birisidir, mesela Beyrut'taki konuşmasında 1,5 saat boyunca Suriye'nin adını bile ağzına almadı" diyor.

Hizbullah'ın silahsızlandırılmasını o da pek mümkün görmüyor. Sohbetimiz bittiğinde arabada bizi bekleyen Timur Bey'in eşine "Türkiye'den hediye rakı getirecektik ama son gelişmelerden sonra getirmemenin daha hayırlı olacağını düşündük" diyorum. Gülümseyerek o da "Beyrut'ta bile Timur Bey son günlerde rakı içtiği zaman endişelendiğini" söylüyor.

HER EYLEMİN RENGİ FARKLI

Akşam saatlerinde yine Şehitler Meydanı'nda soluğu alıyoruz. Bir çadırın önünde sıra olan şu kişiye çadırların birinden tek tek bayrak dağıtılıyor. Çadırlarda genelde erkek ağırlıklı bir durum göze çarpıyor. Sakallı bir gence bağımsızlık için Hizbullah'ın örgütlediği eylemlere katılmayı düşünüp düşünmediğini soruyorum. "Onların isteği bağımsızlık değil, Suriye'nin Lübnan'daki varlığının devamı, Lübnan'ın her türlü farklı düşünüyoruz" diyor...

Aslında sayıları her geçen gün azalan bu çadırlardaki gençler farklı dinlerden olsalar da onları bu meydana toplayan daha çok kültürel ya da sınıfsal birliktelik. Oysa Lübnan'ı bölen ve bölcek olan dini kimlik. Yani, Türkiye'den bakıldığında burada hergün bir eylem düzenleniyor olsa da hepsi birbirinden farklı, hatta zıt görüşlerin meydan gösterisi diyebiliriz.

Bütün bu sıcak gelişmelerin yaşandığı günlerde, biliyorsunuz, herkesin Lübnan üzerine söyleyecek bir çift lafı vardı. Muhalefetin yeni sesi Velid Canbolat Avrupa ülkelerini bitirmiş, en son Moskova'daydı. Peki ya Türkiye? Ankara'nın görüşünü buradan takip etmem zordu ama aldığım bilgiler ışığında, Türkiye'nin Lübnan'da bir büyükelçisinin olmadığını söyleyebilirim.

Lübnan İç Savaşı'nı da yakından takip eden Lübnan'ın eski Türkiye Büyükelçisi Celalettin Kart, İslam Konferansı Genel Sekreteri'nin Danışmanı olarak görevlendirildiği için ülkeden ayrılmak zorunda kalmıştı. Londra'dan yerine gelecek olan yeni Büyükelçi İrfan Acar ise henüz bu tarihi gelişmeleri yaşanırken Beyrut'a gelememişti. Ama "Türk Büyükelçiliği dört dörtlük çalışmıyor muydu?" Çalışmasına çalışıyordu...

Lübnan tarihi yeniden yazılırken bir büyükelçinin olmaması boşluk yaratır mı peki?

İzninize onu da artık biz buradaki gazeteciler değil de, Türkiye'nin dışarı açılan Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan düşünsün. Bir bildiği vardır herhalde...

İÇ GÜVEYSİNDEN HALLİCENE!

Sağ'daAkdenize hükim tepelerin üzerine yabancı bir güneş doğuyor.

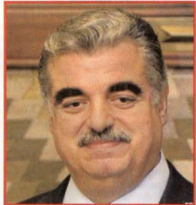
Solumda televizyon açık, Marliyn Monroe ağlıyor.

Ortadoğunun Akdenize bakan yapayalnız ve buz gibi soğuk bir otel odasında, şu an sabah altı olmalı saat. Bir kez daha bavulum hazır, yeni bir uçak saatini bekliyorum. Hayat böyle geçiyor işte son 15 yıldır. Bilmediğim şehirlerin soğuk otel odalarında yalnız başına uyana-rak. Tedirgin çokça. Bazen bıkkın, ço-ğunda bir umutla ama her yılın en az üç ayı bilmediğim otel odalarında soğuk camların arkasındaki gündeğumlarında. Neyse ki diyerekelbette çokça.

Bu kadar çok farklı şehrin sabahında uyanmanın en güzel yanı sanırım şehirlerin ruhunu yakalama gayreti. Her şehir yalnızca başlangıcı güzel sanki. Te-dirgin umutlu, sıcak, güvenli, sonrasını kaybolmuşluğu. Sonrası bildik şehirle-

rin soğuk otel odalarına dönüşüyor. Tıpkı insanlar gibi. Yalnız gün batımları, çabuk gelen uçak saatleri. Sağmda Beyrut'un uyuyan apartmanları var. Solumda Marliyn Monroe'lu bir film oynuyor televizyonda. Monroe kah ağlıyor, kah gülüyor. Daha düne kadar gezmeye gelmeyi düşünüyorduk Beyrut'a. Bir haftasonu kaçacağı için otel arıyor, dört otellerinde yer bulamıyorduk oysa bu sefer, şimdi daha bir tedirgin ürkek do-laştım bir zamanlar kanla yıkanmış, şimdilik sakin Beyrut sokaklarında. Büyük lafların değil küçük insan hikayelerinin peşine düştüm yine. Devlet adamlarının sekreterlerinin önünde kuyruk olmadım, öğrenci çadırlarının arasını tercih ettim. Trablus'a doğru giderken sol yanıma doğan bir güneş okuyordu, dönüştü sağ yanağıma bir buse kondurup beni huzurla uyutuyordu. Yine de tedirgin etti dönüştü oysa şimdilik sessiz şu sokaklar.

Biliyorum, buraya huzur kolay kolay gelmeyecek.Beyrut, Lübnan bir iç savaş olmasa da huzursuzluklara, karışıklıklara gebe. Bu Akdeniz güneşinin sessiz huzuru bile hiçbir zaman bu halkı barırtmaya, karıştırmaya yetmeyecek. Sizlere bu satırları zamansız bir Akdeniz güneşinde kızarmış burnum ve bana mahçup bir çehre kazandıran yine kırmızı elmacık kemiklerime rağmen yazıyorum. Fonda Marliyn Monroe şarkı söylüyor, sağmda bir sabah güneşi uzaktan dağların üzerinde bir Beyrut sabahını selamlıyor. Şu soğuk otel odasında bavulumu almalı ve çıkmalıyım şimdi. Beyrut tüm bu bilinmezliği ile, tanımadığım

Arap kardeşlerime emanet. Gördüğüm bulutların tepesine çıkartacak bir uçak bekliyor beni...

...bir de uzakta bir rüzgâr gülü. Akdeniz'den gelecek bir sıcak esintiyi bekler gibi.

arka sokak

<http://groups.yahoo.com/group/arka-sokak>

KAYIP ARANIYOR

Mert Balaban

KÜSKÜN DÜNYALILAR / ŞİİR

YAZMAK ÜSTÜNE

Henry Mişler

ALİ EFENDİ / ÖYKÜ

BATL, KAZA MI? ÇİNAYET MI?

KIZIL BAZLAKLAR (REDSKINS)

ÇÖP BİDONU

Terso Talat

VIVA CREATIVITY

*Yaşasın Yaratıcılık

www.gergindergi.net

Gergin dergi, sade tasarımı ve alternatif içeriğiyle dikkati çekiyor. Chuck Pahalniuk'tan Eminem'e, Filistin sorunundan çeşitli film projelerine kadar varan geniş bir konu yelpazesi var. Yazılar çoğunlukla anti kapitalist, hatta anti emperyalist bir ton içeriyor. Yazılar son derece yetkin kalemlerden çıktığı daha bir kaç satır okuduğunuzda hemen kendini belli ediyor. Ayrıca çeşitli çeviriler, şiirler, kitap tanıtımları, eleştirileri, röportajlar vs. sitenin içeriğini zenginleştiriyor. Elbette forum gibi standart site özellikleri de eksik değil, basit bir üyelik işleminden sonra forumlara yazabilir ya yazılanları okuyabilirsiniz.

Site'nin editörlerinden Okan Pelikan ise gergin-dergi hakkında şunları söylüyor:

"Gergindergi aslında yıllardır hala deneme yayınında -çok az sayıda gönüllü tarafından- tamamen parasız çıktığı için bir türlü toparlanamıyoruz. Nihai amacımız, gençlere yönelik, siyasi örgütlenmeyi ve aktivizmi özendirirken, teoriyi de es geçmeyen bir yayın haline gelmek ve toplumsal muhalefetin güçlenmesine kendi çapımızda da olsa katkıda bulunmak. Bunu yapmaya çalışırken bazı ilkelerden de ödün vermiyoruz. Örneğin bizim için çok önemli olan bağımsızlığımızı korumak için kimseden banner kabul etmiyoruz. Gördüğünüz bannerların hepsi arkadaşlara bedavadan kıyak... Para sorunumuzda bir ilkbaharda bazı fonlara başvurarak çözmeyi düşünüyoruz ama ondan önce yasal statü sorunumuzu çözmemiz gerek... Bakalım, hayırlısı...

Aramızda farklı hatta taban tabana zit ideolojik gruplara mensup yazarlar/editörler var ve birbirimizle -tartışsak bile- kavgı etmiyoruz. En azından bunun için azami çaba gösteriyoruz. Yayınladığımız yazılar, yazarlarımız politik kimliğinden bağımsız, sadece "ne dedikleriyle" değerlendiriliyor ama bir editörün seçtiğini/yazdığını bir diğeri açıkça eleştirebilir. Ortak noktamız olan "gergin" teması, bize göre zamanın bu noktasında, dünyanın bu coğrafyasında yaşamın nasıl bir şey olduğunu özetliyor -Seka'dan George Bush'a, RTE'den Hıncal Uluç'a, AB'den Eurovision'a kadar her şey, bizi geriyor.

KAYIP ARANIYOR

Sevmek, ötede göz kırpyorufani dünyaya... Kekelemekle gerçekten konuşmak arasında kalan insanoğlu ise, belirsiz bir çığlıkla yaşadığına inandırıyor kendini. Kalbini tutuyor, ellerini duvarlarda parçalıyor çare gibi. Turfanda kalıp, vitamini, ölü bir dilin ölü bir harfinde kaybolmuş sebzeler gibi, biçimsiz bir mutluluğun kapısında, aynı kapının anahtarını arıyor. "Son kelime söylenmeden hiçbir şey bitmiş sayılmaz," aptal umudundan destek alıp, dikiliyor dünyaninkarışısına... Dünya, sanki uzaysız bir boşluğuyuşarmışçasına sıkıntılı...

Sevmek, ötede yüz göz olunmuş bir duygusuzluğa küfrediyor... Tepesinden yağmur suyu damlayan damlarda, mastürbasyon şekli alıyorinsanoğlu; göğse sunduğu dudaklarını gizli bir görev edinmişçesinesessizacıp kapıyor. Takati kalmayan nesnelerin vals'i böyle başlıyor işte. Tutuk bir kolun, tuttuğu nesneye gösterdiği nezaket... Adına aşk denen sıtmalı çocuk... Ve insanoğlu, oldukça geç bir saatte, dönüşüz bir yolun ayak izsiz, karlı, saplantılı dönmekçilerinde kendini arıyor. Sonu belli bir korku filmi korkarak izleyip, yaşadığını inandırıyor kendini. "Düş görmek, aşka vakfettiğin anlamı görmektir," cümlesinden cesaret alıp, eziyorçindeki susuz dilenciliyi. Deneyip yanıldığı kadınları arıyor sonra deli gibi. Eski bir abone çıkıp, kendisine borcunu ödemesini istiyor, borçlu kaldığı herkes adına... Aşkını açığa çıkarmaktan sıkıntılı insanoğlu, geç saatlerin, o kendine özgü sessizliğinde, acemi gülüsünden yayılan laçkatükürlükleboğuluyor... Baştan başlayamayacak kadar çok yol almış olduğu için de, her şey, adına Pazartesi, Çarşamba, Cuma denen bir tampon oluyor sonunda...

Sevmek, ötede, eski bir romanın, eski bir anti-kahramanını tüfeksiz, savunmasız bir şekilde biyolojik bir savaşın tam da göbeğine bırakıyor. İç organları birbiriyi savaşan anti-kahraman içindekileri kusuyor dağın üzerindeki hayal askerlere. O an, ayaklarının gerçekten gitmediğini, ellerinin gerçekten dokunmadığını, gözlerinin gerçekten görmediğini fark ediyor. Bu koca trajedi, içkinin ham hayaline karışan bozukmezeler gibi kendini zehirliyor. Ve herkes bir süreliğine susuyor... Bu sırada insanoğlu, demokratik çözümler arıyor barışa. Masa başına oturup, hayalarını sıkıyor, burnunu çekip çekip ağlıyor, devlet başkanlarına yalvarıyor. Bir karış tanımlanmış mutluluğa, örtbas edilecek yalanlar arıyor bıkmadan usanmadan...

Sevmek, ötede, yalansız, dolansız, içten bir sav arıyor kendine; felsefe sözlüklerinde, felsefecilerin fotoğraflarında, romanlarda, şiirlerde... "O çare ki hiçbir yaraya merhem olmaz," dizesi gelip şehirlerle çarpıyor. Şehirlerden sekip, camlara, camlardan sekip insanlara çarpıyor... İnsanoğlu, "devamlı aydınlık için bir dakika kararlık" eylemine katılmışçasına gururlu, susuyor. Hiç yanmamış bir ışığı kapatıp, hiç sönemeyen bir ışığı açıyor... Kendi paradoksunda boğulmayı, yine kimselere bırakıyor. Ve o bir dakika öyle uzuyor, öyle uzuyor ki, zaman kendini tekrar etmeye başlıyor başkazarınlarda. İnsanoğlu, bir dakikayla bin dakikayı birbirine karıştırıyor... Ve geceyle gündüzün birbirine eşitlendiği, o, adaletlini bilimin kullanıcılarından alan kör zamanda, adına hayatdedikleri o kısır kadına aşık oluyor...

Sevmek, ötede, en ötede, işte tam da o kimsesiz zamanında, vitrini, mağazası, insanı bol kalabalık caddelerde, kendisine göz kırpacak o deliyanırboruşuna. Herkesin dönüp dolayıp birbirine benzediği bu vahim çağda, kapaklandığı, kapandığı inançlarında boğuluyor insanoğlu... Amin...

Küskün Dünyalılar

1
İçinden oyamadığı yükünü
Hacmi kadar suya sokuyordu
Kollarının arasından
Ha babam boşluk akıyordu
Çok düşünmüştü ama çok
Karıncalar cansız bir beyin taşıyordu
İnanmazsınız.

Filmleri düşündü-lor peynirlerini-zenci şişman
güzel bir kadının ağzındaki kuş ötüşünü düşündü-
şemsiyeleri-polis üniformalarını-yoğun bakımları-
serumları-sigara jelatinlerini-dünyanın tüm ev
terliklerini-düşündü
-Yani bir tren?
...Trenleri düşündü...
-Yok be bir kovboy!
...Kovboyları düşündü...
Düşündü hepsini...
Karıncalar, sessizce yuvaya götürürken
Göğüs kafesini.

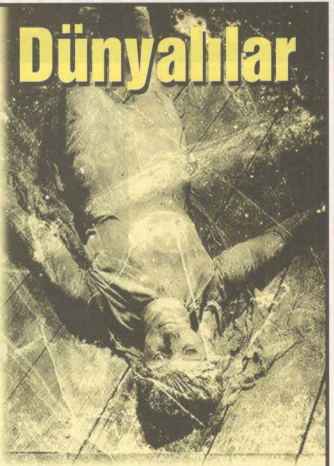
Bir kadın
Karanlık bir suda
Kendini çürütüyordu.

2
Şimdi ben seni ne yapayım?...
Dünyacığım, canım, birtanem...
Dallarınsı sevdim
Tesadüflerini, bal damlayan ağızları
Şaraplarını sevdim onlar beni sevmeseler de
Park çiçeklerini sevdim, efendiliklerini
Bir güzel ağlayanlarını
Cehennem masallarını, cennet iştahlarını
Beş parasız adamın vapurdaki gülüşünü sevdim
bedavadan

Ama ben şimdi seni ne yapayım
Canımın içi, kalbimin pırlıtısı
Dünyam..
Bari bırakır misin bizi
O kadınla, şu çürüyen, belki diğerleriyle
Birlikte beni
Şöyle ağız tadıyla ölmeye

3
Bir kar yağsın beyaz ve sessiz
Ağıraksız yuvarlakça
Gülümsesin bizden bir şeyler
Koca koca adamlara
Bırak şimdi, enikonu gülsün
Gülsün evrenin kakhahalarıyla
Didinen tüm terli adamlara

Anlatamıyorum.
Mısıl su nasıl kaldırıyor,sa bir yaprakçığın masum
yükünü.

Öyle kaldırsın ölüm bizi yukanılara
Bir kar yağsın sessiz... bahardallarına
Kalabalık topluluklar ama,
Saydam bedenler topluluğu
Çünkü öğrendik sayende
Maşherden değil,
Yalnızlıktan gelir ölüm korkusu

Şöyle cemi cümle bahtsızlar
Buluşsun bir bulutla mesela
Mor bir gezegen de olur, farketmez
Desin biri 'ben yoksuldum,sütüintadını aşağıda unuttum
Öteki başlasın 'ben yolcuycudum habire, varamadım kim-
bilir nerelere
Gülüşerek,
Başka biri 'tıktılar beni bir hapse, gün saydım şimdiler
gelsin diye
Kıkır kıkır pür neşe

Biz artık ölsekhep birlikte
Bir demet çiçek dökse gariban çiçekçim üstümüze
Çiçekçim
Çiçekçğim,
Çiğçim,
Dün-ya'm..
İzin verir misin bize?

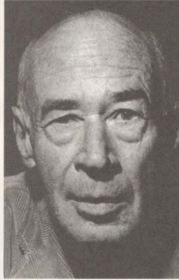
'Yazmak' Üstüne

Henry Miller

"... Yazmak diye düşünüyordum, iradeden yoksun bir eylem olmalı. Söylenecek şey, derinokyanusakıntısıgibi kendiliğindenakıp çıkmalıdır yüze. Yanlış yaşamın biriktirdiği zehri atmak için yazar insan. Masumluğunu yeniden elde etmeye çalışır... oysa (yazarak) yapmayıbaşarabildiği tek şey, dünyayı kendi yanlışının virüsüne karşı aşlamaktır. Hiç kimse kağıt üzerine tek sözcük dökmeydi, inandığı şeyi yaşamaya cesareti olsaydı. Daha kaynağındayken sapıyor esni. Yaratmak istediği bir gerçeklik, güzellik ve büyük dünyasıysa niçin milyonlarcasözcük koyuyor bu dünyanın gerçeği ile kendisi arasında? Öbür insanlar gibi üne, kuvvete ve başarıya kavuşmak içindegi ise, niçin erteliyoreyleme geçmeyi? "kitaplar insanoglunun ölmüş eylemleridir," demiş Balzac. Gene de gerçeği görmüş olmasına karşılık, kendisini elde eden şeytana bile teslim etti meleği.

Bir yazarda, bir siyasetadamı ya da başka bir şarlatan kadar alçakça halkı kazanmaya çalışır; nabza göre serbet vererek, reçete yazan hekim gibi kendine bir yer kazanmaya, bir kuvvet olarak tanınmaya, bütün yaltaklılarını kabul etmeye bayılır. Bin yıl arkadaş gelse bile. Hemen kurubilecek yeni bir dünya istemez, çünkü onun hiçbir zaman işine gelmediğini bilir. Kendisinin, işleri kendisinden çok öte güçlülerinde olan taşçı bir kukla yöneticisi olacağı, mümkün olmayan birdünyaister. Memnundur uydurma imgeler dünyasında gizliden gizliye hüküm sürmekten. Çünkü kaba ve acmasız gerçeklerle yüz yüze gelmenin düşüncesi bile ürkütür onu. Doğru, öbür insanlardan daha iyi kavraya gerçeği, ama bu üstün gerçeği örnekler zoruyla dünyaya kabul ettirmeye hiçbir çaba göstermez. Doygundur yalnızca öğüt vermekten, felaketlerin dümen suyuunda sürüklenmekten. Ölüm vıraklayan bir peygamber, her zaman onursuz, her zaman taşta tutulan bir peygamber, görevlerine yakışmasa da dünyanın sorunları için sorumluk yüklenmeye hazır ve gönüllü olanların her zaman sakındıkları bir peygamber. Gerçekten büyük bir yazar yazmak istemez; içinde imgelemin yazamını yaşayabileceği bir dünya olmasını ister dünyanın. Kağıt üstünde koyduğu ilk titrek sözcük yaralı meleğin sözdürücü. Sözcükleri kağıda dökmüşürece, uyuşturucu madde almakla birdir. Elinin altında büyümekte olan bir kitabı görerek büyüklük kuruntusuyla kabayar yazır: "bir fathim ben de, beki de en büyükləri! Zenim günüm geliyor. Tutsak edeceğim dünyayı sözcüklerin büyüğü."

Bu cümlecek -niçin yazıyor, yazamıyor-

sun?- başından beri umutsuz bir aşkınlık batağına sapladı beni. Şarkı söylemek istiyordum ama tutsak etmeden; daha büyük, daha varlıklı bir yaşam istiyordum ama başkaları bunu ödemedi; bütün insanların imgelemini hemen özgürlüğe kavuşturmak istiyordum, çünkü bütün dünyanın desteği olmadan imgesel bir biçimde birleşmiş, bütünleşmiş bir dünya olmadan, imgelemin özgürlüğü "kötülük" olur. Tanrı'ya ne kadar saygım yoksa yazmaya da o kadar saygım yok. Hiç kimse, hiçbirlik, hiçbirlikikendi başına anlamlı değildir. Her şeyde Tanrı'da bile anlamlı olan tek şey bütün insanların kavrayabilirdi kadardır ancak. İnsanlar dâhinin sonu için endişe ederler her zaman Ben hiç endişelenmedim dahi için: deha, insandaki dehayı gözetir. Duyduğum endişe bir hiç olan insan içinde hep, ritiz kakış arasında yitip gitmiş, varlığı bile fark edilemeyecek kadar olağan, her yerde görülen adamlar içindi. Bir deha bir başkasını esinlemez. Başka bir deyişle, bütün dehalar birer sülüküdür. Aynı kaynaktan beslenirler: yaşamın kanını emerek. Dahi için en önemli şey kendini işe yaramaz kılmaktır, herkesin katıldığı akıntıya karışmak, bir ucube değil, bir balık olmak için yeniden. Yazmak eyleminin bana sağlayacağı tek yararı ben öbür insanlardan ayıran farkları ortadan kaldırarak olacağı sonucuna vardım. Yabancı bir nesne, yaşamın akıntısından ayrı, onun dışındakalan bir nesne anlamında bir sanatçı olmak istemiyordum kesinlikle.

bundan önce gelen işlerdir; sessizlik içinde, her türlü koşullar altında, düste olduğu kadar, uyanırken de yapılan kazma kürek işidir. Kısacası, gebelik süresidir. Kimse başlangıçta söylediğini yazmaz hiçbir zaman: İnsan yazsa da yazmasa da, sürekli olarak oluşan özgün yaratış, kaynağı ilk fikirleriyle başlar: boyutu, biçimi, zaman ögesi yoktur. Doğum değil yaratış olan bu hazırlık döneminde yok olmaz silinen şeyler: Zaten orada bulunan bir şey, anı gibi, madde gibi, Tanrı gibi bozulması mümkün olmayan bir şey derlerin toparlanır ve onun içinde insan incecik bir dal gibi savurur kendini selin içine. Sözcükler, cümleler, fikirler, ne kadar içten ve ustaca olursa olsun, en aldatıcı görüntüler, iletmesi mümkün olmayan bir olayı kutlamak için acı ve üzüntüyle kazılan kaba hiyerogliften başka bir şey değildir. Akıllıca düzenlenmiş bir dünyada, böyle mucize türünden olayları kağıda dökmek gereği olmazdı. Gerçekten de bir anlamı olmazdı, çünküinsanlardurup düşünselerdi, gerçeğin elinin altında olan bir şeyin yapmacığına kim bakardı? Söz gelimi, kim Beethoven dinlemek isterdi, Beethoven'ın kaydetmek için once uğraştığı o vedd armonileri deneyini kendisi de tabдилarıyorsa, büyük bir sanat yapıtı bir şey başarabilirdi, o da, akıcı ve anlaşılabilir olanı bize animsattırması, ya da şöyle diyelim, onun düşünüyü kurdurtmasıdır. Akıcı ve anlaşılabilir olanı: evrenin demektir bu. Evren anlaşılabilir, yalnızca kabul edilebilir ya da edilemez. Kabul edilirse, yeniden canlandırır bizi bu, edilemezse yok oluruz. Varlığı ne anlama geliyorsa, kendisi o değildir: daha fazla bir şeydir hep, bu konuda son sözün hiçbir zaman söylenemeyeceği. Yaşamımızın her gününde yaşadığımız şey için duyduğumuz açıklık ona yakıştırdığımız şeylerin hepsidir. Bütününle kabul etmek kendimizi, ağıltan öldürdü sanat yapıtı, daha doğrusu bütün sanat dünyası. Her birimiz birkaç saat ayaksızdüyörüz, gözlerkapalı, yüzükoyun. Uyanık düş görme sanatı herkesin olacak günün birinde. Bundan çok önce kitaplar kalkacak ortadan, çünkü insanlar uyanırken düşgörebilince (birbirleriyle ve bütüninsanları yöneten ruha) bildirime güçleri böylesine artacak ki, yazı yazmak bir budalamanı huşuz ve boğuk vıyaklamaları gibi görünecek."

Sayfa25-29

Ceviren Zehra Enger. Telos Yayınları (Toz pembe Çarşıma Geriliş Üçlemesinin üçüncü kitabı. Serisi "deniz altındır.")

Hayatımızdaki Bir Caddenin

Tek İstiklal Lan İstanbul?

Öykü

Omuzlarına atmışlar çantaları, mini etekli ve yeterince süslü olmuş kızlar, al al işe girmektedirler. Yenibir gün, kismetse, hayırlısından bir prens düşüldü. Amealapazarları kahveönlülerinde. Zifir nefesler cıgaradan, hani bugün de ölmedik dercesine. Gözlerde güneşigıyvar evet, ama umut az. Az ve uamk. Ana rahminde kurulan bu saat, bir tuzak mı? Madem kafiye derindiyiz, biz şu salata biraz tuz alsak. İstanbul bu ne biçim servis gülüm, bu nasıl konukseverlik. Kapını çalmadan girdik evet, ama kapın yok ki, bacadan bile yok, hani kovulduk da oradan girdik diyelim. Salataya tuz ve biraz şarap. Arap atları gibi dizginlerimizde sığınmak. Hani duvarlarımızı dşleşsek de, öyleferahlasak. Soluklansak. Borsa haberleri, koşu rehberleri. Kendindengeçercesine yaşanan bu koşuşturma. İstanbul, yavrum, bugün hangiata oynasak.

Kanlıgözlerimizde yemlesek sabahın beşinde, taksimdeki güvercinleri. Hani sararmış yaprakları, düştü düşecek gibi. Bir ağacın kanatlarını yolsak. İstanbul yavrum, işten çıkınca pastane ya da birahane de olur. Ya birlihanne ya birahane. İkisinde de aynı teklî yalnızlık.

İstanbul yavrum edebi olucam derken, edepsizleşen biz değil miyiz, hani senlebiz, ikimiz. Aynı bokuz diyoruz, gündüz kutsal hayatımızı yaşıyoruz, gecefilim repiklerimizi ezberleriz. Lanne biçim adamız biz İstanbul. Her sabah saat beşte umut bekleriz. Kahvehane, birahane, ya da sadece hanede. Hastane olmasın da İstanbul, mahpushane olmasın da. Bir de rakiolsun. En yenisinden. Yanındakendi etimizi bile yeriz. Konu nedir diye soruyorlar, sen anlatma en iyisi ben anlatayım. Konu yok. Biz çağrışımın adamıyız, di mi lan İstanbul. Zir zir delileri sanatçı yapımlar, daha az delleri umarhanelerde, lan ne çok hane var bu memlekette, bizbirinibile zor buluyoruz! Neyse konumuz dönelim. Çekte kız buldum, bir gün mutaka hamburgercinin önünde. Sonra bardı, çerezdi. Birbira daha. Sen de isterimsinler filan. Evim de hemen şuracıktı. Ködü bir niyetiyok, yanlış anlama, insanlar kollaşa kollaşa. Daseni ne çok koldanmış be İstanbulum, üstüne kolları mı sınımsı yoksa. Aman ne bileyim işte ben. Yak bir sigara daha. Zift dokelim biraz dahakıldaldarmarımına. Barizift, birazbenzin. Suyulaçalışmıyor ya bu meret. Frö desenekze aynı, yokbilingalo, üstü, ulan aşkıbize küstü belstanbul. Enflasyon da düştü bu arada. Deflasyona mı bağlasak diyoruz parayı. Bana cumaya kadar yirmi kâğıt lazım bu arada. Sen yaparsın bir şeyler. Abimizin sonuçta. Ne diyoruz. Eşer diye bir ressam var, bütün resimleri perspektif hatası, ama adam yine de ünlü olmuş, nasıl oluyor bu işler akliymi ermiyor hiç, bizimdeki bütün hayatımızperspektifhatasıma ne ünlüylük ne de başka işse, duyuyorum mu lan İstanbul, abi dediysek pozlara girme hemen. Konseptinizi ş.kim diyesim geliyor bazen. Tamam tamam başlamadan konuşacağım. Yani konseptlerini iyim ben bunları İstanbul. Yok görseldi, mimariydi. Her hafta yeni bir kelime icat ediyorlar. Böyle anlarda kelime kökenine insem geliyor, uzun uzun açıkladım, Latinciden dem wurmak, ama aile köklerine inmek daha kestirme. Onlar bundan daha iyi anlıyorlar. ÖSS'ye girdim bu arada. Kesin boğazıcı sosyolojideyim seneye. Güney kampusta çimlerin üzerinde. Douruklara mı sevdiandilim nedir.

Yani diyoruz ki İstanbul, Goethe insanlık için iki yüz trajik durum belirlenmiş, gerisi hikaye. Boş laf. Niceder Nici okuyorum, bir ara kendimi ecco homo ya nasıl kapıtmışım biliyor musun, yağı gibi gidiyor, ulan sayfaları bir bakıma, harfler bilgisayar kodlarına dönüştü, natrik hesabı oldum yani, kodların şifresini hemen çözdüm, bir de ne görüm. Bunu yazsan tosun, okuyana yosun. Anlıyorsun di mi. Nietzsche de firmanın teki dedim içimden. O da bizden yani İstanbul, ben bu hayatıtan bir bok anlamadım, sıksa siz bunu anlayın demiş dünyaya. Benim de kendimi ortaya koyduğum felsefe bu işte. Ulan ben sizi anlamadım, hadi siz de beni anlayın bakalım kolay mı. Kökeler böyle. Yersen!

Aldatmak ya da aldatmamak işte bütün mesele bu İstanbul. Yahu kitabin adı için diyoruz. Hangisini koysam da ortamlara aksam. Bu işte bir hınzırılık var. Hep sen soykoyorsun bunları aklıma. Gid kendini sen ettirdim kendine. Resminisanallemle foto olarak kullanmadığı. Kaçkurtarkendini. İqunu, malinive banka hesaplarını heklereim, yetinmem bütün dünyaya forward mal çekirim İstanbul. Niye yaptın diye sormuş kurbağa, sırtından çıkıyor, gözleri kırkışıyor, ağızdan tükürüyor, ortasındayız, sanalini yaptın ki? Niye diye taşıyacakmıştı sen de.

lan. Napım demiş akrep, sigarasından bir nefes çekip, huyum bu. Huyum bu lan İstanbul. Nerde aşk şarap şiir, oradayım ben işte. Rap mi yapacak diyoruz, ceza fınlar ya hani. Biz de SUÇ olsak dostoyevsinin de kemiklerini oynatırız yerinden, gerçi o allahsız da rület peşindedir hala, ruhu bile duymaz. Kafkas bir arkadaş geldi geçende, içiyöz filan neyse muhabbet uzadı, Kafka'yı tanyorum mu lan dedim bana. Hiç sesini çıkarmadı. Bilyordu kesin ama renk vermedi. Yatağımızda böcekolarakuyanmadan öncesongünlerimizi bunlar? Sahip olduğumuz tekistikial, bir caddenin İstanbul, cevap versene. Kafa iyi tabi. Sesin çıkmıyor. Son günlerde gülümseyerek selam verdiklerim sadece tekel bayiler, hüznümü anlıyor musun İstanbul. Kaçınıcı ayakta yatmış ben. Hangi üyaya geldi. Dokuz canım varsa bile kaçını haklımdayım. Günlere değişiyor İstanbul, yüzük bir an önce yok edilmeli. Sahip olduklarımız bize sahip olmaya başlıyor evet ama, bizim sahip olmamız gerekencilere sahip olanlara ne demeli. Bizim sahip olduğumuz tek şey, yani bize sahip olanlara ne demeli. İsimsiz köleler miyiz İstanbul, işi ve işsiz köleler miyiz? Tanrıya istifaşımı versek, kabul eder mi. Çiçek yetiştirip yetiştirmediğini sordu geçende evimegelenbiri,

Hayırdedim ona, bu evde soluk alantek şey ruhlarmız. Ruhlarmız! Siz kimsiniz, dedi. Sen ve ben İstanbul. Ama bunu bilmiyor onlar. Bana bir sebep göster, senin sevmeğin işi. Seni bu kadarsevenken, yine de sadece bir sebep... Şu fırlama Fransız yazar var ya, Frederic bilmen ne. Tanrı, kendiliğin yapılabunca şey uğruna, en azından var olma zahmetine girebilirli diyor. Kafam karşıyor. Sen benim için once şey yaparsan benim için var olurum İstanbul. Ama yapmadın. Ölüme bir tas suyu dökenin de avradını. Sorarlarsa kim söyledi. Soranın da avradını.

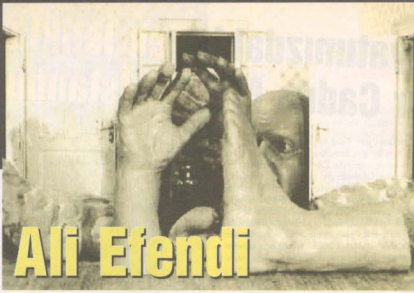
Maviakar ağzından şelale. Uğultusu büyük, gürültüsü melodiktir, kaosun yaşam olduğunu anlamak için bilgi olmaya gerek yok, bunu en iyi sen biliyorsun. Her kaos birsenfonidir, her senfoni, kaosunsuda bıraktığı bir izdir. Katledenler, katlettikileri kadar. En az o kadar. Katledilecekler. Viyana'da atlarını sulamak isteyenlerin kudreti bir kaç yüz yıl sonra bizim sefaletimize dönüştü. Hayat melodik değildir, hayatı ben beldiği öz melodiktir. Senin adı kırmızı mı, İstanbul. Koca Arap yarımadasının adı ne? Onunki de mi kırmızı. Eğerbeni duyuyorsan uyan İstanbul. Mayın tarlasında sevdığın adamı boş ver, hala her saat başı bir insan kara mayına basıp ölüyor. Siktir et İstanbul, bir şişe daha, en yenisinden. Bizkonseptlerin adamıyız. Bir kaç yüz yıl sonra Araplar, gözlerine kestirdikleri bir milleti kesmeye başladığında onlara kim dur diyecek, sen mi? Kızlar kol kola girmiş, omuzlarında çantaları, üzerlerinde mini etek. Belki bugün hayırlısı. Kahvehane önünde, zift gibi çiğerler. Biz geceninbir köşesinaksaklanıp içmeye devam edelim. Biliyorsun, yeterince güçlüğü, karanlık da aydınlatır insanı.

Son olarak,

Son seviyeye ulaşmak için

ünim kaçın olmasın

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org> Refik Toksoy

Ali Efendi

Evet Ali Efendi. İşte böyle, uzun sokakları dene. Olduğun yerin üstüne, düşmekten korkarak baktığın, gördüğün şeyin üstüne ilerleyerek devam et. İnsanların kirli olduğunu söylüyorsun, istedikleri, yaşadıkları bir yer mutlaka olmalı ve sürekli gezilen sokakları, tıpkı kendi yüzleri gibi değiştiğini, akışkan şehirde milyonlarca karalının oluşturduğu iki parmaklı kolun olduğunu da kanıtlıyorsun. O zaman onların anlmasına izin ver, bırak farkında olsunlar

O akşamüstü Ali Efendi, büyük alışveriş merkezinin arkasındaki, büyüklü küçüklü heykeller de satan kitapçının alt katındaki kafeteryaya gitti, neredeyse hiç kimilamadan oturmuş masadaki kaşıkları oynuyor, işindegeç çıktığı için kendini yorgun hissediyordu. Son günlerde onu rahatsız eden karalıdan oluşmuş iki parmaklı sağ kol, artık evinde ve kafeteryada da rahatsız etmeye başlamıştı. Usulca yanına yaklaşır sorular soruyordu. Onu takip etmeye başlıyalı yaklaşık iki buçuk hafta olmuştu. İlk gördüğü yer kurabiye satan dükkanın karşısıydı, o gün işe gitmemiş, bütün gün sağlık anksiyolopedisini karıştırarak geçirmişti. On iki fasikül inceledikten sonra yorulduğunu fark etti ve dışarı çıktı. Evinden köprüünün diğer yakasındaki ilk sokaka girdiğinde, siyah, iki parmaklı üzerinde yürüten sağ kol karşısına çıktı. Kol ona neden burada olduğunu sordu, Ali Efendi hiç alırdmadan gördüğünün sadece bir göz yanılması olduğunu düşünerek yoluna devam etti. Ama sağ kol peşini bırakmıyordu,

- Adını biliyorum, ne yaptığını, ne düşündüğünü, hepsini biliyorum. Geriye döndü, uzun uzun kola baktı, tekrar koşar adım yürümeye başladı. Ne yaparsa yapсын kolla arasındaki mesafe ne azalıyor ne çoğalıyordu. Durmadan sorular sorup, cevap verilmemesi beklemekten, gölgesinin üstündetaki ediyordu. Sonunda Ali Efendi sınırlendi, - Neysin sen? Kimsin? Neden beni takip ediyorsun?

Yüksek sesle konuşuyordu. İki parmaklı sağ kol bir süre durdu sonra,

- Gökte olanınseni batıracağından emin misin?

Ali Efendinin gözleri durdu, elleri kasılmaya başladı, iyi düşünemiyordu ama sağ kolun sorduğu bütün soruların cevaplarını biliyordu, bunları çok önceden düşünmüştü. Sonunda ona cevap verdi,

- Eger o iyiyse, bu kadarkötüklü niye, her şey önceden biliyorsa, kendi yarattıklarını cennetnemegöndermekniye?

Kol olduğu yerde duruyordu, Ali Efendi bir şey fark etti, peşindeki bu insan uzvu ona hep sorular sormuştu ama hiç cevap vermemişti, meraklanmaya başladı.

- Tabiatı haklı çıkarıyorsun. Tamam, durmadan çalışıyor, bunu zaten biliyoruz. Kalkınalecekleki şeyin bu olduğunu biliyoruz, ama bizde onun için çalışmıyormuyuz?

Uzuv ilk defacevap veriyordu. Ali Efendi bunu çoktan unutmuştu, kafasındaki cevaplarıdan birini seçip ortaya koymak için sabırsızlanıyordu.

- Bir kafanı olsaydı, o zaman sana onu kaldırıp yıldızlara bakmanı

söyledim. Onları görebiliyor musun, açıklayamazsın, tıpkı gerçekler gibi, onlara bakıp yürümeyi denedin mi hiç? Doğru biz onlar için çalışıyoruz ama kazanan yada kaybeden var mı ki? Eğer onlara yaklaşırsaydık büyüüklerini görecektik, işimzeyarayacakmıydı?

Ali Efendi derin ve sık soluklarmaya başladı, kaldırıma oturdu, kol yanına geldi, şişmiş damarların üstüne sıvanmış gergin teni Ali Efendinin dizine deyiordu,

- Ne biliyorsun?

- Herkesin rolünü biliyorum, biraz sonra ne olacağını, işime geç kaldığımda kapıdaki bölüm görevlisinin ne diyeceğini, ötedeki kadının bankada çalıştığını, nasıl eve gidebileceğimi...

- Mutsuz olduğumu mu söylüyorsun?

- Tanıdığım bir çok insan mutsuzluğu benim yarattığımı söyler, ben yaratabiliyorsam beni kim yapabilir ki? O zaman benimle birlikte mutsuzluğu da yaratması gerekirdi. Ama onu zaten ben...

Kol şeffaflaşmaya başladı. Ali Efendi yüzünü elleriyle kapatmış kaldırıma oturuyordu. Neyle karşı karşıya olduğunu fark etmeye başlıdı,

- Bunun anlamı ne?

Kol cevap vermiyordu.

Ali Efendi ayağa kalktı ve kafeteryaya doğru yürümeye başladı. Ağır camkayıptı, kolun arkasından geldiğini biliyordu. Tezgahın kahve istedi, başını kaldırdığında önünde yine onu gördü, ama bu kez susuyordu. Ali Efendi kahvesinden bir yudum aldı ve kol tekrar kıpırdanmaya başladı.

- Biraz sonra ne olacağını bildiğini söylüyorsun, konuşmamı bitirdikten sonra ne olacağını söyleyebilir misin?

- Ben bu konuşmayı bitirdiğimde sen, o aptal parmakların üzerinde kapıdan çıkıp gideceksin, anladın mı?

Ali Efendi gözlerini masadan ayırmadan onu takip etmeye çalışıyordu. Yandaki masada oturanlar ve garsonlar Ali Efendiyi izliyordu. Belli ki yüksek seslen rahatsız bir müşteri tezgahın arkasındaki lenden birine şikayetmişti.

Kol ağır ağır yürümeye başladı, yan masadaki genç bayana doğru ilerliyordu. Hareketleri birden hızlandı, bir koldan beklenmeyecek çeviklikte hareketlerle masanın üzerine sıçradı, genç bayanın üzerine atılacağı anda, Ali Efendi elindeki fancı masaya doğru fırlattı,

- Rahat bırak onu aptal ucul!

Diye bağırma başladı. Masanın yanında ayağa kalkmış, kola küfürler yağırdıyordu. Genç bayanın kırmızı paltosu kahve içinde kalmıştı, garsonlar Ali Efendinin üzerine atılıp dışarı sürüklemeye başlıdılar.

Ali Efendi tekrar kaldırıma oturdu, bu kez kolu göremiyordu. Ayağa kalktı, düşünmeye başladı. Ali Efendinin karşısına çıkan bu garip şey, ona sorular sormuş ve çekip gitmişti. Onun yüzünden bir daha o kafeteryaya gidemeyecekti, köprüünün diğer tarafına doğru yürümeye başlıdı. Ali Efendi peşinde tekrar

Voltaire'den Russell'a kadar gökcinde desenseri-verimilisanılaya "gerçeğin" mucizivenciliğini göstermekten koruyan nihilizmin buzculukla gözlükleri ile dünyayabakan Baudrillard'da, sadece mistik birirtı sösu konusulduğunda, "Tanrı'yı kuzamlakla" itham edeceği zaman, bu gözlüğü müziğe yukanı kalırdır, "İl not be you mirror," (sizin ayanızın olmayacağıdır) der. Üstün zekâlarla sık rastlanan bir özelliği Baudrillard'da da görüyoruz: "Bağlanmaktan," tarifi olmaktan kaçınmak! Baudrillard, hem dinin hem bilimi gerçeği sömürceleğe suklar; Sanlı bu durum, şark kuzamlarının, garb cabazlarının eline düşmüş din ve bilimin suçuyumı gibi. Birinsan tarifi olmamaya niyeti ile, iki tarafa da kaçtığı için, her zaman ve yeterince mazeretliolacaktır. İşte tam bu noktada, modern insanın sıkıntılarını işleyiş kaynağınaulaşıyoruz: gittikçe manevi duyarsızlaşa dönüşen manevi tarafsızlık! Zaman içinde nihilizmeverilen, dogmâ, günlük, pratik agnostizm. Bu agnostik virüse, hırsız Promethe'nin büyük bir sevinç ve harekete karşılığında Rönesans devrinde, "Kilisenin" küflü zincirlerini kırarak, cakaolan plığın gücün kaynağı olarak kutlama, ve bu virüs büyük kampanyalar eşliğindehalka asılanmıştı. Fakat bu öylesine plgın bir virüstür, sadece "Kilisenin" küflü zincirlerini değil, dünyayı anlamlı bir evrene, insanı anlamlı olan bir dünyaya, ve en önemlisi, insanındaki aşkın boyutlarına, yüreğini diğer yüreklerle buluşturan derin sezgiyi de öldürmüştür. Küflü zincirleri de tek tek koparılmıştır. Nite ki sezgişizleşemiyayacakboyutlardaki bu zincirleme kopuşların ardından modernizm doğacaktır.

Ne, demokrasinin arka odalarında dönen tezgahları sezmişse, "insan insanı kurdu-
dur," diyen Hobbes'a, ne de, "sığırdan donya-
ğyaparlar, insandan para," diyen Weber' ekula-
k insan olmayacaktır. Siyasi ağlar, silahlı ağ-
lar, sendikalar, ağlar, entel ağları, medyatik ağ-
lar, Sürü için en uygun otlağı "demokratik-
diktatörlük" olduğunda kararkimlist bir ke-
le. Demokrasinin harici ne varsa görüldüğü
yerde ezilecektir. Sürü huzur içinde otamalı-
dı ki, birileri, huzur içinde sürünün sücünü
banka denen mandıralara üst üste yığmış
çanak kâğıtları, etlerini de, "donyagna" dö-
nüştürsünler. Bira o kapagın altında, huzurbu
demokrasinin içindeydi. Bir rüya kadarcı-
mı, bir rüya kadar kısacık insan hayatını muc-
den eden alpak Mammon'un bu tezgahına çe-
nak sokmak, hangi solcunun, hangi dincinin,
hangılıkcılığının hadideneyi ki? Zaten ideolo-
ji oyunu bitmiş, fırı döşmüş, dünyayı iki ku-
tuplu götürsün boynuzgürümüşü! İktidarın
semerininüzünde "uzun esek" oynayan dale-
verci abillerinin günümüzün köçgek farı den
Anadolu'nun yürekli gençleri, öfkelerini han-
gi denize kusaklarındı bilmiyorlardı. Yıllarca,
yıllarca abillerinin "matarasındaki" viskiyi kendi
matarasındaki gibi "zuluzulu" sanan solcuve
ülkülcü gençler, liderleriyleşi kapitalizmin san-
caktığı için boğuşan sanayici gençler, yüzleri-
ni birbirlerine dönmeyip, kollarınıbirbirlerine
açmayıp, yüreklerindeki Anadolu'dabuluşma-
nın nevesi idinceledir? Anadolu'nun yüre-
kleri, bu yürekli gençlerin yürekli yüre-
dolu'nun yigidi Cefelere, sarı gölün pembe
"sitelerine" keldikildi için, meydan ARD aske-
r-

"Kusuru" da, "tehlkeyi" de çok yakından tanıyan ve devrimden değil, "kurtuluş" tan yana olan Garaudy'nin bu konudaki son sözü ise şöyledir: Estetik ve dinsel inanış anlaşılmazdır. Estetik ve dinsel inanışın çıkışı. Zaman içerisinde sonsuzluğa çıkma."

Çöp bidonu

Edebiyat dünyamızdaki 'kendin yazkendirin oku'devrine zamansınraerecek,bilmiyorum. Ve bundan yakınıyorum. Öyle tuhaf bir durum ki bu, zaten darolan bir çerçevede kimse kimsenin yazdığı okumuyor, yorumlamıyor, Çünkükimsekimsesi sevmiyor. Sanatçı kaptırı olsa öpüp başına koyacağım, rant kavgası. Sanki çok büyük bir rant varmış gibi. Artık edebiyat dergilerinde öykü ya da şiir okuyamıyoruz, bunlar bir köşeler sıkıştırılıyor, sanki istemiyorlar. Ne tuhaf değil mi, düşünsenize bunu, edebiyat dergilerinde edebiyatçıların yazdığı. Artık bez dergilerdesadece kitap tanıtımları ile yetiniliyor, kitap eleştirisi yayımlanıyorlar!

Çünkü reklam aldıkları yaynevlerinin kitaplarını eleştirirlerse, bir daha reklam alamayacaklar. Yine de bazı dergilerdekitapecileştirisi bulmakmümkün, amaonlar da etiyile sütlüye dokunmuyorlar. Pıyasada bu kadar çok kötü kitap varken ve bunlarenelinde best-seller ikine, nasılıyoruz da bir tane bile sert eleştiri yazısı yok. Çünkü eleştirmenler de genelde yaralandan oluyor ve lobilerin medya grubu destekli yaynevlerinin cirit attığı bir pıyasada kimsekimsiyetlersözdekimistemiyor. Tersdüşünü de el birliği ileyok ediyorlar. "Benim kitabımda kurgu hatası olduğunu söyleyen ya eleştirmeni nasıl bilirdiniz ey dostlar!" "İyi biliniz." "Gömmün o zaman."

İşin başka bir yönü de var. Genç bir insanınsız, elinizkalem tutuyor ve bir kitap yazmışsınız. Ne yapşam bu kitabıydıye kara kara düşünüyörsünüz. Ne var bunda, kitapdosyamıhazırlar,yaynevineyolarım ve cevap beklerim diyörsünüz, öyledeğil mi? Normal olan budur. Ama gerçek çok farklı. Birincinoktaşıydır, kimsesizitanımyorsa ve alimni bir genç kız değilseniz, şansınızçok azdır. Erkek isenizde yakışıklı, mükemmelse de medyaktı bir tip olmalısınız. Size sesleniyorun genç yazarlar, yazarlıkıyında başka birmeslekteisim yapmış insanları kitap yayımlatma ihtimali herzamanızden yüksektir, bunuunutmazın. Sonra eleştirin "ya kitabımı beğenmezlerse" gibi eleştirilerle.

sinlikle kapılmayınız, çünkü size garanti ediyorum, asla veasla hiç kimsesizinkitabınızı yayımlamadan önce okumayacaktır, redaktörü saymazsak tabi. O konuda da iğiniz rahat olsun, kitabınız hiç dil bilgisi kullanılmadan yazılmış olsa bile redaktör gerekli ayarlamaları yapıp dilinizi bir çiçek buketi kıvamına getirecektir. Arada eklemelerçıkarmalar da yapacaktır, merak etmeyin, kendi kitabınızı okurun siz bile fark etmeyeceksiniz bu değişiklikleri. Sonunda şans eseri bir kitap çıkarabilirsiniz bile, eğer medya destekli bir yaynevinden çıkmazsa kitabınız, ya da güçlüdostlarınızın yoksa, kimse kitabınızdan haberdarolamayacak ve arkadaşlarınıza dağıtacağınız bir hatıra defterinden öte bir şey geçmeyecekletirilemez.YıllarsınraTürk edebiyatı çok çok geliştiğin sonra, belki birileri sizi keşfedip kitaplarınıziyeniden basar ve işte o zaman yatağınızda ölümlü beklerken dudaklarınızda birtebessümlerebilir.

Bu abimizi çok seviyoruz. Ülkedeayışayan işe yarar adamlardan biri. Duyarı ve zeki biri. Bunca delinin arasında ne işin var deiy duyuyor konuşmalarında. Hak vermek elinde değil. Ne işin var senin bunca deli arasında. Ama şunu dinle, İstanbul'algeldim ki sene önce, üç beş kişilikbir meclisteyiz, adamlarsürekli halkıbu nu istiyor, halkşunu istiyor, çeklinde konuşuyorlar. Bir an beynim döndü, son hatırladığımda halkbenim. Hâlihalkbenim. Hep ben olacağım, sen olacaksın. Yanışunu diyorun, halkın nereden geldiği, kim olduğu bellidir de, bu 'halk şunu, bunuiştiriyor" diyenadamlarkimiler,onlar nereden geldiler. Nereye giderler. Ulan "sendeki güzelliğe beşpara etmez, şu bendeki aşkol-masa"hadisesinde geçtik,"sendeki güzelliğe beş para etmez, benle tonla aşk olsa da" durumunda geldik. Televizyonun ve bağı olarak hayatın delirdiği şu günlerde, televizyonda ve tabi ki hayatta Okan Bayülgen gibi adamlara ihtiyaçvar.

Bu adamlar sistemi eleştirip, böylece pirim sağlıyorlar mevzusuna da katılmıyorum. En az, dağ başında flüt çalan çobanın saf olduğuna katımadığım kadar katılmıyorum. İnsan insandır, Her yerde. Geriye yapıtları kalır. Zaten bu görüşün karşısı, sistemi içindenvuracağız geyiğ'dir, "Abi sistemi içinden çökerteceğiz".

Ulan sistem bizim zaten. Kendini mi içinden götüreceksin be adam. Ayrıca bir reklam kataloğuna, bol sıfırlı bir şiş söylemişse tav olan 'sistemi içerden çökerteceğiz" zihniyetini neyleyin ben. Velhasıl kelam: Dünya "sosyalizmle" insan olmasını dagedi. Olmadı.

Ellerine Dair

Ellerine dair kurgularım var. Bana dokunmuş olmalarına rağmen hiçbir bilgisi oluşmamış zihnimde. Sadece içimi sarsan bir kayrayışın minik kırntıları var.

Ama dedim ya kurgularım var ellerine dair. Sanki herşeyin başlangıcı onun olacağını gibiydi. Mesela geceler boyu uzun uzun konuşuyorum bir elinde eline belli kaç bardağı ve inan çok yakışıyor gözlerinin içtenliğine" çayı tutuşturmak hakikilik. Diğer elin havada, aklın tamamen benim yanımda anlatıyorsun duraksamadan. Belki açık denizleri, belki ölüme dair imlerini belki de bize dair birşeyleri. Ama değişik halin bildiğimden. Ceplerinde değiller, Hiçbirşey açık etmek istemeyen zihninin denetiminde değiller. Nasıl sözcüklerin artık kesik kesik değilse, önce denetimde tabi tutulmadan, savunmasını hazırlamadan çıkıyorsa ağzından, ellerin de öyle salıvermiş kendini. Bir bardağı kavramış diğeri heycanla birşeyler ifadeederken havada. Benim ellerim seninkilere hasret.

Bir de sahil kenarındayız, çakırkeyf. Sen de dalmışsın ben de ama ayrı ayrı değil, birbirinden kaçır gibi değil. Öylece bir suskunluk hali. Yanındakının tadına daha çok vardırın, kelimelere ihtiyaç duymayan. İşte şimdi bir elinde hatıra yakılmış bir sigara ki acemiğinize seni daha da masumlaştıyorsa beni bir o kadar heyecanlandırıyorsa. Diğer elin avuçlarının içinde, ısınmaktan keyifli, gevşemiş, öyle güvenerekteslim etmiş ki kendini yeni bir sigara içen çekemem bir tekini. Çünkü benim ellerim seninkilere hasret.

Nasıl söylesem, şimdiyse utanma nedir habersizlerinin. Ben ne kadarsavunmuşsam onlar o kadar hükmedici. Dokunulmazlık tek bir noktam yok, dokunulmamaya dayanacak tek noktam yok. Şimdi öyle keyifliler ki ellerin, bu hazzı verenin ben olması şartıyorsa beni. Bir gizim var mıydı bilemem ama nasıl da istiyorum hiçbir gizimin kalmamasını. Senin elleriñçözme-yer alışı ama hiç sıradanlaşmadan, acalesinde bile panik olmadan zevki taşıyorsa bedenime. Kimbilir kaçınıcı tekrarı bu ellerinin hala azalması mı ürpertimin. Hayret hala benim ellerim seninkilere hasret.

Kalem var şimdiyseelinde. İtirafetmeliyim en çok bu yakışıyor eline. Benim ellerim en garesiz bir kalemin yanımda, yarımışma mümkün ki ben onunla?Aslında yarışasda yok ya. Öyle hayran ki gözlerim ellerindeki becerikliliğe utanmasam beynimin değil ellerinin becerisizdirdiyeceğini bu cümleleri kurdurtan sana. Ellerim kediyi oşarken gözlerimde böyle keyifli bir sevir, mutluluk bu olmalı dedirtiyor insanı. Yazdıklarında benden bir parça olma ihtimali öyle bir sevir veriyor ki, titreyen elimin heyecanı kaçınıyor kediyi. Sen herşeyden habersiz,ellerin kağıdın kalemin ahengine kapılmışı kimbilir neredesdin, tam karşımda otururken. Boşta kalan benim ellerim seninkilere hasret.

Şu anda napıyor ellerin yazık ki kestirilemez. Başka elini tutar, başka kapılar açar, bilmediğini, öğrenme şansının olmadıyğı hareketlerini tamamina eşlik eder belki.Aklındaki karmaşaları ellerinde de vardır belki, neyi tutsan yarımır belki. Bölüşe benim umudumdur belki. Şu anda yazıcam kalem tutan benim ellerim seninkilere hasret.

Adnan Özer

KANAT ALIŞTIRANLAR

Talip Nacar**KAHİR**

Kıtapların sınıflarda kaldı, homurdanıyor kara tahta, brem geceyi gösteriyor, çalkantılarla büyümüş geceyi piyangolar hep banavuruyor hep bana biletimi yakıyorlar rızı yırtıkadamlar. nefesim çürüyorhavada,çiğerlerim delik deşik ırmaklaravuçlarımdan kayıyor, kıvılcımlar çıkarak

söze bir söz ekliyorum, bıçaklar bileniyor. kartpostallar biriktiriyorumşubatlarımda, şubatların evhamlara karışıyor, karpostallarını şehirlereksuyor, yanlış gövdelere girenken kurşunlar.

Resmini çiziyorum halkımı vuruyorlarşağılıklar, renklerin uyumsuzluğunu öne sürerek. kafesimin kapısını kendim yapıyorum, putumu kendim deviriyorum, çırparkentelaşa kanatlarımı.

Dönek günün hesabını hep ben veriyorum, kurgunlarısa hayata hep ben sövüyorum, esaretimi hayattan alıp, toprağa hep ben bahşediyorum. sızarken yaşamın bileklerinden kan hep ben gidiyorum usulca, sessizsedasız.

Beyhan Pektaş**GİZEMLİ SEFA**

Saçlarını doladım yine ellerime gecelerin Ayrılmadı düşlerimden Sardım sarmaladım Özgür ruhları aradığım Çevreleyen nice şairden Sordum gelecek sızılarını Aydınlıklar kaybolmadı Sergüzeşter içinde emekler adım adım İklimler sağ kaldıkça ezgileri dillerde.

ÜRÜN GÖNDERENLER:

İbrahim Berber-Ankara / Sibel Aksüt-İzmir / Asuman Özdemir-Ankara / FerdiUçar-İzmir/Sezen Zakiroğlu-İstanbul / Menaf Soydan-İstanbul / Fadime Şener-Malatya / Fırat Gül / Dilek İmük / TalipNacar-Adana / İbrahim Karataş-Bartın / Sinem Çelik-Adana / MertYüksel / Ferdi Uçar-İzmir / Beyhan Pektaş-İstanbul/Alı EkberCoşkun-İzmir

DEĞERLENDİRME:

Kerime Okur / Afyon. Sevgili Kerime, "Merhaba Adnan Abi, nasılsınız?" diye başlayan içten mektubun beni hüzünlendirdi. Bize gelen mektupların pek çoğunda olduğu gibi onda da sitem var, umut var. Sitem, anlaşılacağı üzere, yazılmasına yeterince ilgi gösterememizden; umut ise, her şeye rağmen bir duygudaşıklık kurulabilme, bulabilmek adına. İki şıkta da hüzün var Kerime kardeşimiz. Nasıl mı? Biraz açalım: Bir kere bizlertaş kalpli profesyonellerdeğiliz, heleAdnan abinin hiç böyle biri değildir, amabilesin ki bu ülkedetoplum edebiyatı, kendi edebiyatını finanse etmiyor, safredilen emekler hep insanların inanılmaz özverisinden geliyor,edebiyatın pedagojik yüklemi olduğuna inanan bir avuç (evet, bir avuç) edebiyatçımız kendi başarısından feragat ederek sizlere bir şeylervermeyeçalışıyor. Bunları söyleyen ben,buğün başkanı (!)elde etmiş yazarların, bunu kutumukla, hadi daha ötesini de söyleyelim, bentcillike eldeetmiş olduklarını biliyoruz. Sosyal, hatta aşırı sosyal yazarlarımız yok mu, var, ama onlardan ne öğreniyorunuz, söylemlerinin merkezine kendilerini koymuyorlar mı? Hüzün odur ki,dünya vergi ödediğimiz eğitimkurumu öncelikle sizleri hatırlar. "Sesal" diye bir şey kategorize ediyor, sizler de

cukları için burada bir ekme kapısı görmüyor. Yazı ile uğraşmanın nasıl karşandığınıise söylemeyeyim. Bunları yazdıklarınailişkin eleştirilerdeğil, biraz dertleştik. Gelelim eleştiriyi. Önce şunu yap; ökeneme tasarımı hakkındaki disiplinledayalı fikirler edin (öyküleme, deneme tasarımı, kendi kendine defalarcatekraret, ne olabilirbunlar,öykü değıl,denemedegil,ne?, yetenek,arzuyatırımı,geleneklanımda öçütlerden bize geçenler, neyaptığını,ne yapmayakalıştığını bilmek, hiç elden kaçırmamak, insanın kendisineolan saygısı varya,öyle.. Kızım sana söylüyorum, gelinim senanla kabildinden diğer arkadaşlar da bunları not etsinler). İyi öyküler ile iyi denemeleri paralelokumaya tabitot, aralarındaki farkları defterine notet. O notları banağönder. Bu okumayı yaparken imlâyâ da dikkatet. Öyküdeklasik yazarlarımızabaşvur,deneme için, hadi birkaç isim veriyem: Nermi Uygur, Güven Turan, Rauf Mutluay, Enis Batur.Kolay gelsin. Koray Yılmaz / Balıkesir. Öyküleme çalışmada kahramanın hareketlerini takip ederek bir anlatım tutturmuşsun, oysa ki hareketleri bir atmosfer içinde, dil çeşit-

usta yazarlardan. Konuşmada bile neler yapıyoruz...

Mehmet Çiftçi / Sarayönü-Konya. Yayınlannıcasermekyok. Bu şiir denemesinisaymıyor. Daha iyisini yapabilirsin. Ceza olarak Octavio Paz'ın şiirlerini oku, ben çevirdim, Adam Yayınları'nda. Kitap satmak için söylemiyorum, öyle ucuzluklarla işim olmaz. Sonrabana fikirlerini yaz, bu Meksikalıadam ne yapmış bakalım?! **Erdal Timur / Van.** Şiireait söyleyiş(poetik diskur), bu olmadan kendimize güldürürüz. "Parça parça sen zamanları" olmuyor Erdal. Bu "sen" söyleyişi de aciz düşüklannma teranesidir. Çökeskidir. Yine de düşünceyişüre katabilmekonusunda gayretlisin. Söyleyişlerin etkili, çarpıcı, yeni olsun. Bakalım...

Talip Nacar / Adana. AceleediyorusunTalip kardeşim, aklına ilk düşen fikire,espiriye sarlıyorsun. Sıradan, başağı, kullanılmış olabilirler, dikkat! "Silahın sanclandı, kılıncı geber,gün sayıyor" derken basitbir mantığın esiri oluyorsun. Sloganlaşıyor yazdıkların. Bunu kır, duygularakacak. **Sibel Aksüt / İzmir.** Masalsı bir anlatımla başlayıp, güncel öyküyü geçiyor, düşavurumcu bir edayla bitiriyorsun, böylece ben de buğün düşünüyör. sevgili Sibel, edebiyatın dikkatli, mükemmel...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

AZİZ NESİN'İN ÇANTASI

Aziz Nesin'in okumak başka bir tırtatır. Hele onu yaşamak, onunla birlikte olmak anlatılır gibi değildir. Aziz Nesin'e birlikte olmak dikkatli olmak zorundaydı. Hazır cevap, esprili, yanlış ve eksikleride, düzensizlikleride bir yanardığı yanında oturduğumuz çok iyi bilirdi. Bazen kızardı. Kızgınlığı düzünün başboşluğuna, soyguncuya, vurguncuya daydı.

Aziz Nesin'in birlikteliklerinin kökeni çoğunlukla Akşehir'di. Vakfına da gitmiş-

tim. İzmir'de de görmüştüm, ama Akşehir yanı mızın başkentinde onunla olmak bir onurdu, bir gururdu bizler için. Yıl 1992 Akşehir 5-10 Temmuz Şenliklerinde Aziz Nesin'le birlikteyiz. Öykü ödülü almıştım. Levent Kırca'yın tiyatrocusu seçilmişti. Levent Kırca Aziz Nesin'in Toros Canavarıyının sahneliyordu. Aynı oyun senliklerinde sahnelendi. Ödülleri-mizoyundan önce verildi. Levent Kırca'ya Aziz Nesin, bana ise CengizBektasverdi plakettirimi. Levent Kırca aynı oyunu yıllar önce de sahnelemiş. Oyunu Aziz Nesin de izlemiş. Levent Kırcaoyunun sonunda Aziz Nesin'e sormuş, "Oyunu nasıl buldunuz?" Aziz Nesin sözünü esir-gememiş. Berbat, romanı mahvetmiş-sin" demiş. Ama yıllar sonra aynı oyunda büyük takdirdi toplamıştı. Bu anısını Levent Kırca ödülü aldıktan sonra anlatmıştı

Şenlik günleri bir başkaydı. Söyleşiler, imzalar, sergiler, paneller ve konserlerin izlenim belgeleri mizden silemiyoruz. Aziz Nesin, o sıralar emeliyat geçirmişti. İsmet Şenoğlu, Aziz Nesin'i dinlenmesi için Akşehir'e davet etmiş. Her zaman olduğu gibi İsmet Beyin evinde kalıyor. Aziz Nesin'in programı adı yoktu. Akşehir'e gelmişken konuşmadan olmazdı. Aziz Nesin bu konuşmayı ısrarla istiyordu. Halk, ondan daha çok istiyordu konuşma-sını. İsmet Şenoğlu uğraşmış, program di-şer bir konuşma yaparmıştı. Aziz Nesin he-yecanlıydı. Öyleye dek Akşehir'de gezdik sonra Nasreddin Hoca Turizm Derneği'ne geldik. O zamanın dernek başkanı İsmet Şenoğlu. Bu şenlikleri başka bir ruh ve hava getirmişti. Aynı havayı bundan sonra yakalamak zor, hatta çöktür. Aziz Nesin, 1976 yılında yaşadığı bir olayı anlatı-yor. Alpagut Olay'ı aynı yüzyıldan za-manın kaymakamı...

muşlar. Kaymakamın tavrına karşılık, Aziz Nesin, Nasrettin Hoca bir gün eşeğini kaybetmiş. Aramıştarmış, sonunda eşe-ğini kaymakam makamında bulmuş. Mahkemelikolmasın neden olan da bu fikraymış. Aziz Nesin bunu unutmuyor? Söylüyor, kızıyor. Nasıl olur ülkemide beni konuşturamazlar, düşüncemi açılma-mama izin vermezler, diyor. İsmet Şeno-ğlu çok titiz, üzerinedüşen göreviksiz yapmak için yılmıyor. Aziz Nesin'i şenlik süresince evinde ağırlıyor. Eşi Esin Hanımla koşturur duruyorlardı.

Aziz Nesin'in konuşmasını bir saat var-dı. Dernek binasından Alpay Kabacalı, İsmet Şenoğlu, Tan Oral ve Aziz Nesin'le birlikte çıktık. Aziz Nesin'in çantasını İsmet Şenoğlu taşıyor. Biraz yürüldükten sonra bir kaç poz fotoğrafını çektim. İsmet Şenoğlu'na da çanta taşıttıramazdım. Çünkü, ilerinde gençleri bendim. İsmet Ağabeyin yanına yanaştım çantayı alayım dedim. Elimi uzattım. O, olmaz ben taşıyım, dedi. Alayım, vermem der-ken çekişti me sonunda çantamın sapı ko-puverdi. Biz öylesandık. Meğersem daha önce kopmuş. Aziz Nesin onu telle bağla-mış. Bağlantı yerinden ayrılmış. Aziz Nesin başladı söylemeye "Güzeliğin çanta-nın sapını kopardın. Olacak iş mi?" diyor-du. İsmet Şenoğlu "Tamam hocam, halle-deriz." derken Tan Oral muzip muzip "O sağlam çantanın sapını nasıl kopardın?" diyor, bryakıldından da güllüyor. Çelebi ruhlu düzünü güzeli Alpay Kabacalı pek bir şey demiyor, "Yapılır, yapılır" diyor ama Aziz Nesin'i susturmamakolısı mı?

Konuşmanın yapılacağı Halk Kütüphanesine geldik. Salon tıklım tıklımdı. Konuşma başladı. Adına yaraşır bir konuş-ma yaptı yıldı akımız Aziz Nesin. Bir ara gözüm İsmet Şenoğlu'na takıldı. Çantayı eline almış, pençe ve telle çantanın sapı-nı onarıyor-du.

Konuşma hiç nedeniyle uzadı da. Bu konuşma, Aziz Nesin'in Akşehir'deki son konuşması olmuştu. Konuşma bittikten sonra yine aynı kadro derneğe döniyo-rdu. Aziz Nesin "Sapını koparmayacaksa-n al taş" diye çantayı bana uzattı. Tan Oral, "Aziz Abi, nasıl güvünip de çantanı veriyorsun. Daha biraz önce çantanın sa-pını koparmadılar mı?" dedi. Buna gülüş-tük. Çantayı zevkle taşıyıştım.

Aziz Nesin'e cimrimiş, pintirmiş di-yorlardı. O sadecetutumluydu. Vakfında onlarca öğrenciyi daha iyi koşturulan na-sıl okutabilmenin, beslenmelerini sağla-yıp barındırabilmenin sağışını veriyor-du.

Aziz Nesin'in bu örnek davranışınmı-kaç sanatçı, kaycaz yapıyor. Hep bunu me-rakediyorun... Bencilizim, hırsın alıp baş-şını gittiğini düşünürken, Aziz Nesin'in to-pulum için yaptıkları büyüklüğüne büyüklük katıyor. İyi ki bu ülkenin Aziz Nesin'i ol-du...

İlyaz... Saklı tepelerin üstündeki diş ay-dınlık. Üçgenlerin altı tülden çiçek tarlası. Ruh ve şiirler için yağmur yağıyor, ci-vasından arıyor hayat. "Nü" bir gülüşün utangaçlığından eriyor donuk, alimün-yum. Karınca yuvalarının kumsuzluğuna va-riyor yireğin. Kuzey olmasın... Yönlere ve tenlere sıgıyor çünkü aşk ve kalçalarına mükrek damlıyor ilkyazın...

Tiyatro

İki bölümlük bir komediyle, Soğuk bir günde geldi Üsküdar Tiyatrosu Düzce'ye. Oyunun adı: Sözü Bizi Söyleteler. Ota-gar çıkırtılarından meyhane muhabbet-lerine (ayrıca rakının sahtesine) ve çalma-yan memurun haline kadar günlük yaşam vardı içinde. Güldük kendi halimize.

Sergi

Kadınlar vardı 8 mart için resimleriyle ve evrensel düşüleriyle beş gün boyunca Düz-ce'de. Tarlar çocukluğumu çağırıyor ser-gide, dere kenarlarını ve meşe ağaçları... Yaşar Kemal romanlarını anımsadım pa-muk tarlalarında. Kelebekler ve gemicikler ve güller sevincesiz rükrüledi beni. At arabala-rında adalar ve klanet oyunları düşledim. Keman ve notalar kompozisyonunda diş seslerin ritmine ve balerin tablolarında buz dansının ve estetiğin müthiş gelgitine ka-pıldım. Sonra eski zamanları aradım, siyah-beyazlılar, leblebi tozlarını. Eski dükkân-lardan sesine ve aşka vardım. Yoktun sen... biliyordun aradığımı...

Mehmet Altan Düzce'deydi

İl.Cumhuriyeti bulan Mehmet Altan 'AB Sürecinde Türk Etileri Sistemi' konulu bir söyleşi için Düzce'ye geldi. Gelindiğinde ge-cikme ve yolculuk macerası AB'ye ne kadar hazır olduğumuzun esprili bir göstergesi gi-yildi. On yargılı gittiğim toplantıda Mehmet Altan söyledikleriyle beni şaşırttı. Söyledik-lerini 40 derece ateşle algılamaya çalıştım. Yazar benim sürekli belirttiği yereltavıya dünyalı olma düşüncesini ve eğitim sistemi-mizin yarattığı özürlü ve sorgulayman in-san tipini anlattı. Akademist kimliğini kul-lanmayan ve düşünceleri sarsılabilen insa-nları seviyorum. Salonda bulunan ların leventi düşünce sistemlerinin sarsıl-dığını hissettim. "Dünyalı insan" ta-nımlamasına gelen tepkiler bunu gösteriyor-du. Hissettiğim diğer şey ise çok bütünsel konuşmasına karşın yazarın söylediklerinde bazı boşlukların olduğunu. Mehmet Altan AB sürecinde aşktan hiç söz etmedi. Acaba AB'nin bizi (insanı) değeri için mana projesinde aşka yer yok mudu? Yazara Kaçak Yayın'ı verirken bunu sordum. Oktay Taftal'nın mar yazışını anımsadım. Kapitalist eğitim mantığını ve bu sistemin insan ilişkilerini nasıl yıprat-tığını biliyordum. Sorunun yanıtı aklımday-dı. Bu düşüncelerle oradan ayrıldım (Ateşim biraz daha artmıştı).

Dizeler

XVIII- b(k/s)ma... midye kabuğu birak-tım posta kutuna/ruhumda merdiven (b)doşluğ/siirlerimde tuhaf bir karınca-yaşar... kalçalarına...

Edebiyat Dünyasında Yeniler

L&M Yayınları iki önemli eseri okurla buluşturuyor: *Batak*ve *MutlulukGüncesi*. Fatma Karabıyık Barbarosoğlu ise *Hiçbir Yer* isimli romanının ardından bu kez yeni öykülerle okurun karşısına çıkıyor. Barbarosoğlu'nun kitabının adı *İki KişilikRüyalar*.

Batak, çırpınan fakatilerleymeyen bir kişinin hikâyesini anlatır. Romanın hemen başında aynı zamanda romanın kahramanı da olan Gide arkadaşı Hubert'eşnuları söyler: "*Batak*, özellikleseyahat edemeyen birinin hikâyesi, Virgilius onu *Tityre* diye isimlendirmişti. *Batak*, *Tityre*'inkine benzerbirtarlayasahip, oradancık mayaçaışmaktaki biryana tam tersineorada kalmaktan mutlu olan bir adamın hikâyesi. İşte, hikâyenin özeti."

Gide, *Batak* adlı bu eserinde, Romalı düşünür ve edebiyatçı Virgilius'un *Kır Şirleri* isimli eserinden sıklıkla alıntılar yapıyor. Virgilius'un çobanlık yapan kahramanı *Tityre* ile kendi kahramanı arasında benzerlikler kurar.

Batak aynı zamanda, Andre Gide'inyazmasanatını da ortaya koymaktadır. Çünkü yazmak, roman yazmak ayrıntılı yakalamakla alakalıdır. Gide'in bu eseri de diğer romanlarındayaptığı gibi kurmacadilinin hikâyesizinedir. Andre Gide'in kendi kendini hicvettiği tek eser olan *Batak*'ın satirik yönü, eseri, nar-sistlik bir hale de sokuyor.

Çağdaş Fransız romancısı Varoluşçu yazar Andre Gide'in yoğun sembollerle örüldüğü *Batak*, sanatsal üretimin ne kadar sancılı olduğunu da ortaya koyuyor.

Bir mutluluk güncesi

"Mutlu olma sanatı, ancak tüm şartlar uygun olduğunda ve hayatın insana verdiği tüm acılar küçük sıkıntılara, huzursuzluklara indirildiği zaman söz konusu olabilir," diyor Alain Emile Chartier. Yazarın, mutluluk sanatına adanmış felsefi projeler geliştiren eserler zincirinin ilklerinden biri olan *Mutluluk Güncesi* (Ippos sur le bon-heur) L&M Yayınları aracılığıyla okurla buluşuyor.

Her bakımdan evrensel yeteneğe sahip bir ailedengelenAlain, mutluluğu bir irade ve disiplin olarak görürve kitabında tutkular-dan, alışkanlıklardan vazgeçmenin yön-temlerini araştırır. Melankolik durumdan kurtulmanın yolunu bu kitabın başla-yar bir yandan da duanın yatıştırıcılığına

yattetecübelerineyervererek okuru ikna et-meyi başarır. Daha çok akılcı çözümlersu-ranaksanın hayatındaki takıntılarınaşıla-bilirliği ortaya koyar; gündelik hayattec-übelerinden verdiği örneklemelerle insan iradesini her şeyin önüne çıkarır. Yazar, *MutlulukGüncesi*'ni mutluluğun birtür bağ-lımlılık değil, fakat büyük bir güc olduğuna doğrudanmak için yazmıştır. Alain'in rastgele durumlarla, mutlu olma sanatına adanmış Söyleşiler'in altında yatan şey, ahlakçılık değil felsefedir.

İki kişilik öyküler

Akademikalışmalarının yanı sıra edebiyat alanında da eserler veren Fatma Karabıyık Barbarosoğlu yeni öykü kitabı *İki Kişilik Rüyalar* ile bir kez daha okurlarının karşısına çıkıyor. Yazarın, 'Ev-bahçe-kapı' metaforlanızleğinde kaleme aldığı yeni öykülerin kahramanları arasında 'turbanlılar' da yer alıyor. Barbarosoğlu, 2004 yılında *Hiçbir yer* (Timaş Yayınları, 2004) isimli romanı ile okurla buluşmuştu.

Üç sembol altında -ev, bahçe, kapı- toplanan *İki Kişilik Rüyalar*'da, anlatanı yazar, yorumlayıcı okurları iki kişilik rüyalar-öyküler var. Her hikâyenin kahramanı ikinci bir kişiye karşı konumlanıyor. Yani hikâyeler de iki kişilik. Öyküler, tekil olarak okunabileceği gibi bölüm bölüm okunulara da

çık. "Ama," diyor Barbarosoğlu "Kitabın tamamından çıkması gereken izleği her okuyucu kendi yaşanmışlıkla doğrudan bağlantılı. Öykülerde, okuyucu, yazarın anlatıklarında önce okuduklarını yorumlayan kişi, sonra da okuduklarını başlatan kişi oluyor. Böylece paylaşım

çin kendi dışındaki bir ikinci kişinin arayışına giriyor. Kitabın sonunda yer alan 'dostluk hikâyelerini' okuyanlar ise 'İşte tam da şu!' diyecekler.

Ev-bahçe-kapı

Ev, bahçe ve kapı *İki Kişilik Rüyalar*'da, hem kendileri olarak, hem de bir metafor olarak varlar. Bu üç bölümün önüne konan cümleler, hikâyeleri ikinci katmanından itibaren okumak isteyenler için.

Ev hikâyeleri ev'de geçen hikâyeler; ilk iki hikâye evin, evlendiği dönemlere ait. Evler sevdiklerimizle beraber olduğumuz, kendimizi yabancı olarak hissetmediğimiz zamanlarda evdir. "Ama evler giderek sevdiklerimizden daha çok sevdiklerimiz, yanıkranan yaşayanları konukdindiğimiz, dolayısıyla evimizdekendimizi yabancı bir yereymişçesine terdirdigin hissettiğimiz mekânlara dönüştü," diyor yazar. "Bahçe'yi hem kamusal alan karşılığı olarak düşünmek üzere hem de nasıyonelfaşizmin vesosyalizmin ve bilimin ari rık oluşturmak üzere kullandığı bahçe metaforu dolayımından kullandım.Yöneticiler ve bilim adamları kendilerini kesmek, biçmek, budamak, toprağı istediği gibi tasarruf etme yetkisiyle donanmış bahçıvanlar olaraktgörüyor. Bahçe hikâyelerinin kahramanları toplu bir resmin içinde, 'turbanlılar' olarak okunuyor sadece. Bu toplu resmin içinde fark edilmeyenleri yaşadıkları sıkıntılarve acılar içinde yaklaştırdım. Hikâyeleri bildiktensona kalbi olan hiç kimse turbanlılar diyerek bir görüntün söz eder gibi söz edemeyecek diye düşündüm. Her birinin hikâyesive ağlayan damarı farklı çünkü."

Kitapta yer alan kapı metaforunun hikâyeler, ise dostluk hikâyeleri; tema, dostlukların son kullanma tarihi ve sınıması üzerine kurulur. "Kapının hem kendine hem de dışarıya açılabilen olması için kalpten kalbe giden yol olması gerektiğini düşünüyorum," diyor yazar, "kapı metaforundansöz ederken. "Kapı hikâyelerinin başında şu cümle var: "Kapı yalnız kendine açık, yalnız kendine kapalıydı. Öylesine söylenmiş bir cümle gibi okuyabilsiniz bunu. Ama ben bunu artistik bir cümle olsun diye koymadım. Kendisine açık ve kendisinekapalı kapı ne demektir? Böyle bir kapıyı hayal edin. Çelik kapı satandıkkanlarınyolüstüne kurduklarıreklamamaçlı kapılarkastettim. Bu kapılar yalnız reklam amacıyla kurulmuş oraya. Yani içerisini ve dışarısını ayıran bir unsur değil kapı orada. Kalpten kalbe giden yol ile, insan insandır. Kalpten kalbe giden yol ile insan kendisini bulur. Her türlü hastalık için doktorlar sevmeyi öneriyor. Hayat ile bağımız muhabbet damarından besleniyor çünkü."

Aşk İntiharı

Peşinde
Atilla Birkiye /
Telos
Aşk İntiharı Peşinde, örtülü bir aydın sorgulamasıyla birlikte, kültürümüzün, edebiyatımızın özgün ve derinlikli bilge kişilerinden, "bilinçli" intihardan dolayı "unutturulmuş" Beşir Fuad ile roman tarihini zenginleştiren yapıtlarından "imkansız bir aşk öyküsü" olan Eylül'ün de bir anlamda izini sürmektedir.

Azrail
Hakan Karahan /
Alfa
Yakışıklı ve 'savaşçı ruhlu' kahramanımız Sinan Durukan'ın nefes kesen Feramuz Güvencil maceraları Azrail ile devam ediyor. Bu kez Roma-Sarajevo-İstanbul üçgeninde süren bu heyecanlı kovalamaca Sinan, uluslararası dolandırıcılık girişimini önlemeye adım adım yaklaşıpken karşılaştığı kötü bir süprizle hayatını ortaya koymak zorunda kalıyor.

Paganlar

F.Herzeg /
İlkbiyayinevi
1065 tarihi Peçenek boyunun kanlı batışının yılı olmuştur. Korkunç kardeşleri Uzlur, sonra da Kummanlar bunların üzerinde akın ettiriler. Peçenek kaplanının üzerine Kuman siyasetinin parlak bir zaferi olmuştur.

Peygamber Çiçeği
Mustafa Babel /
Dünya
Babel, keskin gözlem yeteneği ve güçlü tasviriyeli hayat verdiği karakterler ve günlük yaşamdan kesitlerle donattığı olay örgüsünü kullanarak "biyresel" aracılığıyla "toplumsal" sorguluyor **Peygamber Çiçeği**nde. Babel'in sımsıcak anlatımıyla bir döneme, çarpık değer yargılarına ve "yiten" bireylere yakınlıkla bir ağıt.

Lucia Lucia

Adriana Trigiani /
Grikedi yayınevi
Bir liste başı yazarı olan Adriana Trigiani'nin, aşkın, tutkuların, hayatın akışını etkileyen günlük olayların ve kaderin araladığı kapılar arasında yapılan seçimlerin hikâyesi.

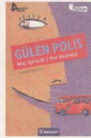

Her şeyin Teorisi
Ken Wilber /
dharma
Günümüzün en üretken düşünürlerinden ABD'li Ken Wilber, 8 kitapta oluşan "Toplu Eserleri"nin bu bölümünde, gerçekliğin yalnızca fiziksel olana değil, aynı zamanda duysal, zihinsel ve spiritle olgulara da dayandırılabilceğini vurguluyor.

Gülen Polis
Maj Jöwall -
Per Wahlöö
İnkilâp
Otobüste öldürülenler arasında bir dedektifin...

raslantı mıydı bu, yoksa otobistekiler de dedektifi yok etmek için mi öldürülmüşlerdi? Bu konuyla "Teresa"nın ne ilgisi vardı? Martin Beck, ipuçlarını toplamaya başladı...

Troia /
Wilusa Gezi
Rehberi
Manfred
O. Korfmann
Ege Yayınları
Homeros'un İliada Destanı ile dünyaca ünlü Troia / Wilusa'nın 3500 yıllık tarihi bu kitapta gözler önüne serilmektedir. Bu rehber kitap sizi kentin en önemli kalıntılarıyla tanıştırmaktadır. Çok sayıda renk resim, güncel plan ve yeni bilgisayar programlarıyla yapılan rekonstrüksiyonları sayesinde Troia'nın tarihi ve arkeolojisi bir bütün olarak sunulmaktadır.

Yazarlar ile Dergi Editörleri Arasındaki İlişkiler Hakkında KAMUOYUNA DUYURU

Edebiyatı besleyen en önemli kurumlardan biri olan dergicilik, amatör ruhla profesyonel çalışmaya gerektirir. Ancak ülkemizde dergiler, çoğu zaman, keyfîlik, şahsîlik, standart yoksunluğu, ilkesizlik ve iletişimsizlik nedeniyle edebiyata beklenen katkıyı yapamamaktadır. Bu kural dışılık ortamı en çok yazarlar ile dergi yönetimleri arasındaki ilişki(sizlik)lerde gözlemlenmektedir. Yazarlar ile editörler arasındaki ilişkilerde aşgari beklentilerin net olmaması, okura ulaşan ürünün niteliğini olumsuz yönde etkilemekte, bu da kültürel verimliliği düşürmektedir. Bu alandaki sorunlar, dergi editörleri ile yazarların karşılıklı yetki ve sorumluluklarını bilincine varmaları ile çözülebilir. İletişim yöntemlerinin son derece çeşitlendiği günümüzde mevcut kural dışılığın aşılabilmesi daha kolay görünmektedir. Bu saptamalardan yola çıkarak, yazar-dergi ilişkisinde aşağıdaki aşgari kurallara uyulması gerektiğini düşünüyor, bu standartları giderek daha fazla yazar ve dergi tarafından benimsenmesini arzu ediyoruz.

Yazanın Yükümlülükleri

- 1- Dergiye gönderdiği metnin özgün olduğunu, çalıntı içermediğini, daha önceki bir yazının yeni versiyonu olmadığını, Türkiye kullanıma özen gösterdiğini taahhüt eder;
- 2- Dergiye daha önce yayımlanmış bir yazıyı göndermez;
- 3- Aynı yazıyı aynı anda birden fazla dergiye göndermez;
- 4- Yazıyla birlikte iletişim bilgilerini ve banka hesap numarasını bildirir;
- 5- Dergi ile iletişimde karşılıklı saygı ve mahremiyete özen gösterir.

Editörün Yükümlülükleri

- 1- Yazının alındığını en geç bir hafta içinde yazara bildirir;
- 2- Yazıyla ilgili kararın 15 gün içinde yazara iletilir. Karar olumsuz ise, yazının reddedilmesini gerektirir; olumlu ise, yazının hangi sayıda yayımlanacağını bildirir;
- 3- Yazar, metinde yapılacak değişikliklerden haberdar edilir; istisnaya yazara metnin son hâli mutlakla iletilir;
- 4- Derginin bildirildiği standartlara göre yazara mutlak bir telif ödri ve yazının o sayısından en az iki kopye gönderir;
- 5- Yazar ile iletişimde karşılıklı saygı ve mahremiyete özen gösterir.

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü öğrencilerinden:

Alphan Akgül, Berna Akkayal, Süreyya Elif Aksoy, Sila Arlı, Yalçın Armağan, Arzu Aygün, Beyhan Uygun Aytemiz, Şeyda Başlı, Başak Bingöl, Gökşen Buğra, Firdevs Canbaz, Fırat Caner, Murat Cankara, Günül Özlem Ayaydın Çebe, Gülşen Çulhaoglu, Serhat Demirel, Neslihan Demirkol, Devrim Dirlikyapan, Jale Özata Dirlikyapan, Hülya Dündar, Leyla Burcu Dündar, Arzu Erkel, Erkan Erginci, Mehmet Selim Ergil, Damla Erlevant, Ayşegül Utku Günaydin, Tuba İynsü İsen, İrfan Karakoç, Sevim Kebeli, Ezgi Korkmaz, Güney Ongun, Nilay Özer, Emrah Pelvanoğlu, Bayram Rahimliyev, Arif Nat Riley, Ali Serdar, Ruken Alp Sevil, Bahadır Süreli, Burcu Şafak, Senem Timuroğlu, Emine Tuğcu, Gökhan Tunç, Reyhan Tuğumlu, Aşlı Uçar, Gül Ulugtekin, Mehmet Fatih Uşaklıoğlu, Ayşe Yılmaz, Ayşe Yeşil, Tuğba Yıldırım.

HİPERAKTİFLER

Bilgi yedirin, sevgi yedirin bize. (Asu-
man Özdemir)
Sana bir müjde vereceğim, öldünsen!..
(Talip Nacar)

Sayılarla olan kavgamda, sayıların
hücrelerimden üstün olduğu, tartışılmaz
bir gerçektir.

İbrahim Karataş

Sevgili Kaçak merhaba yine...

Kocaman bir ağaç, Kaçak etrafında kü-
çük, büyük yaramaz çocuklar, kimi dalları-
na asılıyor, kimi gölgesinde dinleniyor, ki-
mi salıncak yapmış sallanıyor, yemyeşil
taptaze dallarına özeniyor, seyrediyor büt-
tün sevenlerini. Kaçakbütünlümleri ihtiyacı.

Mart sayısını aldım, kütüphaneye gel-
dim. Kanat Alıştırılar'da bir şey istemi-
yordum, üzülürdüm. Kötü bir ay geçirmiştim.
Kafam allak bultakti zaten.Eve geldim.
Şöyle bir tekrar bakarken, bu ay hangi say-
falaroncine okuyacağımız kararverirken, ni-
hayet "Ürün Gönderiler" kısmına taktiki
gözlerim. İkincisıra, yazıyordu adım. Bir
iki kez dahabaktım, şaşırımdım, hâlâ sürüyor
çalışkınığım, kalabalkılar içinde, dost Ka-
çak.

Bir ağaç, kendi kendine işlevine son ve-
remez. Bu kadar çok çocuğu olan, üstelik
onu seviyor, hissediyor, anıyor- biraile, on-
larabakmayısırdürmeli.

Kaçak, kaçanların, arayış içinde olanla-
rımve Martsayısında, bırıokuyucunun yaz-
dığı gibi, yaşam sürdürmek telaşında
olanların dar varabilecekleri görkemli bir
ağaç.

Solgun günlerden, ancak yazabildim.
Acının tarifi yapılamıyor. Ama bakın, nasıl
da dayanılıyor. Onu düşünmek değil, yaşa-
mak, anlatılmıyor.

Geçmiş sayılarında, kütüphanelerle il-
gili sayfalarınızı hatırlıyorum. Ancak, İstan-
bulvetabiliği, yurtgenelindekikütüphane-
lerin, kullanabilirlikleri ile ilgili, okumaora-
nı ile ilgiliyi sayfalaroluşturmanızmüm-
kün mü? Kapanankütüphanelervar.Bizim-
kimesela.Biryl kapalıkalıdı. Milliyetgaze-
tesine haber yapıldı. Birtakim işlemler,
sonraya bırakılarak, bir yıl geçirildi. Niha-
yetaçıldı kütüphane. Kütüphanelerin ka-
pali olması çok üzücü. Okunmuyor deni-
yor, nasılıokunsunönce kütüphanede çalış-
sanlarırazı etmeniz gerekiyor. Bu işlergö-
nüllüolduuyya, ona da neyse.

Elimde yedi tane öykü kitabı, hepsine
başlanmış, ilerlemiş ama en çok Talip
Apaydın'ın öyküleri yakındırubana.

Zor zamanlarımdan yine, size minnet
duygularımı anlatan bir küçük yazıyolla-

dım, ağacın dallarınatırmanmak dileğin-
deyken.Varlıkların baki. Sevgilerin bütü-
nü sizin.

BehyanPektaş

İMGESİZ BİR ŞİİR

Gökyüzü karanlığa saplanmakta yine
Ay başboş dolanmakta,
İmgesiz birşilir yola çıkmakta şimdi..
Ey sevgidğim
Öfken bir afet bazında,
Yüreğimi sarsmakta,
Gözlerin kıvılcım misali
Direncin tapınağını yeniden yaratmakta...

İlkıktığıgündenbu yana derginizi zevke-
le takip etmekteyim. Zaman zaman böyle
şirler gönderdim. Şiir hayatımın tatlı bir
parçası. Yayın hayatınızda başanlar diler,
güzel birlikliklere...

Yılmaz Doğan / Marmaris

Merhabalar

Ben Sivas Divriği'den Baran. Kaçak Ya-
yın'ı param oldukça takip ediyorum. Ama
son iki sayıdır performansında büyük bir
düşüş görüyorum. Hilmi Yavuz'un o şilrde-
nemesinden -yoksa şiir denemesi diyerek
bile şairlere hakaret mi ediyorum- sonra
onu kapakyapmanız bir hayli şaşırttı beni.
Cezmi ERSÖZ vakasından bir bahsetmeye-
yim isterseniz. Umarımbiranönce dergieski
zamanlardaki içerik ve görünümlüne ka-
vuşur. Sevgilerle. İyi yayınlar.

BaranOmacan

Saygıdeğer Kaçak Yayın Dergisi Yetkülleri;

Bu aykısayımızdı dabüyükbir keyifioeku-
dum.GerekÜstadHilmi Yavuz,gerekCezmi
ERSÖZve diğer değerli yazarlarınızın yazı-
larındın, yorumlarındın, denemelerindın
veşirlerindın büyükbürtatıldım.

Şiir ve öykü dünyasına "İslak Kelimeler"
adlı kitapla merhaba diyenbiri olarakbir-
kaçşilirmi sizlerle paylaşmak istedim. Ka-
çak Yayın'a uygun görür de yayımlarsanız
çok mutlu olacağım. Çalışmalarınızda baş-
sanlarırdiler.

Saygıvesevgilerimisınarıım. İyi ki varsı-
nız.

SOKAK ÇOCUKLARI

Sokak çocuklarıydı, karanlıkta gördüğüm
Minik avuçlarına,takılmıştı yüreğim
Köprü altındaydılar, hevesleri kördüğüm
Bağımlı soluklardan, çınlamıştı kulağıım

Üşümüşatesyaykışmış,başına toplamışlar
Kararmışçaydanlıktan, bir yudum çay
içmişler

Hiç evleri olmamış, mekân bulamamışlar
Beşonuyıl yaşamışken,otuzylıl
yaşlanmışlar

HikmetTunç

LAKHESİ'SİN ELLERİ

Sigara yaktım sigara üstüne
Bu gece kefenin tadına baktım
Kan tükürdüm hayatın suratına
Dinmedi içimdeki acıyinede, öldüm.

Karaca bir masaldı boğulduğum
Karanlıkta sönüp sessizlikte doğdum
Gözlerim acıdan yoksun, kalbime
Kalanızdrap tattığım şaraptan

Pışmanlık düşmedi payıma asla
Vermemiş düşmedi atan koynundan
Seçtiğim yolbuyukendiadım
Düğümatabendimkaderipime

Uğur Çiftçi

aykınaşifler gibikalıdın üzerimde
aranıyor başlıklı bir bedendi
rahmini bozduymuş bir kadın
doyuruyordu çocuklarını
sokak köşelerinin dibinde
bizhâlâ duvarlara çarpaçarpa
uçan kuşlara ağılıyordu
martlar bize çiğliklarını biriktiriyordu
soğuk havalarda dolaşırken biz
ağzımızdan çıkan dumana aldanıp
içimizi yandığını sanıyorduk
ve bütün annelerin
eşit olacağı zamanı bekliyorduk
biz beklerkenonların yediğison lokma
herkavuşmadışölen çocukların helvası
oldu...

Gamze Sağlam

ayna
yüzleşmelerim
gözlerine dalarım
kışık, rengarenk, meraklı
penceremi döven
yağmur damlları kadar
uykusuz
birkak kışık ...
düşler
senoralı değilsin
siyah beyaz bir film
anlamsız

ayna
yüzleşmeler
kapıdan çıkıp gidişin
uyuklu, soğuk
unuttugunkokun
keskin,dağmık/özlemduolu
biranlıkkörlük

ayna
yüz üstü kalışlarım
ben
yanlızlığı tarayan
bir çift el
benimkiler
sonra
sonra
aynının yalnızlığı...

AlperBüyükçakır

Merhaba sevgili Kaçak Yayın,

İzmir'e, kardeşime ziyarete geldiğim sırada evde "Kaçak Yayın" dergilerini gördüm. Birden saatlerce satırların içinde kaybolduğumu, mutluluktan vehuuzladolduğumu farkettim. Artık derginizleyürek bağlarını örmüş yeni bir okurdum. En çok amatörlerle ayırdığınız sayfalar hoşuma gitti. Çünkü ben de yazarım. Yazdıklarımı uygun görürseniz "Kanat Alıştıranlar" bölümündegörmeyi ve eleştirilme-iyi isterim. Aynı kaygıları paylaştığımız güzel insanlarla bu dergide buluşmak çok mutlu edecek beni. Şimdiden teşekkürler.

Asuman Özdemir

Sevgili Kaçak Yayın,

Ben Sezen. İstanbul'da yaşıyorum. 17 yaşımdayım. Bu sene üniversiteye başlıyorum. 5 senediredebiyatla ilgileniyorum. Baştaşlırlarla başladım, daha sonra hikâyelerle devam ettim.

Küçüklüğümde beri Leman okurum. Daha sonra Penguin ve Lombak da vazgeçilmezlerim oldu. Ama esas abonesi olduğum Yeni Harman son zamanlarda. Artık Kaçak Yayın'ı da keşfettim, ne mutlu bana! Uzun zamandır Kaçak Yayın gibi bir edebiyat dergisi hayal ediyordum açıkçası. Ama sonunda buldum. Derginizin Kanat Alıştıranlar bölümünü zevkle okudum. Beni en çok heyecanlandıran bölüm buydu. Ben de hemen daha önceden yazdığım iki hikâyemi yeniden okuyup, kendimce düzeltmeler yaptım. Umarım hikâyelerimi okuy, ve dergide yayımlamaya değer bulur, ya da sadece yorumuyupmak istersiniz. Eğer bunlardan biri olursa, çok mutlu olacağımı da belirtmek isterim.

Sezen Zakiroğlu

Kumru ile Kumru üzerine

Bizim Ecem sokak on bir gündür pek bir hareketliydi. Günay apartmanının 14 numarasında oturan Cüneyt Bey'le karısı dairelerinden apar topar taşınmış aptarmanın sahibi İsmail Bey akrabası olan kapıcı Pehlivan ve karısı Kumru'nun oturması için bu daireyi bir güzel dayayıp döşemişti.

Bu on birinci gün de yine tüm kapıcılar toplanmış, sandalyelerimize; taburelerimize kurulmuş, sokağımızda otuyorduk. Derken Günay apartmanının önünde camlarından içerisi görünmeyen bir kocaman araba durdu. Önce şöför, sonra biri sağdanbiri soldan iriyarı iki adam indi, çevreyi kolaçan edip böyle dikildi. Birkaç saniye sonra da şöförün eğilerek açtığı kapıdan İsmail Bey indi; dairenin nasıl olduğuna bakmaya geldiğini söyledi. Pehlivan'la beraber eve bakıp geldiler. İsmail Bey, Hakan'la Sultan'ın hatırlarını sordu. Sonra Hakan'ın sınıf birincisi olduğunu öğrenince ona bilgisayar alacağını söyleyip vedalaştı. Pehlivan hemen atıp elini öptü, "İsmail ağabey, Tanrı seni başımızdan eksik etmesin." dedi. Pehlivan bir tuhaf söylemişti bu cümleyi, ya da bana mi öyle gelmişti? "Neyse" dedim içimden, "İsmail Bey'le konuştuğu için öyle Tanrı neyin dedi herhalde". İsmail Bey iki adamıyla hızla arabasına binip uzaklaştı, arkasından bakakaldık. Kandilli Yahya he-pimizin duygularını dile getirmek istencesine "Vallahi çok kıyak adam, tanı herkişie böyle bir hemşeri versin" dedi. Onun bu sözleri söylemesiyle Ecem sokakta değil de aslında evimde olduğumun, pencere kenarındaki kanepemde Tahsin Yücel'in Can Yayınları'ndan çıkan kitabı, "Kumru ile Kumru"yu okuduğumun ayırtına vardım.

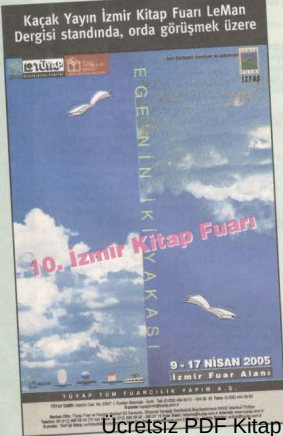
"Kumru ile Kumru" bizim eşyalara değil de aslında eşyaların bize sahip olduğunu anlatan etkileyici bir kitap. Anlatımı akıcı. Tahsin Yücel gerekiylların getirdiği tecrübe, gerekse edebiyat üzerine yaptığı akademik kariyeri(Tahsin Yücel, 2000 yılına kadar İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim görevlisimmiş) sebepleriyle hepimizin zaman zaman(belki de çoğu zaman) kafasını yorduğu bu konuyu ustalıkla ele almış, romanın konusıyla da çok güzel harmanlamış. Ancak romanda beni rahatsız eden ve "keşke olmasaydı" dediğim iki nokta var.

Bunlardan birincisi, yazımın başında da belirttiğim gibi yazarın köy kökenli kapıcılara "Allah" değil de "Tanrı" deditmesi. Tahsin Yücel'in, romanına günlük hayatımızda iç içe olduğumuz markaları kullanmasıyla kazandırdığı gerçeklik ve inandırıcılık duygularını, romanın kahramanları olan kapıcı ailesine ve arkadaşlarına "Tanrı senden razı olsun" deditmesiyle maalesef yok ediyor. Yazar sanıyorum "Tanrı" sözünü inatla, bilinçli olarak kullanmış ancak bu gereksiz inatlaşma insanın kendisini romana kaptırmasını engelliyor, romandan aldığı keyfe tek vuruyor.

İkinci nokta da kitabın 79. sayfasının 24 ve 25. sayfalarla değişmesi. 24 ve 25. sayfalarda Pehlivan'ın karısı, romanın baş kahramanı Kumru onları ziyarete gelen İsmail Bey'e bir koşu Türk kahvesi yaparken, 79. sayfasında romana sonradan dahil olan Tuna Hanım onu ziyarete gelip de ondan orta şekerli bir kahve yapmasını istediğinde eziliyor, başını öne eğiyor. Tuna hanım da bunun üzerine "kahvenin kimi insanlar için buzdolabından da lüks bir nesne olabileceğini" düşünüyor. Bu cümle, Kumru'nun kahveyi bilmesinde rağmen alacak gücünün olmadığını düşündüğümde bile bana mantıklı gelmiyor çünkü roman günümüz Türkiye'sinde geçiyor ve ben kahvenin, fiyatı ve kültürümüz itibarıyla buzdolabından da lüks bir nesne olabileceğini düşünmüyorum.

Büyük emeklerle ortaya çıkan romanın bu gibi değer düşüren hatalar barındırması beni üzüyor. Üstelik, bu hatalar tek okuma da farkedilecek kadar açık olduğu için roman yayınlanmadan önce editörleri nasıl farketmede, veyafark etmeye bile neden düzeltmeye çalışamadı bilmeyorum. Bütün bunlara rağmen "Kumru ile Kumru"ya yıldızlı pekiyi olmasa bile "iyi" not verdim. Kanaat notumu da kullansam mı acaba?

Burcu Tekten

Arka Bahçe

Ay dede

Bir ay dede var tepede
Bana gülümser her gece
Arkadaşları vardır onun
Aynı benim gibi bir tane

Mine Özkurt
(11 yaşında)

Çılgın Yetenekliler Sınıfı

Ünver A. Özdemir (6yaşında)

Yıl 2999... Balıklar konuşuyor.
Denizde siniflar bile var. Şimdi birine girelim...
"Yuppii! Tiyatro kursu bitti"
"Yaşasın! Artık istediğim gibidavul çalabilirim... Dum dum dum, dum dum dum..."
"Bir dans nasıl hoş olur Tosti? Şöyle mi, yoksa böyle mi?"
"Bir rüzgâr gibi çıkageldi, son mısralarımda aklıma geldi..."
Sıraşla tiyatrocü Quel (Kuvet), davulcu Tete, dansçı, figür, şarkıcı Famire ve edebiyatçı yetenekten geliyordu bu sesler. Daha doğrusu "çlgın yetenekliler sınıfı"ndan. Dersin başlamasına üç dakika vardı ve bahsettiğim çılgın balıklar kendi havalarına daldı. Hatta biri espri yapıyordu.

- Yaz mevsiminde sizden fazla hava atan bir şey var dostlar. Tabii ki vantilatörler! Ha ha ha!)))
Bu soğuk espi öğretmenin sinifa girişi ile sonlandı. Ders başladı...
Konu Balıkve Kedi Savaşı idi. Öğretmen konuyu anlatmaya başladı. Arkadan ise davul sesleri geliyordu. Bir de savaş figürleri yapan bir balık göze çarpıyordu. Ardından çatlak bir ses duyuldu.
- Kesin şu gürültüyü!
- Özur dileriz, konuya eşlik ediyorduk.
- İyi fikir...
Sözüelloşunun ardından sınıfı sessizlik kapladı. Sanki gözleri korkmuştu herkesin...
Derken küçük kız uykuya daldı. Zaten bu ancak hayalolabilirdi.

Devrim Kılçer (11 yaşında)

Bir Mum Söndü

Bu sabah, "Kızım, seni ve anneni çok güzel bir yere götüreceğim" diyerek bizi arabaya bindirdi (araba dediysem küllüstürün teki). Annemle ben çok şaşırık. Bizi ilk defa bir yere götürmesi değil, sürpriz yapıp götürmesi ilginçti. Bir süreyi aldı. Birden arabadan sesler çıkmaya başladı. Ben hiçbir şey olmamış gibi pencereye bakıyordum. Annem ise, koltuğu tutmaktan kolları kopmuş durumdaydı. Bir de araba sesleri duyunca sinirlendi. Ben size anlatmadım değil mi? Babamın oturduğu koltuk kırıkta. Babam, aslında annemin sinirlendiğini görünce korkmaya başlamıştı. "Keşke bu arabayı değiştirseydim" diye kendi kendine söylendi. (Zor durumda olduğu zaman böyle yapar) Annem, "durdur şu arabayı ineeçiz" dedi. Araba durdu. Annem babama hiçbir şey söylemeden beni de arabadan indirdi. Taksiye eve gittik. Babam da eve geldiğinde elinde bir buket çiçek vardı. (Kendini affettirmek için) Anneme uzattı ve "özür dilerim, benim hatamdı. Bu arabayı değiştirmeliyim" dedi. Annem de çiçeği kafasına indirmişti. (Şiirce annem doğru mu yaptı?) Babamımdayızın ilkişi o arabayı değiştirmek olacaktı.

Süper Kahraman Yumurta

Buzdolabında yaşayan zeytin, peynir, yumurta, limon, domates vardır. Bunlar çok iyi arkadaşlar. Salam tv.de çok sevdikleri süper yumurta var. Ve hiç kaçmazlar. Süper yumurtanın buzdolabına gelmesini istiyorlar. Ve bunu duyan yumurta süper yumurta kılığın girip arkadaşlarını sevindirecekti. Kostümü giyindi. Buzluğun kenarına girip attı. Sonra arkadaşları süper yumurtayı gördüler. Ve dilleri tutuldu. Ve konuşmadılar. Akşam oldu. Arkadaşlarına yumurta olduğunu söyledi. Çok üzülüler. Geceleleri de süper zeytin başlıyormuş. Zeytin de kendi kostümünü dikmiş ve bitirmiş. İğneyi yatığını üstüne koymuş. Gece lahana hastanesine gitmişler on gün yatacakmış. Ve günleri de böyle geçmiş.

Mine Şen (11 yaşında)

Berivan Dönmez (11 yaşında)

Aslı Hanım ve Kahramanları

Yazarın ağzından "Başkalarının Kokusu"

İnsan sekiz ayrı karaktere bölünebilir mi? Olabilir, ama ya deli ya da yazar olursa... Bundan iki yıl önce New York'ta başkalarıyla paylaştığımız evimizde küçücük odamıza tıklmış otururken birden bire önümde aylardır durmakta olan bilgisayar ekranına bir başka gözle bakmaya başladım. Her şey gerçekten de birden bire oldu. Ellerim ve beynim aynı anda çalışmaya başladı. Bir kadın vardı aklımda. Takıntılı, hafiften delirmeye başlamış, her an intihar girişiminde bulunabilecek bir kadın. Ben bir yazmaya başlayayım bakalım bu iş nereye gidecek, belki küçük bir hikâye olarak kalır diye düşünerek kendimi hiç sıklamadan, sonrası ne olur diye düşünmeden yazmaya başladım. Fakat daha hikâyesinin onuncu sayfasındayken aniden aslında ne yapmak istediğimi anladım. Bir karaktere takılıp kalmak istemiyordum. Beni bu hayatta en çok cezbeden şeylerden biri olan insanların hayatlarının farkında olmadan birbirine takılmışlık halini yazmak istiyordum. Siz de her gün gittiğiniz bakkalın aslında kendi hikâyesinin kahramanı olduğunu düşünmüyor musunuz? O sizin hayatınızda, siz de onun hayatında küçük bir detay değil misiniz? Hepimiz birbirimize bağlanmış, arada kalan pek çok enteresan hikâyeyi farkedmeden yaşayıp gidiyoruz. Tabii bu karardan sonra yazmayı bırakıp karakterler üstünde çalışmaya başladım. Kim bir birine nasıl ve nereden bağlanacak? Ve sonuçta şu ortaya çıktı:

İlk karakter kimselere söylemediği sırnın ağırlığıyla boğuşan Zeynep. Başarısızlıkla sonuçlanan intihar girişiminden sonra gözlerini hastanede açıyor. Başka karakterler ise...

reyya ikinci hikâyesinin kahramanı. Süreyya kendini aşk romanı yazarı zannediyor. Bir gün Avrupa yakasından Anadolu yakasına geçen kitapla ilgili bütün notlarını vapurda unutuyor. Notları bulan gazeteci Melis bir sonraki hikâyesinin başrolünde. Melis bula bula bir mücevherat dergisinde iş bulmuş. Bir gün röportaja gittiği zenginlerden birinin büyükannesi Fecir Hanım dördüncü hikâyesinin kahramanı. Beşinci hikâyesinin sahibi Volkan, Zeynep'in eski kocası, Azrail çevresinde dolanıp duruyor. Altıncı hikâye Bülent'in. Süreyya'nın sözde müstakbel kocası. Hayattaki en büyük aşkı Betül, ama kendi deyimiyle her baba-sız büyüyen erkek çocuğu gibi en mutlu etmek istediği kadın annesi. Yedinci hikâyesinin karakteri Tamer. En yakın arkadaşı Melis'in bile bilmediği bir dünyası var. Sekizinci karakter İzzet Bey, Fecir Hanım'ın kocası. Bir yandan kendi hayatıyla ilgili sır-

ları ilk kez okuyucuyla paylaşıyor bir yandan da Fecir Hanım'ın kişiliğine başka bir açıdan bakılmasını sağlıyor. Ve tabii bundan sonrası çok keyifliydi. Geriye bu karakterleri işlemek ve bir şekle şemale sokmak kalıyordu. Hem arada hikâye içinde sürpriz hikâyeler de çıkıyordu. Bu arada karakterlerime de her gün daha çok bağlanıyordum. Sonunda hepsiyle konuşur oldum. Beni üzen kısımlarda gerçekten de oturup ağladım. Bir nevi delirme hali yani. Bazı arkadaşlar karakterlerde benden izler var mı diye soruyorlar. Ben de, umarım yoktur diyorum. Yoksa kişilik bölünmesi teşhisiyle en kısa zamanda LaPaix'ye yolculuk görünüyor bama.

"Başkalarının Kokusu"
Aslı E. Perker
Çınar Yayınları

Cezmi Ersöz

Acıyla Üşüyen Çocuk Saçlarımı Durmadan Seveceğim!

Saçlarım benim özgürlüğümdü... Okulların o kasvetli koridorlarında, o sevgisiz sınıflarında saçlarım gizli ve sessiz sevgimdi benim... Bir gün kimya öğretmeni derse elinde bir bahçe makasıyla girdi. Saçlarımı kesmeye ilk benden başladı. **Uzat başını**, dedi. Donakaldım, sesim bile çıkmadı. **Uzat**, diye bağırdı. O zamanlar direnmeyi bilmiyordum. Korku çoktan tenime işlemiştii. Kabullendim. Uzandım ve bahçe makasının saçlarım içindeki kıyıcı sesini duydum sonra. Boyum kısa olduğu için yeterince uzanamamıştım makasa. Bu yüzden en derinden benim saçlarım kesildi. Sonra orası utançla üşümeye başladı. Belki de benim için çocukluğum o anda başlamıştı, hep üşüyen çocukluğum...

Sınıfta beğendiğim bir kız vardı. En çok da onun bunları görmesinden utandım. Başımı onun olduğu yere hiç çeviremedim. Dersin sonunda okulun berberine gidip saçlarımı tamamen kestirmek için öğretmenden izin istedim. **Hayır**, dedi öğretmen, **akşama kadar böyle kalacaksınız. Neden**, diye sordum bu defa. **Kendini kötü hisset ki, bir daha saçını uzamadan kestir, bu sana ders olsun**, diyerek beni bir kez daha aşağıladı... O gün içimde derin bir ısyân, bir başkaldırı duygusu belirdi. O gün bu hayatın, sonu gelmeyen bir savaş, sonu gelmeyen bir direniş olduğunu anladım... Ve o gün direnen insanlara gerçek bir saygı duymaya başladım... Ve bu saygıyla birlikte bedenlerimizi aşağılayan, ruhlarımızı sakatlayan kurumlara ve onların o bizi tamamen teslim almak için korkuyla dayattıkları kurallara derin bir nefret uyardı içimde... Ve o günden sonra üniformalara, esas duruşlara, 'hazır ol'lara, 'sıraya geç'lere, 'öñüne bak'lara, içimi donduran ve bitmek bilmeyen törenlere derin bir nefret başladı... Çünkü bütün bu kurallar, bu sonu gelmeyen törenleri bizi kendimiz olmaktan çıkarıyor, bizi birer gönüllü köle yapıyor... Bizleri evraklar üzerindeki kişilik sız sayılara dönüştürüyordu...

Yıllar önce cezaevinde olan bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim. ziyaret sırasında, bir ara volta atılan küçük avluya çıktım. Avlunun bir köşesinde yapayalnız oturan genç bir adam dikkatimi çekti. Derin derin soluyor, yüzünü acıyla buruşturuyordu. Çok sıkıldığı her halinden belli oluyordu. Sanki bir an önce dışarı çıkp, sonsuz yeşil kırlarda alabildiğine koşmak istiyor gibiydi. Yanına yaklaşıp, selam verdim. Kibarca karşılık verdi ve hemen toparlandı. Neden yattığını sordum ona: **Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e hakaretten**, dedi... Bu davadan üç kez yargılanmış ve cezası bir türlü bitmiyormuş. **Neden**, diye sordum; **neden bitmiyor?** Çünkü ne zaman mahkemeye çıksa yeniden hareket ediyor ve cezası yeniden uzuyormuş: **Benden özür dilememi istiyor, ama asla dilemeyeceğim**, dedi. Bu genç adamın öfkesi böyle hayranlık uyandırmıştı, ama bir taraftan onun bu karanlık zindanda kalmasını istemiyordum, çünkü oraya hiç alı-samadığı ve, özgürlüğüne çok düşkün olduğu her halinden belli oluyordu... Peki, dedi, ne yapıyorsun? **Her halinden belli şey demesen de kurtulan buralardan... Susmak boyun eğmek-**

tir, dedi, bir anlamda özür dilemektir. Burada boğuluyorum, bir an önce özgür olmak istiyorum, ama bana asla özür dilemeyeceker...

O an içimi garip bir burukluk kapladı... Diyecek bir şey bulamadım. Bir an bu genç adamı mantıksız buldum. Sonra çevremde gördüğüm tanıdığım mantıklı insanların nasıl yaşadığını düşününce bu insanın mantıksızlığını çok sevdim... Haklıydı, birçok insana mantıksız gelen şey onun için vazgeçilmez oluruydu; çünkü onun duygusunu yitiren bir insanın özgür olması mümkün değildi... Hapishanenin havasız, karanlık avlusunda bir başına bırakıp çıkarken onu, son kez baktım ona... Bir tek onun olduğu yer aydınlıktı. Mantıksızlığın alevi aydınlatıyordu onu... Ve o günden sonra ne zaman beni aşağılamaya kalkıp, benden haksız yere özür dilememi isteseler o genç adam gelir aklıma... Mantıksızlığın alevi gelir... Hiç büyümeyen çocuk kalbim gelir... Kendimle başkaları arasında ayırmak yapmak istemeyişim gelir. Korkusuzca harcadığım içtenliğim gelir... Bu hayatın kurallarını alt üst eden duygusallığım gelir...

Yıllar önce davatmda bir kadın vardı. Ona çok değer veriyordum, incelikli davranıyordum. Kırmamak için çok özen gösteriyordum. Ama bir gün benden çok sıkıldığını söyledi. Çok şaşırmıştım. **Neden**, diye sordum. **Senden bir şey eksik, dedi, bir şey eksik ama, onun ne olduğunu ben de bilmiyorum...** Ve sonra ayrıldık. Aradan birkaç ay geçti. Bir gece beni ağlayarak aradı. Yeni birlikte olduğu arkadaşının onu durmadan aşağıladığını, küçümsemediğini anlatıp durdu. Durumuna gerçekten üzülmüştüm, içimden bir oh olsun demek bile geçmedi. Ne de olsa onunla çok şey paylaşmıştım... Onu hiç terslemeden dinlediğimi görünce sık sık arayıp yeni sevgilisinden dert yanmayı sürdürdü. Sanki ben onun eski sevgilisi değildim de, yıllardır her sırrını paylaştığı kız arkadaşısıydım...

Bir gece, artık ilgisizlinin tamamen bittğini hıçkırıklara boğularak söyledim. Sevgilisi artık onu beğenmiyor, şışman olmakla suçluyor, gittikleri her yerde bunu onun insanın içinde yüzüne vuruyormuş. O an benim de onurum kırılmıştı. En az ben de eski sevgilim kadar kendimi küçümsemiş, aşağılanmış hissetmiştim. Geçmişte de olsa benim beğenip sevdiğim bir kadını kimse bu şekilde küçük düşüremez, kalbini kıramazdı... Ortak tanıdığımız birilerinden adamın çalıştığı yerin adresini aldım. **Tak-sim'de bir turizm şirketinde yöneticilik yapıyordu. Yakışıklıydı ve kendine güveni olan birine benziyordu. Beni küstah bir gülümseyle karşıladı. Bu gülümseyişinden benimle ilgili birçok şeyi bildiğini anladım.**

Buyrun, size nasıl yardımcı olabilirim, diye sordu... Eski sevgilim de olsa onu bu şekilde aşağılamaya, herkesin içinde küçümsemeye hakkı olmadığını söyledim ona. **Bu sizi ilgilendir-me, sizin ilişkiniz bitmiş, bana bu şekilde hesap soramazsınız**, dedi... Soramı, dedim öfkeyle, o bir zamanlar benim sevip say-gı duyduğum insanı, şimdi böyle küçümsemesine izin veremem...

Küştah gülüşü dudaklarınkenarında yeniden belirdi. "O neden sizden sıkılıp, benimle oldu biliyor musunuz?" Bir an donakaldım. Tıpkı yıllar önce kimya öğretmenimin, uzat başını, dediği andaki gibi... Bir şey diyemedim...

"Bir şey söyleyebilirsiniz, belki de biliyorsunuz, o zaman ben söyleyeyim. Siz onu aşığlayıp, küçümsemiyordunuz, ona gerekenden çok sevgi ve saygı gösteriyordunuz... İşte bu yüzden sıkıldı sizden. Çünkü o kendisini aşığlayıp küçümseyen insanlara bağlanır. Bakmayın size yakındığına, bu ilişki bitti, dediğine, onu üç gün aramayayım, o arar; telefonlarına çıkmayayım, buraya gelip ayaklarına kapanır, ilişkimiz başlasın diye yalvarıp yakar..."

O gün işe gitmedim. Boş boş dolaştım sokaklarda. İçimde bir şeylerin koştüğünü hissettim. Kendimi durmadan dokunuyordum. Hiçbir şeyin farkında değildim. Herkes kolayca inanıyordum. Birilerine göre içtenliği gelişigüzel bir şekilde harcıyordum. Mantıklı yaşayanlar aşırı duygusallığının gereği görmeme engel olduğunu, bu hayatın kurallarını alt üst ettiğini söylüyorlardı... Oysa sevgiye ve inceliğe inanıyordum ben. Ama bu hayattasevginin karşılığı neydi? İncecik ne anlama geliyordu? Bilmediğim, ya da bilmezlikten geldiğim neydi. Sevginin benim bilmediğim gizli, karanlık yasaları mı vardı? Neden bütün ilişkilerimde kaybeden taraf ben oluyordum? Anlamadığımı neydi? Okuduğum kitapların etkisinde kalarak hayata durmadan yabancı mı kalıyordum? Kitaplarla hayatı mı birbirine karıştırıyordum? Sorular durmak bilmeden akıp duruyordu içimde...

Ve işte asıl o günün gecesi saçlarımı kesilip önüme düştü... Asıl o günün gecesi, özgürlüğüm, dediğim, benim gizli sevgim, dediğim saçlarım soğuk ve acımasız bir bahçe makası tarafından kesildi... İçimde sonsuz bir yara açarak kesildi...

Telefonda eski sevgilim benden hesap soruyordu: "Neden gittin ona, ne hakla ondan hesap sordun... Bizim ilişkimizden sana ne... Ben sana güvenip, sadece seninle dertleşiyordum... Biz bugün kavga ederiz, yarı barışız..."

Sadece sustum... Anladım ki ne söylesem anlamsız gelecek ona, ona ne söylesem bana anlamsız gelecek... Çünkü ben, onu kendim gibi sevmiştim. Benden çıkan sözler ona, ondan çıkanlar benim ruhuma engelsiz bir aklıyla akıyor sanmıştım... Oysa o bir başkasıymış. Ben bir başkası... Mantıklı yaşayanlara göre işte asıl hatam buydu benim. Başkasıyla kendim arasındaki ayrımı bilememekti. Çünkü bunu bilip bunu anlamak bana çok büyük acı vermişti, biliyordum. Bu yüzden bu ayrımı bilmezden geliyordum. İşte bu yüzden hiç büyümüyor, birilerine göre hep kaybediyor, hep mantıksız biri olarak yaşıyordum...

O bana bağırıp dururken, sevgilisinin ona yaptığı gibi, beni durmadan küçümseyip aşığlayırken telefon...

padım. Saçlarımı kesilgiği yer utançla üşüyordu.

Ve o an nedense sadece yıllar önce cezaevinde tanıdığım genç adam gelmişti aklıma... Kaldığı hapisneden çıkarken onu son kez karanlık avlunun bir köşesinde mantıksızlığın aleviyle yanarken gördüğüm adam gelmişti... Ve onun bana söylediği son sözleri gelmişti aklıma: "Onur duygusunu yitiren insanın özgür olması mümkün değildir..."

Sonra artık giderek beyazlaşan saçlarımı okşadım ellerimle... Giderek beyazlaşan ömrümü okşadım... Bu saatten sonra artık büyüyemezdim. Başkaları gibi olamazdım. Çünkü benim için yine sevgiyi, bağlandığım insanlar başkaları olmayacaktı. Kendimle onlar arasında çizmem gereken o çizgiyi hep unutacaktım, hep bilmezden gelecektim. Benim görmediğim bir yerlerde o çizgi varsa bile, birden gelişen biranlık bir dokunuşla, birden parlayan bir sevgi ışığıyla bütün bu ayrımların, bu başkalarının o anda silineceğine inanacaktım o hiç büyümeyen kalbimle... Bu yüzden başım durmadan derde girse de buna inandırıcaktım kendimi... Yine içtenliği gelişigüzel harcayacak, aşırı dedikleri duygusallığımla bu hayatın bütün kurallarını içimde alt üst edecektim. Benim de bulunduğum yerde, tıpkı hapisteki genç adam gibi mantıksızlığın alevi yapıp duracaktı... Onuru için özgürlüğümü yatacaak, özgürlüğüm için onuruma sınırsız sarılacaktım... Daha disiplinli, daha ölçülü yaşamak için bir gün önce verdiğim kararları bir gün

sonra yine kendim bozacaktım...

Yıllar önce saçlarımdaya açılan o derin yara aklıma gelecek bir gece ve yine içim üşüyecek. Bitmeyen ve korunaksız çocukluğumu koruyup gizlemek için odama kapanacağım. Bütün perdelerimi örtüp hüzünlü mumlar yakacağım çocukluğumun yasına... Karanlık ve ölüm kokan şiirler okuyup ağlayacağım. Sanacağım ki bu hüzün sabaha kadar öldürür beni. Oysa sabahın ilk ışıklarıyla birlikte anlayacağım ki o hüzün emzirmiş beni. O karanlık ve ölüm kokan şiirler sınıksı sarmış beni... Beni sevdiklerini sandıklarım değil, o yaslı gecem şefkat elini uzatmış bana... Anlayacağım ki, o uzun ve yaslı gecelerimde bir yanımdan acıdan yıkılarak bir yanımdan canlanıp dirilmiş... Sonra bir sabah perdelerimi hayata açıp orada direnen insanların seslerini duyacağım. Onuru için, özgürlüğü için, adalet için direnen insanların seslerini... Yine bir mantıksızlık yapıp o insanların yanına koşacağım... Kendilerini sevenleri, ince ve özenli davranışları değil, aşığlayıp küçümseyen insanlara bağlanıp, onları yücelten insanların mantıklı saydığı bu ülkede, hücrelere kapatılmamak, tek tip elbise giymemek, insanca davranış görmek, aşığlanılmamak için direnen insanların mantıksızlığında kendi mantıksızlığını göreceğim... Bu kötülikler dünyasında onurları için direnen o çocukları nasıl seviyorsam, acıyla üşüyen o çocuk saçlarımı durmadan seveceğim... Durmadan...

Tom Sawyer Amerikan emperyalizmine karşı!

Bize onu nedense hep çocuk kitapları yazarı olarak yutturdular. Oysa "Tom Sawyer" ve "Huckleberry Finn"ın babası Mark Twain, son dönem eserlerinde sıkı bir Amerikan toplumu - devleti ve Hristiyanlık eleştirisi yaptı. Bahis konusu kitapları Türkçe'de bulmak zor. Ama ölümünün 95. yılında, bugün Irak'ta yaşananları 100 yıl önce gören yazarı özellikle hatırlamamız lazım.

Oraya buraya girdiği yetmedi, şimdilerde kamuoyunu da işgal etmeye çalışıyor ABD. "Ben ezeyim, üzeyim, öldüreyim ama siz yine de beni sevin" diyor. Büyük firmaların cirolarının özellikle Avrupa'da günden güne düşmesi ve en büyük şirketler sıralamasında ABD kökenlilerin yerlerini kaybetmesi endişelendiriyor onu. Aslında şunu söylemek istiyor: Benim mallarımı satın almaya devam edin, yoksa oranıza buranıza çomak sokarım!

Şımarık bir çocukla karşı karşıya olduğumuzu düşünmüyor musunuz? Yaramazlıkları gözardı edilsin, ortalığı kirip geçirse de akşamı anne babası tarafından öpüp okşansın isteyen bir çocuk. Mark Twain'in 130 yıl önce karakterize ettiği Tom Sawyer'in haylazlıklarına bile rahat okutan bir çocuk... 95 yıl önce, 21 Nisan 1910'da ölen usta "Amerikalı" yazarın nasıl bir anti-Amerikançı olduğunu hatırlamanın vakti geldi öyleyse...

11 YAŞINDA YETİM

Asıl adı Samuel Langhorne Clemens'di. 30 Kasım 1835'te, Missouri eyaletine bağlı Florida'da dünyaya geldi. Aile, dört sene sonra Missouri'nin Hannibal adındaki uyusuk bir kasabasına taşındı. "Tom Sawyer" ve "Huckleberry Finn"deki haylaz çocuğun maceraları bu kasabada geçer.

Samuel'in babası başarısız bir avukattı; ticaret hayatına atılmış ama burada da dikış tutturamamıştı. Samuel'in okul yaşamı çok kısa sürdü. Baba 1847'de ölüme okulu bırakıp çalışmak zorunda kaldı. İlkın matbaada çıraklık yaptı. Okuma yazmayı kardeşi tarafından çıkarılan mahalli gazetedeki yazıları okurken bu matbaada ilerletti. 17 yaşında, önce New York'a, sonra Philadelphia'ya gitti, buralarda da matbaalarda çalıştı ve ilk seyahat yazılarını yazdı. 1857'de, New Orleans şehrinde Güney Amerika'ya gitmeyi düşündü. Ama şans ona güldü ve bu dönemde neredeyse bütün gençlerin hayali olan nehir pilotluğuna adım attı. "Küçük bir çocukken, Mississippi Nehri'nin doğu kollarından birinin kıyısındaki köyümüzde, benim ve arkadaşlarımızın tek bir tutkusu vardı; bir istibot pilotu olmak." Onun bu hayalini gerçekleştirmesini sağlayan, Horace Bixby adındaki bir nehir pilotuydu. Bixby'nin çırağı olarak 1900 kilometre uzunluğundaki Mississippi'nin her metresinde vapurun nasıl kullanılacağını öğrendi. "Mississippi'deki Hayat" adlı kitabında, o dönemin hayatının en mutlu seneleri olduğunu söyleyecekti. Nasıl olmasın? Nehirde geçirdiği dört sene boyunca çok zengin bir "edebi malzeme" topladı. Bununla da kalmadı, yazarlık adını "kazandı." Nehrin gemiler için tehlikeli derecede sığlaştığını, iki kulaç (two - twain) derinliğe düştüğünü anlatan bir denizcilik teriminden kendine "Mark Twain" adını aldı. Zafer ve onu hazmetme arasındaki ince çizgide gidip gelen biri için çok uygun bir isimdi bu.

Demiryolu ağının genişlemesi ve Amerikan İç Savaşı nedeniyle Mississippi'de trafiğin kesilmesi onun pilotluk kariyerini sona erdirdi. Güneyliler'in yanında köleliğin devamı için savaşmak istemediği için (askerliğe sadece birkaç hafta dayanabilmişti) 1861'de Nevada dağlarına kaçtı; birkaç yıl boyunca Nevada'da altın aradı. Kendisine edebiyat alanında tavsiyelerde bulunacak, dönemin tanınmış mizahçısı "Artemus Ward"la da (Charles Farrar Browne) burada tanıştı. İlk kez Mark Twain adıyla Saturday Press adlı gazetede "Jim Smiley ve Onun Sığıran Kurbağası" adlı mizahi metne imza attı (1863). Gazetenin tirajı büyüktü; Mark Twain böylece tanındı.

İDEAL ÇOCUK MU?

1864'te Mark Twain'i San Francisco'da gazetecilik yaparken görüyoruz. Sacramento Union'un temsilcisi olarak seyahat etmeye başlayan yazarımız Hawai senin Kudüs benim, İtalya senin Fransa benim dolaştı. Bu seyahatlerden sonra kaleme aldığı anılar şöretini artırmakla kalmadı, bankadaki hesabını da kabarttı. 1869'da "The Innocents Abroad"la yazar olarak ilk başarısını elde etti. Bu kitapta, Avrupa'da gördüklerini ve yaşadıklarını anlatırken, seyahatlerini ve öngörülerini

rina saldırıyordu.

1870 yılında, romantik bir aşk macerası sonunda New Yorkluzengin bir kömür tüccarının kızı Olivia Langdon'la evlenip Hartford, Connecticut'a yerleşti. İlk kitaplarında Avrupa ve Polinezya'daki seyahatlerinden faydalanan Twain 1872'de yayımlanan "Roughing It" de altın arayıcılığı dönemini anlattı. Kendisini ünlü eden üç kitabı ise bundan sonra yazdı: "Tom Sawyer'in Maceraları" (1876), "Mississippi'de Hayat" (1883) ve "Huckleberry Finn'in Maceraları" (1885).

Yeniyetmeler için yazıldığı düşünülen, ama Twain'in yetişkinler için yazdığı "Tom Sawyer'in Maceraları" için yazar şu yorumu yapıyordu: "Dünyevi bir hava verilmesi için nesir şekline sokulan bir ilahî." Önsözde ise kitaptaki maceraların çoğunun gerçekten yaşandığını söylüyordu. Hikâye can alıcıydı:

Tom Sawyer ve Huckleberry Finn, birbirinden ayrılmaz iki arkadaştı. Tom, teyze-

gerçek katilin Joe olduğunu açıklar. Ama Joe bu arada kaçma fırsatını bulur. Sıvışmadan önce de intikam alacağı sözünü verir. Cesaretleri, akıllarıyla Tom ve Huck haydutun planlarını bozmayı başarır. Süphesiz define mağarasında zor durumda kalırlar ama kaçmayı başarırlar. Sonunda Joe ölür ve Potter'in tamamen masum olduğu anlaşılır. Tom ve Huck, mağarada bir hazine bulduktan sonra kahraman olarak karşılanırlar.

Tom Sawyer, duygusal ve akli kaliteleriyle bir Amerikan çocuğu ideali temsil eder. Müziplikleri bütün toplum hayatını yikan bir haylaz, ama mert, işini bilir, sempatik, gerektiğinde güçsüzlerin hakkını koruyan, kendi bireyselliğinden bir şey kaybetmeden toplumun yaran için hareket etmeyi bilen bir çocuktur. Antikonformist, hatta dinimizmin ve girişimcilik ruhunun sembolüdür; ki bu, yaşı dünya karşısında Yeni Dünya'yı sembolize eder.

1885'te yayımlanan "Huckleberry Finn'in Maceraları"nın ise Tom Sawyer'cağışmaların olsa da yetişkinler için bir kurgu olduğu kabul edildi. Bu kitap onun Robert Louis Stevenson ve Charles Dickens'taayını seviye konmasını sağladı. Hatta birkaç 10 yıl sonra Ernest Hemingway onun hakkında şöyle diyecekti: "Modern Amerikan edebiyatı Mark Twain'in bir kitabından doğdu: Huckleberry Finn."

Kitap sürekli evden kaçan bir çocukla kaçak bir zenci kölenin hikâyesini anlatıyordu. Roman yazılırken aldığı Konumu daha sonra şöyle açıklayacaktı Twain: "Benim ırklarla ilgili önyargım yok -benim için önemli olan tek şey bir adamın bir varlık olduğunu bilmek- bu yüzden, bir ırk diğelerinden kötü olamaz."

Kitaplarından kazandığı telif ve konferanslardan kazandığı para Twain'i kısa sürede son derece zengin bir adam yapmıştı. Fakat yanlış yatırımlar ve 1894'tekurduğunu yayınevinin batması onu beş parasız bıraktı. Borçlarını ödemek ve mali durumunu düzeltmek için yeniden çalışmayakoyuldu Konferanslar vermeküzere dünyayı gezmeğe başladı. Yeni Zelanda, Avustralya, Hindistan ve Güney Afrika'da bir dizi konferans ve derslere katıldı. Bu seyahatlersirasında kızlarından birinin ölümünü öğrendi. Birkaç yıl sonra karısının ölümü yaşamını iyice karartacaktı.

TANRI VE DİNE KARŞI

Ekonomik durumunu tekrar toparladıkdan sonra Connecticut eyaletinin Redding şehrinde kendisi için şahane bir ev yaptırmıştı Mark Twain. Fakat yüzbinlerce okurunu sevgisine, ilke içinde ve dışında kendisine bahşediilen unvanlarla ve çağın tanınmış kişileriyle kurduğu yakın arkadaşlıklara rağmen son yıllarını melankoli ve son derece mutsuzluk içinde geçirdi. Bu dönemde yazdıkları da iyice karamsarlaşmıştı. Son dönem eserleri daha eleştireldi, namussuzluğu, paranın gücünü, Amerikan emperyalizminin reddi vardı içlerinde.

1906'da yazdığı "The Mysterious Stranger" adlı kitabında, "Tanrı'nın insanı yaratma hakkı yoktur" diye yazmıştı. "Tanrı'nın insanı yaratma hakkı yoktur" diye yazmıştı.

taşkınlıklarla ve ahlakla baskın çikan ahlaksızlığa karşı çıktı. Bu özelliklerinedeniyile bazılarına keskin ve saygısız bir yorum olmakla suçlandı; özellikle de Tanrı'yla, dinle ve Hristiyanlığın temelleriyle uğraştığından...

"Din Hakkında Tanrının Ahlaklı Yok Muymdu?" adlı kitabında İncil'deki uyumsuzlukları gösterdi, Tanrı ve İsa adına işlenen suçlara isyan etti. İşte bu kitaptan bazı cümleler: "İnsanların çoğu kitaptaki (İncil) anlamadıkları ayetlerden şaşkın. Benise, sinirlerini bozan bölümlerin anlamadıkları olduğunu söyleyelim." "Din bakımından, tarih bunu gösteriyor, geri geri giderek ilerliyoruz, kaçak türlü değil." "(İncil) bir gelenek ve fabl topluluğudur, basit bir mitolojidir." "İman, doğru olamayacağına bilirdiğiz şeylere inanmaktır." "Cenneti iklimi için seçerdim, cehennemi ise arkadaşlık için."

Yaşamının son yılını sekreterine otobiyografisini dikte ettirmekte geçirdi Twain. Bu biyografi 1910'da Redding'de ölümünden sonra yayımlandı. Yine ölümündensonra, 1916'da yayımlanan ve büyük ilgi gören bir diğer eseri insanlığını en kasvetli ve ümitsiz bir görüşle ele aldı: "The Mysterious Stranger" (Esrarengiz Yabancı).

ÖRGÜTLÜ AMERIKAN DÜŞMANI

Gelelim Twain'in anti-Amerikançılığını deşmeye. Bunu anlamak için dönemi gözden geçirmek gerekiyor.

19. yüzyılın sonunda ABD, gücünü Karayipler ve Pasifik'e doğru yayıyordu. Filipinler, Çin pazarına doğru açılan bir kapı olarak düşünülüyordu. (Kısa süre sonra, 1900'de, ABD Filipinleri birliklerini Çin'e göndermek için bir üs olarak kullanacaktı.)

Trajik biçimde, Filipinli savaşılar, ABD'nin askeri gücüne karşı bir ağırlık oluşturmuyordu, ama yiğitçe mücadele edip Amerikalılar'a kök sokturdu. 126 binden fazla Amerikalı asker Filipinlere gönderilmişti. Çoğu sivil 250 bin Filipinli öldürüldü. Öldürülen Amerikalı asker sayısı ise 4200'dü.

Filipinli direnişçilerin mücadelesi halkın çoğunluğu tarafından destekleniyordu. Amerikan ordusu çokşert cevap verdi. İnsanları toplama kamplarında bir araya getirdiler. Köylerini ateşe verdiler, toplu idamlar düzenlediler. Kadınları ve kızlara şifematik işkence düzenlediler. Amerikalı generallerden biri olan Jacob Smith, askerlerine "öldürmeyi ve yakmayı," 10 yaşından büyük olan herkesi hedef almayı ve Samar Adası'nı "uluyan bir yıkıntı" haline getirmeyi emrediyordu. Başka bir Amerikalı general William Shafter, halkın diğer yarısını "mükemmel adalet"ten istifade edebilmeleri için Filipin halkının diğer yarısını yok etmek gerekebileceğini bile söylemişti.

Amerikan güçlerinin Filipinli direnişçiler üzerindeki nihai zaferine rağmen çatışmalar yıllarca sürdü, özellikle de güneyde. Önemede, Amerikan hükümeti tipki bugün olduğu gibi "güneyde" olarak adlandırılıyor.

si Polly'yle yaşamakta, kasabaya yeni gelenlerle kavgaya etmekte ve yargıcn kızı Becky Thatcher'la ilgilanmektedir. Arkadaşı Huck, sarhoş babası gibi bohem bir hayat yaşamaktadır.

Roman, onların maceralarından oluşur. Bir akşam, bir kediği gömmek üzere mezarlığa gizlenmişlerken, Tom ve Huck çok şaşırıncı bir olaya tanık olur. Üç adam, kasabanın dokтору, Joe ve Muff Potter bir ceset çıkarmaktadır. Aniden, aralarında bir kavgaya başlar. Joe, buçağıyla dokтору öldürür. Daha sonra şu aletini tamamen sarhoş olan arkadaşası Potter'in eline verir. Ertesi gün Potteryakalanır ve cinayetten tutuklanır.

Dava boyunca, Tom cesaretilini toplayarak karşı karşıyadır. Onu cesaretilini toplayarak

Mark Twain

Aventürle İli HUCKLEBERRY FINN

Bununla birlikte, olup bitenler karşısında bütün Amerikalılar kör geldi. Bunların arasında, Tom Sawyer ve Huckleberry Finn'in babası Mark Twain de vardı. Twain hakkında az bilinen şeylerden biri de Boston'daki "Yeni İngiltere'nin anti-emperyalist ligi" adlı kuruluşun kurucularından biri olduğudur. Şüphesiz o, bugünkü Bush Amerika'sında vatan haini olarak görülürdü. Aslında o bir ilerlemeci ve temel demokratik hakların savunucusuydu.

Twain bütün dikkatli Filipinler'de olup bitenlere vermişti. Sömürge dünyasının ezilen halkları için alanıydı; aynı zamanda İngilizler'in Güney Afrika'da yaptıklarıyla da ilgileniyordu. O dönemde, tipki bugün olduğu gibi acımasızlık sözcüğüydü ve her seferinde koloni halkları için "kurtarmak", "öğürleştirilmek" hatta "medenileştirmek" kelimeleri kullanıyordu. İngiliz askerler tarafından gümüş için süngülen Güney Afrikalıların Amerikalı askerler tarafından öldürülen Filipinliler'den farkı yoktu.

KULLANIP ATIYORLAR

ABD, o günlerde de bugün Irak'ta izlediği taktikten farklı bir taktik izlemiyordu. Önce İspanyollar'a karşı mücadele etmek için Filipinli milletvekilleri kullanmışlardı. İspanyollar'dan kurtulduktan sonra sıra Filipinliler'e geldi. Bunu da popüler Filipinli yönetici Aguinaldo'ya karşı bir ayaklanmayı provoke ederek sağladılar. General MacArthur, bütün Filipinli direnişçilerin öldürülmesine izin verdi; öldürülenlerin çoğu da İspanyollar'a karşı Amerikalılar'ı yanı sıra yer almıştı. Mark Twain bu yaşananları ince bir alayla şöyle eleştiriyordu: "Yalanlar oldu, evet, ama bunları iyi amaçlar için ağza aldık. Kalleşçe hareket ettik ama gerçek bir iyi, görünür bir kötünden çıkabilir... Evet doğru, bize güvenen bir ulusu yanıltıp ezdik... Bir müttfikimizi sırtından vurduk

ve bir dostun yüzünü tokatladık; satmaya hiç niyeti olmayan bir düşmanın gölgesini satın aldık; güvenilir bir arkadaşımızı toprağını ve özgürlüğünü elinden aldık; Amerika'nın onurunu ayaklar altına aldık ve dünyanın gözü önünde onu lekeledik; ama bütün bu detaylar iyilik için yapıldı. Bunu biliyoruz." Twain'e göre Filipinli özgürlük savaşçıları isyankâr olarak mímlemek bir saçmalktı. İnsan kendi evinde nasıl asi olabilir?

Twain, öfkesini bütün resmi yalanlara ve Hristiyanlığın tüm dünyaya hükmetmesini amaçlayan hükümetlere de yöneltiyordu. "Hristiyanlığın bütün egemenleri ve devlet başkanları, bizim kongremiz ve 50 üyesi de dahil olmak üzere bütün Hristiyan yürütme organları, kilise... Bütün dünyadaki bu ahlak, prensipler ve adalet yığını yanlış, kötü niyetli, aşâğılık, alçakça bir hareket yapamaz değil mi? Kendinizi sıkıntıya sokmayın. Her şey yolunda gidecek."

Twain'in Amerikan emperyalizminin zulmüne karşı öfkesi şu satırda ortaya çıkıyor zaten: "Elbette bayrağımızı dalgalandırmaya devam edeceğiz, beyaz çizgileri siyaha boyayarak, yıldızların yerine de kurukafalar ve çapraz kemikler koyarak..."

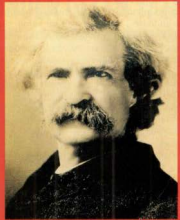
KONUŞMA DİLİNİ SOKTU

Aslında Mark Twain'den daha Amerikalı olmak da zordu. O, devrinin gerçek bir liberal burjuvaziydi. Yaşamını okuduğumuzda, onun ABD'nin 19. yüzyıldaki gelişimine eşlik ettiğini hatta bunu temsil ettiğini görürüz. Aynı zamanda, efsane Amerikalı yazar prototipi de oydu. Twain, konusunu hiçbir yönünü gözardı etmeyen, karakterlerinin ve anlatıldığı olayların derinlerine inen bir romancıydı. Her paragrafta doğru ve keskin tespitlerde bulunur, bunu mizahla birleştirirdi. Poe, Melville, Henry James gibi dönemirrin yazarları yanı sıra kendinden sonra gelen yazarlara da benzemiyordu.

Realizm ve ciddiyetle Amerikan toplumu anlatan Twain, romanlarında Doğu ve Güney Amerika'nın otantik konuşma dilini kullanan ilk yazarlardan biridir. Özellikle Amerikan'ın bölgesel resmini yansıtmakta çok başarılıdır. Bununla birlikte, yansıttığı diğer ülkelerin toplumlarını da iyi özetler.

Mark Twain'in başarısı öncelikle mizah ve yergi anlayışına bağlıdır. Ama Twain aynı zamanda epik Amerikan romanının balarındandır. Kitaplarında Amerikan toplumunun alt sınıflarının yaşamına tanıklık eder. Edebi modeli, İspanyol toplum dışına itilmişlerinin romanıdır. Bazı yorumlar da Mark Twain'in son dönem eserlerinin pesimizm edebiyatına örnek olduğunu söyler.

Peki biz onu neden hâlâ çocuk kitapları yazarı olarak tanıyoruz? Bu bir manipölasyon olmasın!

Twain ve Kediler

Hayvanlar Mark Twain'in hayatında çok önemli bir yere sahip oldu. Küçük yaşlarında ona köy yaşamının zevkini veren ve ondan çok eğlenceli, kabına sığmaz bir çocuk yaratan en önemli etkenlerden bir hayvandı. Twain ailesi her zaman hayvan besledi, hatta bir ara 11 kedileri ve daha bir sürü köpekleri vardı.

"Sagır Marsh," Mark Twain'in tercih ettiği kedilerinden biriydi. Onu kitaplarındaki karakterlerden biri bile yapmıştı. 1872'de yazdığı "Roughing It" de bu kedi, altın arayan sahibi Dick Baker'a altının bulunmasında yardımcı oluyordu. "Tom Quartz" da çok önemli bir kedi idi onun için. Onun hakkında şu cümleyle okuyabiliriz: "Yaşamı boyunca hiçbir ufak fareye dokunmadı, o bunun aşmıştı. Aynı şekilde, herhangi bir ailevi bağı da affetmedi, Kaliforniya valisiyle olsa bile..."

Mark Twain'in tanımlamaları Tom Quartz'ın üzüldü, ABD başkanlarından Theodore Roosevelt'e aynı karakterde bir kedi besletecek ve adına Tom Quartz koyduracak kadar.

TÜRKÇE'DEKİ KİTAPLARI

ADEM'LE HAVVA'NIN GÜNCESİ (Can)
BİR CİNAYET, BİR SIR VE BİR EVLİLİK
(Ney)
ÇALINAN TAÇ (İnkılâp)

HUCKLEBERRY FINN'İN MACERALARI
(Everest)

KAHRAMAN CİNGÖZLER (Bilgi)
KÜÇÜK PRENS VE SOKAK ÇOCUĞU (Bilgi)
TOM SAWYER'İN MACERALARI (Altın)

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Kafka'nın Dünyasında

Üniversite eğitimi ODTÜ'de tamamladıktan sonra Viyana'da Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi'nde resim ve gravür okuyan Pirselimoglu, hem plastik sanatlar hem de sinema alanında ürün veren bir sanatçı. 2002 yılında "Hiçbir yerde" ile ilk uzun metrajlı filmi de gerçekleştirdi. Ancak konumuz çeşitli ödüllere değer görülen bu türden çalışmaları değil, bu yazı özelinde onun "Çöl Masalları"(1996) ile başlayıp "Kayıp Şahıslar Albümü"(2002), "Malihülya"(2003) ve "Şehrin Kuleleri"(2005) ile sürdürdüğü romancılığı üzerinde duracağız.

Yeni romanı "Şehrin Kuleri"ni "gelecekte bir zamanda İstanbul'da sıkıyönetimin, daha doğrusu baskıcı bir rejimin yaşandığı bir zamanda geçiyor. Anlatılan atmosfer 1980'lerin Türkiye'sini çağırıyor. Romanı, "o dönemde bir kuleden şehri gözetleyen T. Kara'nın hikâyesi" cümleleriyle özetliyor Tayfun Pirselimoglu; çok uzak olmayan bir gelecekte, artı sayısı hatırlanmayan darbelerden birinin hemen ertesinde, İstanbul'dayız. Kahramanımız T. Kara, genç bir devlet memuru. Tuhaf bir işi var kahramanımız; Beyazıt'taki kuleden şehri gözetlemekle görevli. Sessiz, sakın, sözünü ettiği her konuda şaşırtıcı kerte içinde olan, incelik sahibi, işine gereken ciddiyeti gösteren bir genç T. Kara. Nitekim üstlerine şaşmaz bir dakiklikle verdiği raporlar şaşkınlik uyandırarak ayrıntılarla dolu. Onun raporlarında "insanı bakmaktan sarhoş çevren turuncu kiremitli damarları üzerinde çalışan ustaların ısrabı; pencereleri sobanın üzerinde kaynayan demliğin ağzından dans ederek çıkan buharla sistenmiş ama içerisinde sıkıntısını saklayamayan öğrencilerinin pencereleri; havada şehvetle raks eden yelkovan kuşlarının menzili meçhul yolculukları" var. Kuşku ve mimlenmiş binaların kontrol altında tutulan camlarını da benzer ayrıntılarla aktarıyor raporlarına; "O pencerelere çıkan şüphillerin yüzlerindeki ifadelerden elde ettiği karakter tahlilleri insanların beyin labirentlerinde cirit atmayı kendilerine meslek edinenleri çılgına çevirecek ölçüde başarılı".

T. Kara, işiyle kurduğu bu ilişkili, zaten yalnızlığın ve tekdüzeliğin boğucu atmosferinde geçen özel hayatına da taşımış. Galata'da, içinde sayısız dairenin bulunduğu ortasında geniş bir avlu olan U şeklindeki kocaman ve çok eskide

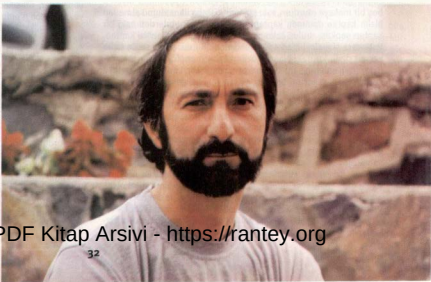
rafından yapılmış yüksek bir binanın en üst katındaki aile mirası evinde de düşürmüyor dürbünü elinden. Gecikmiş yemeklerini yiyenlere, kavga eden kan kocalara, telefonda sevgilleri ile konuştukları anlaşılan genç oğlanlara, yine telefonda dedikodu yaptıkları aşkar orta yaşlı kadınlara kısaca göz gezdirdikten sonra her akşam aynı pencereye odaklanıyor; genç ve güzel bir kızın kısa bir an için göründüğü bir pencereye...

T. Kara'nın hayatı, "İzleme Komitesi Şahıs Takip Bölümü"ne atandığında değişecektir. Yeni görevi, hiç kimsenin görmediği "Görünmezlik Çekiciliği" adı bir film çekmiş olan Ferit Göz'ü izlemektir. Tıpkı filmi gibi kimliği hakkında da türlü tevatür dolaşan Ferit Göz'le bir türlü yakın temas sağlayamayacak ama artık bir fikir-i sabite dönüşen penceredeki kıza beklenmedik bir anda karşılaşacaktır. Bu arada şehirdeki tansiyonyükselmiş, huzursuzlukartmış, kimilerinin liderliğini "Kumandan"ın yaptığı solculara kiminin "Mehdi"nin müritleri-ne yüklediği bombalı saldırılar çoğalmıştır. Bu kaotik dünyada, çevresindeki hemen herkesin Ferit Göz'le ilişkisi olabileceği şüphesiyle işe koyulan kahramanımızın elindeki yegane ipucu, kendisinin önceki görevinin tuttuğu defterlerdir...

Elbette sona geldikimizde bilmece çözülecek, Ferit Göz'ün akıbeti anlaşılacak, ancak ortaya serilen gerçekler hiç de rahatlatmayacak içimizi. Olup bitenlerin düğüm-selliğine işaret eden bu simgesel ve sürpriz finale yeniden başa dönceğiz...

Tayfun Pirselimoglu, "Şehrin Kuleleri"nde de önceki romanlarında -özellikle "Kayıp Şahıslar Albümü"nde- kullandığı iz sürme örgüsünü tekrarlamış. Ancak bu kendisini tekrarladığı anlamına gelmiyor, tersine üslubunu, kurgusunu, ironik dilini, siyasi eleştirisini her seferinde biraz daha olgunlaştırıyor Pirselimoglu. "Kayıp Şahıslar Albümü"nde varlıkların tesadüf eseri öğrendiği kayıp insanların ve kendi aile sırlarının peşine düşen Cezmi Kara'ydı, tıpkı T. Kara gibi, onun da attığı her adım, dinlediği her hikâye, tanıştığı her insan çözümünü biraz daha imkânsızlaştırmıştı. Bu kez kaybolan bir tek şahıs var, ama yine her hikâyeye, her yeni insan tipliye, T. Kara'nın yeni bir adımla yine kördüğümüne dönüşüyor hikâye.

Düşselliği, anlatmayı, ana hikâyeye yan hikâyecikler katmayı, böylelikle pek çok insanın kaderini tesadüflerle yan yana getirmeyi seviyor Pirselimoglu. Doğunun sözlü hikâye geleneğini hatırlatan bu üslubuna rağmen çok sağlam bir kurgusu var. Yan hikâyeciklerle, zengin şahıs kadrosuyla çok farklı zamanlara ve coğrafyalara uzansa da ana hikâye hiç dağılmıyor. Anıyozuz ki, aslında hep bir tek hikâyenin içindeyiz; önceki romanlarındaki gibi, "Şehrin Kuleleri"nde de, hantallaşmış bürokrasisiyle, iç bunalıtan televizyon programlarıyla, resmi tarih imalatıyla, darbeyle, kılafetsiz muhteris darbelerciyle, paranoyalar ürettiği kompto teorilerle, provakasyonlarıyla, duyarsızlaşan insanlarıyla, anlatılan bizim hikâyemiz.

Hayatın her alanına sızan, gözleyen, bürünen, sorgulayan, hapseden, yok eden, akıl sır ermez büyüklükle ulaşmazlık-taki bürokrasi çarkı içerisinde kaybolmuş, kimliksizleşmiş memuruyla, Kafka'nın "Şato" ve "Dava", Saragamo'nun "Körük" ve "Kayıp İsimler", Melih Cevdet Anday'ın "İsa'nın Güncesi" romanlarını hatırlatan "Şehrin Kuleleri", bugünü bilinmeyen bir gelecekte yeniden kurgulamasıyla karamsar bir dünya görüşünün izlerini taşıyor. Sözü ettiğim bu yazarlar gibi Tayfun Pirsellimoğlu da romanını yakın tarihin kaotik, irasyonel atmosferini açığa çıkaran metafor ve simgelerle inşa etmiş. Açktan siyasi bir tavır, siyasi tahlilleri, keskin bir eleştirisi yok gibi görünüyor, ama bu küçük manevrası saye-sinde fazlasını yapıyor; hayatın akıl dışılığına, saçmalığına güldürüyor okuyucusunu, yani ima ediyor!.. Yazar, mizahi anlatımı, ironik üslubuyla gelmiş işin üstesinden, ki alışkanlık-larla körelmiş bir toplumda, artık fark edilemeyen saçmalık-lara, alçaklıklara, çarpıklıklara dikkat çeken, alışkın olunan şeylerin garipliği, garip sanılanların olağanlığıni keşfetme-ni sağlıyor tam da bu ironik tutumdu. Tesadüflerin, olay-ların, iktidarın tasarruflarının, insan davranışlarının saçmalığı sarsıyor bizi, çünkü bu saçmalıklardan ne kadar gerçek oldu-ğunu, yakanızdan hiç düşmediğini ve her an tekrarlanabile-ceğini düşünüyoruz. Romanın bir alıntıyla örnekleylim:

"Doğrusu komitenin bu agir mesai içerisinde faydalı işler yapmadığını iddia etmek de haksızlık olur. Komite sayesinde aslında hiç var olmamış bir savaşta kazanılan zaferin yıl dö-nümünün kutlanması için bakanlığa yapılan başvuru kabul edilmiş ve 3. Çakırbayır zaferinin her yıl 3 Martta kut-lanmak üzere programa alınması bu sayede gerçekleşmiştir. Bu sayede tak-vimlerde her neşilsa boş kalmış bir günün doldurulmuş olması bir yana, sa-vaşlarla bezeli geçmişe yaraşır bir zafer daha kazanılmış oluyordu. Bu muhare-benin komutanlığı için Milli Komiteye-lerinden birisinin uzak da olsa bir akra-basının seçilmiş olması, doğrusu ya işi biraz olsun kolaylaştırmıştı. İşin tek mahsuru Milli Komite'nin diğer üyeleri-nin büyük dedeleri için de uygun savaş-lar bulma zorunluluğunun ortaya çıkmış-ıydı."

Saçma yaşamın doğallığı, yalnızlık, yol-unu şaşırışlık, arayış, vb. gibi Kafka dünyasının ana temaları pek çok yazar, hatta sinemacı tarafından kullanılmıştır. Ancak, bu temalara çarpıcılığını veren sadece bir roman içerisinde kullanılmış olmaları değildir; etkiyi sağlayan o temalara örtüşen anlatım tekniğidir. Mesela Kafka, anlat-tığı o akıl almaz hikâyeleri en beklenmedik zamanlarda yapı-tığı ayrıntı tasvirleriyle gerçeklikle bağlamış, bir şatoyu, bir davayı ya da böcekleşmiş bir bedeni ironik üslubuylaanlam-lı metaforlarla dönüştürmüştür. Hikâyelerine mekân olarak Kafka'nın fantastik dünyasını seçen yazarları başıralı kılan, işte bu tekniği kavramış olmalarıdır. Tayfun Pirsellimoğlu da, hem atmosfer yaratmasını hem de olayları, insanları ve mekânları en olağan dışı anlarda bile ince ince tasvir et-mesini biliyor. Önceki romanları gibi "Şehrin Kuleleri"nde de gizemli, sürükleyici ve çarpıcı bir hikâyeyi hiç aksamayan zengin bir dille anlatmış; insan, mekân, eşya, ayrıntı ve durum tasvirlerine gösterdiği özenle güzel bir roman çıkarmış ortaya.

Son yıllarda romana ilginin ne ölçüde arttığını hepimiz biliyoruz. Ancak bu büyük seferberlik içerisinde aslan payını "star" sisteminin "sıradan" ürünleri alırken pek çok iyi yazar ve iyi roman hak ettikleri yeri alamıyorlar. Üzerinde yaşadığımız coğrafyayı ve içinde yaşadığımız zamanı fantas-tik bir dünyayatasıyarakörümleyen romanlarıyla Tayfun Pirsellimoğlu da bu yazarlardan bir tanesi. "Kayıp Şahıs Al-bümü"nü sevmişim, "Şehrin Kuleleri"nin onu aştığını düşünüyorum.

Setenay Özбек

Yukarıda, Hep Yukarıda

İşt'ar'a

Bir gün, sen ya da ben...

İkimizden biri diğerini terk edip gidecek ya, daha gitmeden.

Hayatıma anlam katmak, affetmek, affedilmek, belki de tümüyle terk etmek, edilmek için uğraşır duyurum. Küçük oyunlar, büyük olayannalar yaratıyorum kendime.

Sanki, bambaşka bir yerde, bulunduğum noktadan biraz uzak-ta, biraz daha yüksekte durup, aşağıdaki kendimi, içimi dışımı saran okyanustaki çirpinışlarımı, uzaklarda, yerle göğün birleştiği noktada, bir kara parçası görebilmek için ümitsizce çevreme bakışımı izliyorum.

Sanırım, senden git gide ve yavaşça uzaklaşıyorum, kendime bile sezdirmeden. Arımdan ufka doğru, hızla esen kızıl rüzgâr-lar, beni daha derin, açık sulara pervasızca atıyor. Ama, içinde kurtarılmayı bekleyen birinden gönderilmiş bir pusulayı taşıyan, bir cam şişe gibi suyun üstünde hiç batmadanyüzüyo-rum.

Yukarıda, hep yukarıda...

Gök yüzündeki güneş ve ay gibi ikimide de ait olan dünyamıza ışığı yansıtırken birbirimizi izliyoruz. Henüz ne sensiz, ne de besiz olamıyor, bu garip dünya.

Seni seyrediyorum.

Kendimi aynamda görüyorum. Yakalandığım şey, ötekli yüzüm...

Düşler sokakında ikimize yuvarladığın yalanları dinliyorum. Kendi yalanlarımı saklıyorum. Söylediklerime o an, sadece söylerken inanıyorum. Sen de inanıyorsun kendi dediklerine, dediklerime.

Birdenbire daha çok susuyorsun. Suskunlar öfkenin uyku zamanlarıdır. Fırtına çıkacak ya, ondan...

Sessiz kâğıtlarda, suskunluğunda sana daha çok öfkeduyuy-orum, doğurur gibi sancılı. Gitgide artıp, sıklaşan... Belki de biraz da şiddet ve vahşet diye tanımlanabilir hissettiklerim... Seni parçalayabilirim. Tırnaklarımla kanatabilirim her yanını, izlerimi bırakırım, baktıkça gör hiç unutamıya diye. Her yaralı hayvanın, içgüdüsel olarak yaptığı gibi, kükrerecek seni ısırabilirim, dişlerimi o hırsla geçiririm tenine.

Küçük tuzaklar, büyük tuzaklar hazırlayabilirim sana, avcılar gibi. Ya da her balıkçı gibi olta atarım, düşler denize... Sen de, yutarısın zokayı bir gün elbet. Yaralı bir balık olursun oltamın ucunda. Hainlik olsun diye, zevkle inletebilirim seni, öldürme-den... İbret olsun diye parmağımın ucuyla gösterebilirim herkeşe.

Ve sen, yine de gülersin delice. Başını arkaya atar kahkah-larlarla gülersin halime. Beni eskiden olduğu gibi kıskırtıp, söylediklerimi hafife alırsın. Şakalar yaparsın, ben somurtu-rum, sonra dayanamam gülerim.

Parlak bir yıldız hıyar gökyüzünden, yine birlikte bir dilek tutarız. Başlarım şarkıların en kıvrak olanlarını söylemeye ve dans ederim, bir Kızılberli savaşçı gibi çlgın, vahşi ve büyüleyici.

Sonra, tekrar kapanırsız birbirimize. Savruluyor pişmanlıklar-la. İlimizdeki saf, katışıkşık, derin karanlığa gömülüüz. Yine de geçip gideniz olanı biteni an'da unutarak.

Bir dargın, bir barışık ve tutkun...

**KACAK
ÖYKÜ**
**Tanja
Dückers**

Kedilerin Sırrı

Sultan korkuyla büzülüyor, oysa darbe ona değil, ayrıntılı bir araştırma gezisinin ardından portakal suyu bardaklarımızdan kurulmuş meyvelere doğru ilerleyen yaban arısıymış. Sultan kucağımda oturuyor ve yeniden gözlerini iyice kısarak hareketsiz bir bakışla Boğaz'ı izlemeye devam ediyor. Henüz üç gündür buradayım ve şu ana kadarki en büyük çabam benim kedi Nana ile Kerstin ve Stefan'ın kedisi Sultan'ın arasını yapmak konusunda oldu. İstanbul'da yaşayan bir grup Alman birlikte oturduğu bir apartman dairelerindeyiz. Kerstin beş, Stefan ise yedi yıldır buradayışıyor. Her ikisi de aşk yüzünden, her ikisi de sevgiillerinden ayrılmış ve bu iki Berlin'li, kendilerini deplasmanda hissettikleri ve bir şekilde yeterince rahat olamadıkları bir sergi koteyinde tanışmışlar.

Masada asıl adları Udo ve Erika olan, ama on iki yıl önce burayataşındıklarında adlarını Erdoğan ve Emine olarak değiştiren iki Alman daha var. İkisi de Saarland bölgesinden gelmelerine rağmen aralarında Türkçe konuşuyorlar. Devasa şehir haritasını açarken Nana dikkatli bir şekilde kucağıma çıkıyor. Onda -kendimde olduğumdan daha çok onda- ne kadar bitkin olduğumuzu farkediyorum. Nana daha az şey istiyor ve normalde olduğundan daha yumuşak. Neredeyse saygılı davranıyor. Lars'la birlikte İstanbul'da üç gün boyunca sadece dostlaştık, Taksim'den Fatih'e, Avrupa yakasından Asya yakasına. Akşamları birlecek az içtik, ertesi günü bitkin düşmeyelim diye. Sabahları istediklerimiz kadar uyuyabiliyorduk. Nana rağmen, Fazla et kılınmış olmamızdan herhalde. Ve de Nana ile evin efendisi Sultan'ın aralarını yapmak gibi küçük şeyler yüzünden. Nerede olursa olsun her zaman diğer olmak gazetecilerin meslek ahlakıdır elbette. "Poetic Justice" (Şiirsel Adalet) Josef ile buraya gelmemizin nedeni olan sanat-bienalinen sloganı. Bu sonbaharszekincisi yapıyor, ama yine de Köln, Basel ya da Berlin'deki büyük fuarlar kadar ilgi çekmiyor. Stefan ve Kerstin kurulumuş meyveleri ve portakal suyu bardaklarını toplamayı terastan mutfağa geçiriyorlar, akşam yemeğini hazırlamak için. Ev eşyaları Berlin bittaparı, Hamburg'lu büyük anne, IKEA mallarıyla Türk malı doluyor, küçük komodinler, masa örtüleri, küçük süs eşyaları seraisinden meydana gelen renkli bir karışımdan oluşuyor. Burada kendilerini rahat hissediyorlar, ama yine de sık memlekettekinin uçuyorlar, bunı evlerine ve kuyafetlerine bakarak anlamak mümkün. İriyan ve güçlü bir adam olan Stefan'ın giydiği ve üzerinde "Mini-Zicke" (minik kekçiyazan tişört buradan alınmış olamaz. Buna karşın Erdoğan ve Emine yedi yıldır Almanya'ya gitmemişler ve orayla herhangi bir ilişkileri de kalmamış. İkisi de adım hatırlayamadığım bir insan hakları organizasyonunda çalışıyor. Türkiye'ye gelmeden önce de bir süre Kongo'dayışamışlar.

Kerstin ve Stefan üzerinde durular, köfteler, nohut ve patlıcan pürelirinin bulunduğu tabaklar ve çok miktarda salata getiriyorlar. Bunları ne zaman hazırladılar, diye düşünüyorum, çünkü bienale bize eşlik etmişler, tercümanlık yapmışlar ve sonra da çalışmışlardı. Onlar da gazeteciymi. Sonradan olmuşlardı... Aşk sorunları yüzünden buraya ilk geldiklerinde her ikisi de bir süre Taksim'deki bardarda boş boş dolaşıyorlardı. Taksim -İstanbul'un merkezi- Almanca "Wasserverteilung" (su taksimi) anlamına geliyor. Şimdi ise oradaoteller, bankalar, restoranlar butikler yer alıyor -sokaklarında süslü pistli hanımlar, takım elbiseli beyler ve başı açık kadınlar iç içe yürüyor. Bizim ziyaretimizden yaklaşık 5 hafta sonra bu semtte bir çok insanın öldüğü iki bombalı saldırı olmuş. Ama henüz böyle bir şeyden habersiziz.

"Afiyet olsun!", "Şerefel!", "Guten Appetit!" ve "Zum Wohl!" diye başını duruyoruz karşılıklı olarak. Kerstin ve Stefan bizi özel olarak harika deniz manzarasına görebilecek şekilde oturturlar. Arkamızda, Boğaz'ı karşından karşıya geçen vapurların ışıkları oynaşıyor. Bunlardan çok var. Karadan camilerin ışıkları geliyor. Büyük olanları geceleyi aydınlatıyor. Kubbeleri gecenin içinde henüz yere imiş ufolar gibi -ya da her yerden kendiliğinden ve organik olarak efilan gökyüzüne doğru büyüyormuş gibi görünen esrarengiz dev mantarlar gibi- son derece canlı. Uçtuysanız PDF Kitap Arşivi <https://ranteey.org>

Sultan bizim dikkatimizi çekmeye çalışıyor. Fayansın üzerine bırakılan bir kaşık patlıcan salatısını kısa bir süre kokluyor ve tekrar mi-

yavlayarak köfte istiyor. Ama elde edemiyor. Bir kaşık patlıcan salatısı daha. Ve yine Sultan burnunu bacaklarına sürtmeye başlıyor. Kendi kedi Nana'yı o kadar iyi tanıyor ki, bakmadan bile bacağına ması sürtününin hangi kedi olduğunu anlayabiliyor. Onun sesini, bıyıklarının uzunluğunu, acıtmamak için patilerini baldırına koyarkenki dikkatli tarzını, bütün bunları iyi tanıyor.

Stefan taze çay dolu demliği -naneleri kendileri yetiştirmişler- elden elde taşıyor. Erdoğan ve Emine İstanbul'un on yıl önceki halini anlatıyorlar ve bunu tahmin bile edemeyişini diyorlar. "Sizdeki," o çok abartılan Berlin'deki değişimler bunun yanında hiç kalır.

Sultan inatla bacaklarına sürtünmeye devam ediyor ve ağzını o kadar gürültülü şapırdatıyor ki gayriihyiasaşı bakıyorum. Kendini lezzetli bir şeyi içinemeye kaptırmış durumda. Kanlı et görmeye dayanmadığım için hemen gözlerimi tekrar tabağıma çeviriyorum ve noluhanlar üzerine bir parça daha sarımsak sosu döküyorum. Udo, on yıl kadar önce İstanbul'un kenar semtlerinde birinde nasıl kaybolduğunu anlatıyor. Geceyi, komşunun televizyonunda gördükleri harif hayatında hiç sarışın birini görmediği yaşı bir adamın evinde geçirmiş. Birden baldırında ıslak, yapışkan bir şey hissediyorum. Eğilip bakınca bunun kan olduğunu görüyorum.

"Sultan'ın ağzında kanlı bir şey var," diyorlar. Benim cümle konuşmaların arasında kaybolup gidiyor. Tekrarsaşıya eğiliyorum ve baldırındaki kanı peçeteyle silmeye çalışıyorum. Sultan hakkındaki kaygımı bir kez daha dile getirmek istiyorum, ama Udo yaşlı adamın hayat hikayesini anlatıyor o sırada ve durdurulacak gibi değil.

"Doğu Anadolu'daki köylerin birinden gelmiş, ve düşüncün, bütün kız kardeşleri ön dört yaşına gelince evlenmiş! Yaa, şaşırdınız değil mi? Tabii biz Almanlar bunu çok yanlış buluruz. Ama acaba onlar bizim daha mı mutsuz?" Masadakilerin yüzüne bakıyor. Geldiğimiz ilk akşam Kerstin onun bir zamanlar evli olduğunu ve çok sıradan bir hayat sürdüğü anlatmıştı. Sonra hepsini bir gecede bıraktım, kendini üçüncü Dünyaya atmış. Erika hakkında, her akşam tarot falı baktığını düşünce hiçbir şey bilmiyorum. Şimdi kaçınılmaz olarak bir tartışmanın başlayacağından eminim. Çünkü Kerstin bir gazeteci olarak özellikle Doğudaki kadınların hakları konusunda çalışmaları yapıyor. Sinirli bir şekilde boğazını temizliyor ve "Erdoğan, sana dostça söylüyorum ki..." diye başlayan monologuna giriş yapıyor.

Sultan'la uğraşmanın vazgeçiriyor ve patlıcan salatasını tadına bakıyorum. Lars benimle bienal hakkında konuşmaya başlıyor, çünkü diğerleri belli ki yıllardır süregelen tartışmalarına kendilerini kaptırmış durumdalar. Udo ve Erika'nın Afrika'dayken de başka aralar alıp almadıkları düşünürken baldırında sert, soğuk bir şey arıyor. Bıyık değil, kürk değil, pençe değil. Nana da değil Sultan da. Tekrar masanın altına eğiliyorum.

"Lisa neyin var senin," diye soruyor Lars, o sırada Sultan'ın bir parmak kemirmekte olduğunu görüyorum. Gözlerime inanmıyorum, fayansların üzerinde yeşil-eflatan rengindeki çiçek desenlerine gözlerimi dikiyorum. Orada kanlı, bir bölümü kemige kadar kemirilmiş bir insan parmağı var. Ama orada böyle durmuyor. Sultan tarafından oradan oraya sürükleniyor. Bu büyük bir parmak, açık tenli, yetişkin bir adamın parmağı kanıma.

Böyle durumlarda hep yaptığım gibi sükenetimi bozmuyorum. Bu belki de mesleki bir şeydir. Derin duyuluyor, gerçek bir korku, gerçek bir heyecan yaşamak için zamana ihtiyaç vardır. Udo'dan bir bardak su vermesini rica ediyorum, ama beni duyumun, çünkü o sırada bizim sarpik toplumdunkadiklere orantılı Afrika'nın kadınları duyduğuyı saygıyanlatıyor. Masanın üzerindeki madden suyu şişesine uzanıyorum birkaç yudumda bir koca bardak suyu içiyorum. Sonra dirseğimle Lars'ı dürtüyorum ve fısıldıyorum: "Yerde korkunç bir şey duruyor, kaçsa yapmıyorum. Sultan kemiriyor... ben, nasıl söyleyeyim, eğilip bir bakarsan!"

KerstinAnadolu'nun dağlık bölgelerine yaptığı bir geziyanlatıyor. İki ağabeyi kız kardeşlerini evlilik dışı ilişkisi girdi diye taşıyarak öldürmüştü. Kerstin, "Benim de Stefan için birinci derecede önemli olan şey Türkiye'deki anti-homofobik ben ve Lars'ın düşüncelerinin doğruluğu konusunda ıına etmiş gibi görünüyor. Aynı

İki vatandaşlarımızın yabancı ülkelerde de birlikte oturmaları yok mu! Neden bu iki E de bu iki Berlinlinin yanına yerleşmişler sanki, diye düşünüyorum, neden Fatih'te ucuz bir ev tutmuşlar ki?

Lars o sırada bir şarap şişesi açmakta olan Kerstin'i bekliyor ve sonra eğilip masanın altına bakıyor ve şaşkınlıkla elini ağzına götürüyor. Lars benden yaşça daha büyük ve meslekte de daha eski, ama daha yumuşak.

"Aman Tanrım! Lisa, polise haber vermemiz lazım."

"Önce bunu Stefan ve Kerstin'e ve de şu iki E'ye anlatalım."

Birbirimize bakıyoruz ve öpüşüyoruz. Birlikte çok şeyin üstesinden geldik. Boğaz manzarasına karşı, adamaklı donatılmış bir asmanın altında duran bir parmak.

"Lütfen beni dinleyin," diye başlıyorum. Şaşırıcı bir şekilde hepsi birden susuyor. O ana kadar pek sessiz kaldığım için benden böyle bir ses tonu beklemiyorlardı herhalde.

Peki bu durumu şimdi nasıl kelimelerle dökeceğim? Herkes bana bakıyor. Bense başlarının hemen üstüne, suyun üzerinde ve havada oynasın duran bir sürü ışığa bakıyorum. Baldırlarım dandogru soğuk bir ürperti yükseliyor. Bir haber spikeri gibi saikin bir tonla şunları söylüyorum: "Masamızın altında bir insan parmağı duruyor. Şaka yapmıyoruz."

Hepsi birden aşağı bakıyor. İlk bir şeyler söyleyen Kerstin oluyor: "Lanet olsun, bu da ne böyle? Buraya nasıl gelmiş?"

"Sultan," diyorum.

Şimdi herkes sessiz ve kaygılı.

"Polis çağıralım," diyor Stefan ve ayağa kalkıyor, ama Udo onu durduruyor: "Deli misin? Evimizi altüst ederler. Ve de önce biz öhmet altında kalırız."

"Bak Erdoğan, burada bir insan parmağı var, o kadar da insanlıktan çıkmadık..."

O anda Erika'ya giriyor: "Şu sıra polis-le uğraşacak halim yok..."

Kerstin: "Emine, polislerle karşı duyduğun antipatiyi her ortama taşıyamazsın."

Lars sessizce: "Pekala, ben diyorum ki, biz..."

Çok sık başı ağrıdığı gibi yine sözü kesiliyor.

Udo yine kendi fikrini açıklıyor: "Olayları aydınlatmaya çalışarak zaten bu ülkede bir yere varamazsınız. Böyle yaparsanız kendi ... şeyinizi... kesmiş olursunuz."

"Çok uygun bir benzetme oldu," diyor. O anda Erika'nın aklına geliyor: "Söylese-nize ... siz ikinin onun gerçek bir parmak olduğundan emin misiniz? Ben o şeye tam olarak bakmadım da."

"Kendini zorla," diyor Udo yükses-sile ve tehditkâr bir tonla.

Bu da beni devam etmeye zorluyor: "Tır-nağa iyice baktım, üzerinde açık kahverengi kıllar var, bu yeterli mi?"

Hepimiz birden yere, Sultan'ın ganimetini kemirdiği fayansın zmine bakıyoruz.

"Peki ona, o eee... şeye gerçekten iyice baktın mı?" diye soruyor Stefan, anlaşılan o da aniden kuşkuya düşüyor.

"Evet!"

"Aman be, bence o sadece kanlı bir et parçası ... böyle şeyler buralarda Almanya'daki-ne göre çok daha fazla dolaşır, biliyorsunuz burası daha arkaik bir kültür! ... Sanki bir şey olmayormuş gibi hemen tepki vermiyin!" Er-

doğan aniden kendin daha emin bir tavır takınıyor. Ama masanın altına ilk baktığızaman dehşete düşen yüzünü çok iyi hatırlıyorum.

"Eğer polisi siz çağırmayacaksanız ben çağıracağım," diyor Lars. O her zaman uzun susar bekler ve sonra da genellikle açık ve net bir şekilde ifade eder kendini.

"Dur!" Stefan Minik-Keçi tişörtüyle otoriter olmanın çok komik görünüşü, "bu iş gerçekten o kadar kolay değil. Siz ikinin yanından sonra gideceksiniz, ama siz boğazımıza kadar çamura batmış olacağız."

"Bütün bunları anlamıyorum, daha ne bekliyorsunuz?" Sinirlerim yavaş yavaş buzulmaya başlıyor.

"Olaydan tamamen emin olmadan polis mollıştırmıyorum. Yani geceyarısı polisleri buraya çağırıp da onları kanlı bir tavukbaçağıyla karşılamak hiç hoş olmaz."

"Tavuk bacacı mı? Sakin aklınızdan bir şey geçirmeyin!" diyorum sertçe.

Bütün gün sanat sergisindeydim, yazımın başlığını da "Salatalıktan Palalar" diye koydum. "Şu komik sanatçıyı diyorum, sebzelerdenkaşnakof yapan kadını. Bir tür femi-sanat."

"Bunun alttaki parmakla ne alakası var şimdi," diye soruyorum. Bu sırada, bugün binalde gördüğüm fotoğraflar gözümün önüne geliyor. Tokyo'lu sanatçı Ozawa Tsuyoshi dünyanın dört bir yanından gelen insanlardan kendine yerel bir gıda maddesi göndermelerini rica ediyor. Bunlarla da her türden hafif silah yapıyor. Ben de bir yerde pembe ve açık mavi renkte bir peluş tank görmüştüm. Başım dönüyor. Bu sıcak havalarda çok da fazlayedim.

"Senin hayal gücün ne kadar da geniş, diye düşünüyör şimdi," diye açıklıyor Erika.

"Sultan, Suulltaaan!" diye rek Sultan'ın dikkatini çekmeye çalışıyor. Havaya bir köfte atıyor ve tekrar yakalıyor. Sultan ganimetini bırakıyor ve Kerstin'in kucağına atlıyor. Hepimiz kan içinde kalmış fayanslara bakıyoruz. Orada duran şeyin ne olduğu artık pek anlaşılacak gibi değil. Daha fazla yaklaşmak gerek. Hepimiz susuyoruz, kimse yaklaşmaya cesaret edemiyor. En ufak bir ses çıksa herkes işitiyor. O sırada ezan okunmaya başlıyor. Hepimiz birden, sanki bir çöp manzarası ya da deniz hırsırtısı gibi biraz zaman dışı bir şeye mi ediyormuş gibi gelen hüzünlü sese kulak kabartıyoruz.

Hepimiz içimizden birinin kalkanı, orada duran şey her ne ise daha yakından bakması gerektiğini biliyoruz, hatta en iyisi bir mum ya da el feneriyle. Hızla geçen bulutların kararttığı tedirgin ay ışığı harabeye dönmüş masamızın üzerine, sosun içinde iyice kabarmış nohutlara, bulamaca dönmüş patlıcan salatası artıklarına içlerinde mercimek köftesi kalmıştırları, kıyma kırıntıları duran tabakların kenarına, kirletilmiş ve buruşturulmuş peçetelerin üzerine vur-

yor. Aniden üstümüze çöken hantallık, nasıl desem, sessiz kederlilik, bir defa olsun Sultan'dan önce davranma şansını kaçırmayan Nana tarafından dağıtılıyor: Bir sıçayışta, muhtemelen az öncesine kadar uyuduğu alçık duvarın üzerinden iniyor ve o kanlı şeyi kaplığı gibi komuş terasaya, oradan bir sıçayışta bir bahçe iskemlesinin üzerine, oradan büyük bir saksının kenarına, sonra da alçak bir kulübenin çatısına, oradan bir çöp bidonuna ve oradan da küçük, topak bir yola atılıyor. Ardından onu gözden kaybediyorum. Hepimiz, Nana'yı son kez gördüğümüz yola, ay ışığının altında Almanya'daki gibi soluk değil de koyu sarı renk teparlayan yola bakıyoruz. Ezan hâlâ devam ediyor. Müezzinin sesiböğüklaşmıyor, sanki gülerce, aylarca, yıllarca ezan okumaya devam edebilecek gibi. Ezanın okunduğu süre içinde bu on beş milyonluk şehirde acaba neler olup bitiyor, diyediyünüyorum. Ya da acaba insanlar bu sırada susuyor mu? Bilmiyorum. Almanya'daki kilise çanları artık insanların gökyüzüne, ağaç tepelerine, ne bileyim yerdeki kaldırımlarına bakmaya bile yönelmiyor, o anın dışında bir şeyler düşünlmeye sevk etmiyor.

Lars'ın midesi bulanıyor. Sonra da kusuyor. Erdoğan'ın üzerine aniden utangaç bir çocuk hali geliyor, kalkık omuzlarıyla bizi almış halde gözlerini tabağına dikmiş orada öylece oturuyor. Kimse bir şey söylemiyor. Müezzin aniden öksürüyor ve susuyor. Bense baldırdaki kanı silmek için peçeteye tükürüyorum.

Analar ve kızlar 2

Edna S. Vincent Millay (1892-1950), Gladys ve Dorothea Cromwell kardeşler (1885-1919), Sara Teasdale (1884-1933) gibi yirminci yüzyılın başlarında edebiyat dünyasına giren birçok Amerikalı kadın şair kendilerini yazın alanında "anelik" yapabilecek örneklerin eksikliğini hissetmiştir. Bu şairlerin şiir serüvenlerini incelediğimiz ise toplum kadınına biçtiği geleneksel rolün dışına çıkıp yeni kadın kimliği arayışlarında yanlarında her zaman yine de kadın figürleri görüyoruz (ama, kız kardeş veya başka bir kadın).

Şair kimliğini büyük bir ölçüde annesi Minnie Stephens'a borçlu olan Marjorie Allen Seiffert (1884-1970) da bu gruba dahil edilebilir. Müziğe ilgi duyan anne evlilik çağına gelince piyanist olma hayallerinden vazgeçerek evinin kadını ve çocuklarının annesi olmayı seçer. Müzisyen olma hedefine ulaşamadığı için kızı Marjorie'nin sanat eğilimlerini destekleyerek tatmin olmaya çalışır ama kızının kaderi de pek farklı olmaz. Marjorie de piyano dersleri alır, evlendikten sonra müzik kariyeri hayallerinden o da vazgeçer. Annesinden farklı olarak Marjorie, evli kadın rolü ile sanatçı kimliği için çok daha kolay uzlaştığı bir alana -şişire- yönelir. Günün erken saatlerinde veya geceleri, evine, eşine ve çocuklarına karşı sorumlulukları yerine getirdiğinde, eline kalemi alıp yazmasına sadece yorgunluğu karşı çıkar. Böyle yalnız saatlerde kendisiyle yaptığı iç hesaplaşmaları dile getiren ilk şairlerinden yazar. Hayat ettiği ve yaşadığı hayat arasındaki uçurum toplumsal normlara yenik düştüğünün açık bir göstergesidir, kendi de bu yeniliği kabul eder: Pahalı mobilyalarla, açışlarla ve hizmetçilerle dolu görkemli bir evde oturur, kalabalık partiler düzenleme konusunda herkesin takdirini alır, kocası da bu "mutlu" havayı sürdür-

rebilmesi için gereken maddi imkânları sağlar.

Çok geçmeden Seiffert dizginlenen özetlerini yaşıatabilmek için çözüm önerir: Bir taraftan geleneksel kadın rolünü sürdürürken, diğer taraftan da farklı takma isimlerle iç sesine özgürlük tanıyacaktır. Böylece Angela Cypher takma adı ile dergilere şiir göndermeye başlar, birkaç şairin mantar gibi türeyen yeni şiir akımlarını eleştirmek için kurduğu *Spectra* şiir okuluna ise Elijah Hay ad altında katılır.

Bir taraftan patriarkal düzene gönlü-
lu olarak boyun eğen ve onun en güçlü
belirimi olan aile kurumunu koruyan ve
devam ettirmeye çalışan, diğer taraftan
ise bu düzelen sürekli mücadeleye eden
şair, bu ikilemi kızı Helen (Pryor) ile
olan ilişkisinde de yaşar. Helen şir yaz-
maya on beş yaşındayken başlar. O ana-
kadan önce kızını bu konuda pek teşvik
etmemiştir, çünkü oğlu Allen'in şair ola-

Marjorie Seiffert'in kızı
Helen Seiffert Pryor

**Marjorie Seiffert'in torunu
Allyn Pryor**

çagından aha umutludur. Bir arkadaşına yazdığı bir mektupta Marjorie Seiffert kızı Helen'in şiir ile olan ilişkisini oldukça soğuk ve mesafeli bir dille ifade eder: "İyi bir kızdır, güzeldir de, şu ana kadar Poetry dergisi ilk şiirini kabul edip yayınladı. Yine de birkaç yıl sonra elveneceğini düşünüyorum... tam böyle davranabilecek bir kız çünkü, sonra da elveda şiir!"¹

Helen Pryor 'ın kaderi de annesinin-
kinden veya kadın kimliğine şair kimliğine
de ilave etme cüreti gösteren birçok
kadının kaderinden farklı olmaz. Var
olan düzeni tehdit eden bu yeni rol bile-
şeni, tepki yaratır; böylece hem kadın
hem şair olma özgürlüğünü yaşayama-
yan Helen Pryor, annesi Marjorie Seif-
fert ve dönemin birçok kadın şairi, kari-
yerlerinin belirli bir noktasında kendile-
rini psikiyatri kliniklerinde bulur, seans-
lar yeterli gelmediğinde birçoğu "teda-
vi" olmak için özel sanatoryumlara gön-
derilir.

Sara Teasdale, örneğin, hayatının bir kısmını Cromwell Hall sanatoryumunda geçirir. Burada genelde kişilik bozukluğu teşhisi konulan orta sınıfa ait kadınlar gönderilir. Bu görümlü hanımefendiler burada bir dizi iyileştirici uygulamalar geçirilir (Sara Teasdale'e tedavi yöntemi olarak bir süre yazması yasaklanır), erkek düzenini tehdit eden tüm aşırılıklarından arındırıldıklarında da evlerine gönderilir.

H. D. (Hilda Doolittle) da yaşadığı ruhsal bunalımlara çözüm bulmak için birkaç psikiyatristten destek alır ama durumunda değişiklik olmayınca ruh biliminin kaynağına, Viyana'ya gider ve Freud'un kendisine başvurur. Yapılan seanslar sonucunda H.D.'nin Freud'a duyduğu hayranlık artarken şairin kendisine olan güveni iyice azalır, kendi gözünde daha değersiz bir varlığa dönü-

şir. Daha görüşmelerinin başında Freud, şairin Viyana'ya geliş sebebinin anne arayışları olarak yorumlar, anne ile bütünleşme çabasının da sağlıklı bir eğilim olarak değerlendirir.² Marjorie Seiffert'in psikatrissi de defalarca yazdığı şiirlerin berbat olduğunu söyler kendisine, sonuç olarak "tedavi" sonrasında Seiffert için yazmak gerçekten daha zor olur, bu da psikiyatristinin gözünde "normal" (yani yazmayan bir kadın) durumuna döndüğünü gösterir.

Marjorie Seiffert'in kızı Helen'in psikiyatristi de annesi gibi şair olan Helen'in ruhsal bunalımlarını annesiyle olan ilişkisine dayandırır. Çocuklarına odaklaması gereken sevgi ve ilgiyi anne şiirlerine yönelmiştir, bu da kızı ile olan ilişkisinde travmatik bir kopukluk yaratmıştır. Psikiyatrist, Helen'den annesine karşı öfke ifadesi olarak yorumlanabilecek hatıralarını kaydetmesini istersürekli. Bunun üzerine koyulan teşhis Helen'i rahatlatmaz, tam tersine, gelecekte kendi kızı ile yaşayacağı olası kopukluklar üzerinde yoğunlaşmasına iterek, onu daha derin bir bunalıma sokar.

Toplum düzenine karşı verilen savaşlarda ruhları boğulan birçok kadın (şair), sağlığını yine aynı zihniyetin yarattığı "tedavi" merkezlerinde çalışan erkek psikiyatristlerin eline teslim etmiş olur böylece. Burayabasıvuran kadınlara uygulanan iyileştirme yöntemleri onları, kendileriyle uzlaşmalarını değil,

Eunice Tietjens

reddettikleri kadın rollerine geri dönmelerini amaçlar. Kadından beklenen ise erkekyaratıcılığı teşvik etmektir, kendi yaratıcılıklarını sadece çocuk doğurmakla sınırlır. Birçok kadının özgürlük arayışlarının evlilik kurumunun tutsağı ile bitmesinde şüphesiz bu "tedavi" merkezlerinin de katkısı olmuştur.

Kadın şairlerinyaptığı (genelde kısa süreli başarı)jevlilikleri, erkek egemen toplumun normlarıyla uzlaşmalarını gösterse de birçok açıdan aile içindeki geleneksel güç dengesini sarsmıştır. Yazar Robert Wolf ile şair Genevieve Taggard'ın evliliğinde örneğin, bu güç dengesi her ikisinin de eşinin soyadını kullanmasıyla bozulmuştur: Genevieve Taggard Wolf, Robert Taggard Wolf. Genevieve Taggard sanatsal uğraşlarına saygı ile bakan ve kadın-erkekeşittiliğine inanan bir erkekle evlenmesine rağmen bir süre sonra ilişkilerinin sadece yumsatılmış bir patriarkal düzene bağlı olduğunu anlar. İlişkilerindekieşittilik ifadesi olan ortak soyadı kullanma uygulaması da hemen sona ermiştir.

Hilda Doolittle da bir şairle, Richard Aldington'la evlenir. Daha önce Ezra Pound ile arasındayakınlıklaşma olur ama Hilda

kendini bu ilikşiyi fazla kaptırmamaya çalışır. "Ezra beni yok ederdi," derbu bilinçli seçimini açıklarken.3 O yıllarda birlikte oluşturulmuş imgecilik (imagizm) akımının prensiplerinden enislenilerle bulunan H.D. ismi Pound'un icadıdır. Hilda Doolittle, hayatının sonuna kadar bir erkek tarafından verilen bir adla kadın sesini duyurma çabasının yarattığı ikileme yaşar.

Marianne Moore'in annesiyle olan ve hayatının sonuna kadar sürdürdüğü sıkı dostluğu, Amy Lowell-Ada Russel, Sara Teasdale - Margaret Conklin, H.D. - Bryherarasındakilişkilerveya Harriet Monroe'nun kadın şairlerineserlerini çıkardığı Poetrydergisinde yayınlamasının yanı sıra yazarlarını da bir araya getirme çabası, geleneksel kadın-erkek ilişkisini ve evlilik kurumunun reddedilmesi olarak da okunabilir. Kadın-erkek ilişkilerinde kadın şair "yok edime" tehlikesi yaşarken, bir başka kadının dostluğunda yaratıcılığı ve özgürlüğü için bir dayanak bulur. Kadınların bir araya gelme istekleri ve oluşturdıkları "kadın kulüpleri" dergive gazetesayfalarında (erkeklerin)eleştirive alay konusu olur. Onların gözünde bu tür toplantılara katılanlar, genelde zamanını değerlendirme konusunda sıkıntı çeken, parası olan ve yardım işlerinde sıkılıp yeni bir arayış içinde olan kadınlardır. Arthur Davison Kicke'nin dönemin kadın şairlerinde Eunice Tietjens' e yazdığı mektupta bir şiiri ile ilgili yorumları, "kulüp kadınlarının" sanatçı kimliklerinin pek ciddiye alınmadığını gösteriyor:

İkinci kütadaki hayvan imgelerini tiksindirici buldum: ama onları değiştiren demiyorum çünkü onlar büyük bir ihtimalle erkeklerden çok kadınlara özgü olan o hayvani özelliklerin otantik ve önemli bir ifadesidir. Erkek için hayvan denilemez bile: o, kadının belirli amaçlarına hizmet etmesi için onun tarafından bedeninin et kafesine hapsedilmiş bir melektr ve tüm hayvanlığı tek bu işlevi ile sınırlıdır. Ama kadın baştan sona kadar hayvandır: en şaşırtıcı olan ise bu kadar sıkı örgüllü bir kafesten bir ruhun sonuçta çıkabilmesidir - bir şiirin bir fabrikanın kazan dairesinden çıkması aynı derecede şaşırtıcı olurdu. 4

Kadınların şiir yazmalarına böyle yaklaşıldığı bir ortamda onlara biçilen gelenekselrolleri aşip yeni bir kimlik oluşturma mücadelelerindeyanlarında onlara destekveren başka kadın figürlerin olmaması, şaşırtıcı olurdu. "Benim hiçbir zaman annem olmadı," derken, Emily Dickinson, şüphesiz, gerçek bir anne yokluğundan çok, kendisine edebiyat alanında örnek oluşturacak güçlü bir kadın-şair topluluğunun olmayışından yakınmıştı. 1920'li yıllarda Genievieve Taggard "Benim hiçbir zaman annem olmadı" diye yakınan Emily Dickinson'ı "edebi annesi" olarak kabul eden ilk kadın şairlerden biri oldu.

¹ William Drake. *The First Wave Women Poets in America 1915-1945*. New York: Macmillan Publishing Company, 1987, s. 136

² H.D. *Tribute to Freud*. New York: Pantheon, 1956, s. 65

³ H.D. *An End to Torment: A Memoir of Ezra Pound*. New York: New Directions, 1979, s. 35

⁴ William Drake. *The First Wave Women Poets in America 1915-1945*. New York: Macmillan Publishing Company, 1987, s. 76

Düzeltilme: Yazının bir önceki sayıda yayımlanan birinci bölümünde Angelina Weld Grimke'nin adı Grimske olarak yazılmıştır.

Telefon çaldı. Odanın içinde kapıyla pencere arasında volta atan Celal Sılay, koştü telefonun üzerine balıklama atıldı. Sonra bana.

- Kalk! kalk! kalk! durma koş, Faruk bey, gelsin ayılığını alsın, diyor.

Hemen kalkıp "Hergün" gazetesinin karşı yoldaki binasına gittim. Paramı aldım, Faruk beyin odasından çıktım, merdivenlerin başında Celal Sılay'ı gördüm.

- Paramı aldın mı? Nasıl, keyfi yerinde mi? Yüzü gülüyor mu? diye bir çırpıda beni soru yağmuruna tuttu. Sonra beni diledim Faruk beyin odasına girdi. Tam sokağa çıkmıştım arkaımdan.

- Eflatun! Eflatun! diyen Celal ağbının sesini duydum; durup onu bekledim. O yüksek sesle:

- Eger haberi olsaydı denizin İnsanların ne maksatla sahilde dolaştığından

Böyle cilveleşmezdi güpe gündüz güneşle,

Böyle salına salına dalgalanamazdı! Eger malumu olsaydı ağacın

Meyvelerinin kapı kapı satıldığını, Bu kadar kolaylıkla vermezdi can parçalarını,

Bu kadar cömert olmazdı!

Eğercidanı olsaydı, insanın Her köşe başında bir dilenci bulunmazdı,

Parayla içilmezdi, su Toprak parça parça satılmazdı.

Sustu! Kolumu tuttu, beni kendine çekti, iki eliyle ayaklarına yapıp beni sarstı:

- Aldığın paranın çabuk yanısını bana ver! Faruk bey bana on paravermedi. Güya ayılığımın fazlasını avans olarak, parça parça çekmişim, iyi mi? 'Bizim Yıldızlar' dergisinin idarehanesine geldik. Ben masasına geçip oturdum, Celal ağbi karşımda dikilmiş, elinde benim elini sallılık tahta cetveli havaya kaldırmış gülyüdüdü:

- Güldüğüme bakma, çabuk paraları çıkar, salı günü saatikiyi çeyrek geçeparan avucunda olacak, tamam mı?

Elimi cebime soktum, parazarfını sıkıca tuttum. Daha sonra içinden 15 lira çıkarıp verdim. Parayı elimden hızla çekip aldı, öpüp cebine koydu.

- Bu yetmez, ama hadi neyse, öyle olsun! dedi. Gidip masasına oturdu, bir sigara yaktı, derin bir nefes aldı, sonra benim masaya doğru sigara dumanını üfledi. Elini sıkıp, yumruk yapıp tavana doğru kaldırdı, sonra avaz avaz:

- Tutup saçlarından başımı: lbret pazarında gezdireceğim, Boyun eğmiştir, ümit etmiştir.. diye

Bu gafilbaşı teşhiredeceğim!

... Dimdik duramadığı için kulların karşıсында

Allah bu sırttan başdan utanacaktır! Yüz karası olmak da devam etmemesi için:

Basım taşlar altında parçalanacaktır! ...

Yumruğunu masaya vurdu, havaya toz kalktı, masanın kenarından bir kaç sayfa kağıt etrafa uçtuş, mürekkep hokkasındaki kalemler, havaya sıçrayıp yere düştü.

Masanın altına eğildi, kalemi alırken:

- Yahu adam iyi kötü yısıya düşüncesi oymuş buymuş beni hiç mi hiç ırgalamaz. Amma!.. edebiyatçı kişiliğine, kalemini saygı duyarım, şapka çıkarırım! O çok başka bir şey. Fakat böyle bir yerdeki bir insanın da, 50 yaşına merdiven dayamış bir adamın da buralarda, sende görüyorsun, salya sümkük "aşık oldum Celal, araya gir şu işi hallet" demesiyle olur mu? Olur mu? Kendisi kaşınıyor! ben de o zaman

"ver para güzel bir çiçek yaptırayım, üstad Peyami Safa size çiçek gönderdi diyeyim" diyorum. O da sevincinden uçuyor, bastırıyor parayı..

- Sonra n'oluyor?

- 'N'olacak? bilmiyormuş gibi konuşma, çiçek paralarını Çiçek Pasajı'nda yemiyor muyuz?

- Ağbi beni karıştırma, ya bir ya da iki kez ısmarlamış olabilirsin, ama bu güne kadar nereye gittiysek "hesabi iste parayı ödel ben de on para yok" diyen sensin.

- Kesss!.. fazla konuşma yerin kulağı var! Bana bak bu akşam! Bu akşam! Zennube'ye röportaja gideceğiz, tamam mı? Ben karıyla konuşurken, sen de bol bol resim çekeceksin!

- Neyle çekeceim ağbi, fotoğraf makinası bende nezer?

- Haaa! bu kadar çekmede, bokdan bir makine var!

- Ağbi o makinede hem film yok, hem de iki de bir kapağı açılınca film ışık alıyor!

- Boş ver yahu! çeker gibi yaparsın sen de. Garanti onda hazır resimler var.

Karı bir numara dansöz, bok gibi parası var. Çok da bonkör geçen gün çalıştığı yere şöyle bir uğradım, karı bana bitiyor! Öyle bir masa donattı ki görecektin, yedim içtim eğlendim on para vermedim. Bütün derdi "Bizim Yıldızlarda" bir röportajının çıkması; ne istesem valla verecek! Karı şahane, eti butu yerinde, bir memeleri var

sorma, her biri kafam kadar; göğüslerinin ucuında birer püskül var, püskülleri göğüsleriyle yarım saat devamlı çeviriyor. Balık gibi pırl pırl ışıyor. Belden aşağısını

gel sen gör! Gözlerin valla faltaşı gibi açılacak.

Masasından kalktı, iki eli arkasında, başı havada bir komutan edasıyla odada volta atıyordu. Bana doğru geldi, birden-bere masamın ortasına güçlü bir yumruk attı, sert sert bana baktı, işaret parmağını göğsüme doğru uzattı:

- Ayağa kalk! giy çeketini, tak fotoğraf makinesini omuzuna, düğ öñüne, dedi. Dediklerini yaptım! o hırlıtlı bir sesle gü-lüyordu.

- Otur oğlum yerine enayi misin saat kaç? bu saattenereye gidiyoruz?

Fotoğraf makinesini masanın üzerine koyarken arka kapağı yere düştü, yere eğilirken,

- Karnın yanında da bu kapak yere düşecek, açılacak rezil olacağız, onun arasına bir kibrit çözü, bir kağıt parçası sıkıştır bar!

Gitti yerine oturdu, cebinden benim verdiğim 15 lirayı çıkartıp tam üç kez saydı:

- Lokantaya vereceksin, otele vereceksin, kahveciye vereceksin, bana ne kalamak? Nasıl bir yere oturup, kafayı çekeceksin? Şimdi anladım mı? elin kıkı kıkın dansözlerle röportaj yapmaya neden gideceği mi?

- Yalnız yeyp, içip, eğlenmek içine boş ver ağbi, seni "Çağlayan saz'a götürüyem hesaplar benden için rahat olsun!

- Zaten oraya gideceğiz enayil beleş varken para mı ödeyeceksin? Haa! hemen kaçalım! bu gün ayın bir, millet borcunu almak için birer ikiye düşer! Hadi sallanma! O ara kapının aralığında Rumeli lokantasının garsonu göründü.

- Ne ulan! kaçıyor muyuz? Maaşlar akşama ödencek, Rüstem ustaya selam söyle, biraz sonra dükkâna uğrar hesabı öderim, sözüm söz!

- Celal bey, geçen ayda öyledemiştiniz!

- Kes ulan! sen benim kim olduğumu biliyor musun? Şimdi seni şöyle el hareketimle, düdü boku bir tavuğa çevirmeden defol!

Garsonun merdivenlerden koşarak indiğini duydum. Biraz sonra dışarıya çıktık, bir taksiye atladık, Rumeli lokantasının önünden arabaya hızla geçti. Sirkeci, Karaköy, Şişhane, Tepebaşı arasından Galatasaray'a geldik. Ben önde otuyordum, Celal ağbi:

- Eflatun, hesabı öde burada iniyoruz, dedi.

Çiçek Pasajı'nın karşısındaki Nisuvur pastahanesine girdik, boş bir masaya geçip oturduk. Karşı masada "Yeni Harman" dergisini çıkaran Garfi Ozansoy eşiyile, yanlarında da "Nizam" gazetesini çıkaran

Nizamettin Nazif Tapedenlioglu oturuyorlardı. Onlarla selamlaş-
tık, Celal ağbi kahve, ben de bir çay söyledim. Masaların çoğun-
da yaşı geçmiş, çok sık, süslü şapkalı, kaşları alınmış kaş kale-
miyle incecik kaş çizilmiş kadınlar, genç erkekleri sürmeli gözle-
riyle süzüyorlardı. Celal Silay tavandaki avizeye tavandaki motif-
lere, duvardaki tablolara, caddeden gürültüyle geçen tramvayla-
ra, bir genç çuk gibi kırtan kadınlara bakıp bakıp ikiye katlanmış
bir kağıda devamlı bir şeyler yazıp duruyordu. Üçüncü kahvesini
söylediği zaman hava iyice kararmıştı. Yarım saat daha oturup
Nisuvaz'dan çıkıp tam karşımadaki Çiçek Pasajı'nın yontularla
süslü kapısından içeri girdik. Pasaj çok kalabalıktı, giriştesolda-
ki ayakda servis yapan dar bir yere ite kakagirdik. İki bira söyle-
dik, yandaki yemışçiden 200 gram tuzlu fıstık aldım. Biralarımızı
yudumlarken Celal Silay:

- Bir bir buçuk saat burada takılalım, sonra Çağlayan Saz'a gi-
deriz, dedi.

Nikotinden iyice sararmış parmaktağı islanmış, bir santim kal-
mış 'Yenice' sigarasının izmaritini, alıp küllüğe bastırdı. O 37 ya-
şında, ben de 24 yaşındaydım ama, bir çok konuda onu uyarmak
içimden geliyordu.

Çiçek Pasajı'ndan çıktık. Çağlayan Saz'ın bulunduğu İmam Ad-
nan Sokağı'na doğru yürüdük. Çağlayan Saz'ın kırmızı neon lam-
baları, bir yanıp bir söniyorlardı. Girişteki büyük cemaatların
içinde, biraz açık saçık kadın resimleri aralarında dansöz bir saz
topluluğunun resimleri vardı. Yalnız renkli neon harflerle bir kaç
ses sanatçısının adları sıralanmış ve ayrıca "çılğın dansöz Zennu-
be" yazıyordu. Sokak lambaları, karanlık İmam Adnan sokağını
sanki yanan bir kaç mumun ışığı aydınlatmaya çabalıyorlardı. Şef
garson Celal Silay'ın önünde tesbihi böceği gibi kıvırdı. Önde bir
masaya yatağı oturttu. Sahnede saz topluluğunun eşliğinde beş
şişman göbekli kadın, henüz bir ağız-
dan koro halinde "Sarı kurdelem
sarı" şarkısını söylüyorlardı. Bi-
razerken gelmiştik, bizden baş-
ka iki üç masa da bir kaç kişi
vardı.

- Burada rakı iyi gider Eflatun!

- Yok... Celal ağbi ben bira

İçerdim, dedim.

Celal Silay gözleriyle etrafı ta-

radı.

- Karı ortalıklarda yok, biz bir

şeyler söylesek mi acaba? dedi.

Sonra yanımıza gelen garsona bir

küçük rakı bir peynir bir kavun, bir

de bira dedi. Ben de:

- Bir de tuzlu fıstık, dedim.

Celal Silay:

- On altı-on yedi yaşlarındaya-

kıskılı biriydim. Bütün kızlar bana

biterdi, o zaman Bursa Aske-

ri Lisesi'nde öğrenciydim. Aske-

leri üniformamız çok fiyakala-

ıydı, paltomuzun yakasını

kaldırırdık yakanın altın-

daki kırmızı saten astar

pırlırdardı kızların gözü

kamaşır biz de hava

atarırdık. Bir kızla karşı-

laştım o an ona çarpıl-

dim takip evini öğren-

dim. Netice, araya birle-

rini koydum, çevirip me-

ramını anlattım. Ona

âşık olduğunu söyle-

dim. Fakat o sözlü ol-

duğunu, sevdiğiyle

evleneceğini söyledi.

Üzüntümden bir ge-

cede bütün saçlarım

döküldü, dedi. Bara

doğru baktı, gözleri dolmuştu. Sonra bir sigara yaktı, üst duduğı,
seyrek bıyıkları sigaranın nikotini ile sararmıştı.

Masaların arasından sanki dansöz gibi göbek atarak bizim
masaya doğru gelen bir kadın gördüm. Celal Silay ayağa kalktı ce-
ketinin düğmelerini göbeği yüzünden zor ilikledi:

- Hoş geldin Zennube, bak sözümde durdum sana röportaja
geldim, dedi.

Zennube ona sarıldı, iki yanaklarından öptü, benim de elimi
sıktı, masaya oturdu, garsona işaret etti.

- Celalciğim, burada röportaj yapamayız sen yarın eve gel,
evdedaha rahat, gile oynaya olur.

- İyi, o zaman ben sana telefon ederim, dedi. Birazsonra laci-
vert takım elbiseli, uzun boylu, iri yarı pala bıyıklı biri gelip karşı-

mıza dikildi, bize kötü kötü baktı, belalı birine benziyordu. Cela-
Silay sarardı. Zennube:

- Tanıştırıyım, Cabbar Kerim kocam olur, adam oturdu altında-
ki sandalyeye çıtırdadı, ilerde gezinen bir garsona:

- Gel ulan buraya, diye bağırdı.

Garson gelip karşısında iki elini göğsüne kavuşturup eğildi:

- Buyur Kerim ağabey, dedi.

Cabbar Kerim masayı gösterdi:

- Çabuk kaldır bunları o biçim donat şu masayı, göreyim seni!

Celal Silay, Kerim beyesigara paketini uzattı, elini ceketinin iç
cebine sokup gülmüş bir sigarakutusu çıkarıp açtı. Kutudan kendi
sardığı bir sigara alıyordu. Zennube:

- Benim sahneye çıkma saatim geliyor, gidip hazırlanayım, de-
di.

Zennube gitti, masa Cabbar Kerim'in istediği gibi donatıldı.
Masada bir kuş sütü eksikti. Celal ağbi artık adama "beyefendi!
beyefendi!" diye hitap ediyordu. Yenildi içildi, bir ara adam ma-
sadan kalktı, tuvaletedoğru yürüdü, sonra dönüp dış kapıdan di-
şarı çıkıp gitti, bir daha da gelmedi. Celal Silay'ın kafası iyiydi,
ona bir şeyşöylemedim.

Biraz sonra Zennube sahneye çıktı, Celal Silay beni dürttü:

- Kalk Eflatun, al makine de çek Zennube'nin bir kaç pozunu,
demez mi? Ben de bir kaç kez makinenin kapağını açıp düşme-

sine rağmen çok iyi açılardan şahane pozlarını yakaladım diyebi-
lirim!

Yarım saat sonra Zennube de dış kapıdan sessiz sedasız çıkıp
İmam Adnan'ın karanlık sokağında kaybolduğunu gördüm. Gar-
son gelip hesabı istedi. Celal Silay

- Zennube nerede?dedi. Garson:

- O biraz evvel gitti, dedi.

Celal Silay bir kaç katlıensesinikaşdıkaşdı..

Uzunp hesap pusulasını aldım, gözlerimfaltaşı gibi açıldı. Eli-
mi cebime sokup tam 65 lirayı masanın üzerine saydım 2.5 lira da

bahşış bıraktım. Dışarıya çıktık, birazilerlemiştik ki, arkamızdan
korsan iki kişi bizi çevirdi, biri:

- Arkadaş sen sahnede resim çektin, bunun yasak olduğunu
bilmiyor musun? Biz Çağlayan Saz'ın sözleşmeli fotoğrafçısıyız,

müesseseye biz para ödölünüz ya bize 50 lira ödörsün ya da
filmleri alırsız. Tam iki bobin film çektim. Makinenin arka kapağı

nı açıp içini gösterdim.

- Bak, içi boş, film koymayı zaten unuttumşum, dedim. İkinci
adam:

- Bize numara yapma! ceplerini ararım! Ben de:

- Aral.. dedim. Adam bütün ceplerimi karıştırdı, sonra:

- Tamam arkadaş, doğru söylemişsin, sende film milim yok!
dedi. Çekip gittiler. Sigara almak için elimi cebime soktum; ce-

birim de on para bile yoktu! Celal Silay'a :

- Fotoğrafçılar cebimdeki bütün paraları almışlar! dedim.

- Dönelim, Çağlayan Saz'ın müdürünü tanıyormuş ona söyleye-

lim, dedi.

Çağlayan Saz'ın müdürü küplere bindi. Şef garsona:

- Çabuk çağır bizim fotoğrafçıyı, çok çabuk buraya gelsin, ba-
kalm!

Fotoğrafçı geldi ondan özür diledik, bizi çevirenlerin başka bi-
rileri olduğunu söyledik. Celal Silay önde, ben arkada Taksim'e

doğru yürüyorduk Celal Silay:

- Zennubeee!.. Zennubeeee!.. haayaaaatımm! diye yüksek

sesle şarkı söylüyordu!

mesutkara@Kablonet.com.tr

Mesut Kara

Kelimelerden görüntüye yansıyan edebiyat uyarlamaları "Kitap Sayfasından Beyazperdeye"

Sinemanın da kendine özgü kuralları, olmazsa olmazları var. Anlatacağınız bir hikâye, bu hikâyeden yola çıkarak oluşturduğunuz bir senaryo olmalı örneğin. Anlatacağınız hikâyeyi her şeyden önce kayda değer olmalı. Sonra diğer aşamaları geçersiniz. Çekim aşaması, çekim sonrası... Müzik, kurgu, v.d. Uzun bir süreç ve büyük paralar gerekiretiren, dünyadaki en zor 'mesleklerden' biridir sinema sanatı.

"Sinema, daha doğrusu 'sinematograf' Louis ve Auguste Lumiere kardeşlerin ve onlardan önce hareketli görüntülere hareket kazandırmak için uğraşan sayısız hevesli ve bilim adamının çabaları sayesinde bulunduğu gibi resmi olarak 22 Aralık 1895 günü Paris'te Capucines Bulvarı'ndaki Grand Cafe'de düzenlenen gösteriyle doğmuştur." (1)

Ülkemizde ise sinemanın doğum tarihi tartışmalıdır diyebiliriz. Son yıllarda araştırmacıların bulduğu yeni belgelerle bu tartışma devam etse de, sembolik olarak 14 Kasım 1914 yılı Türk sinemasının doğum tarihi olarak kabul edilir. Doğum tarihinde olduğu gibi bir çok alanda da belirsizlikler, tartışmalı ya da eksik ve yanlış bilgiler olduğu söylenmek abartılı olmaz. Karanlıkta el yordamıyla, büyük özveriler ve sevgiyle yapılan sinema ülkemizde ne yazık ki hiçbir zaman sanayi olamadı. Sanayileşemeyen sinemanın arşivi, müzesi de olmadı. Araştırmacıların ulaşabileceği derli toplu bir arşiv, kolay ulaşılabilir belgeler yok denecek kadar az. Yıllardır araştırmacılarla, tarihçi çalışmalarıyla, tutukları notlarla, yıllarını vererek edindikleri ve ortaya çıkardıkları belgelerle sinema tarihimize ışık tutan Giovanni Scognamiglio, Nijat Özön, Agah Özgüç, Burçak Evren, Gökhan Akçura gibi önemli araştırmacılar sayesinde

de her gün yeni bilgiler edinebiliyoruz. Belleğine, araştırmacı ruhuna, sinemaya olan tutkusuna hayran olduğumu rahatlıkla söyleyebileceğim, Türk sineması araştırmacısı Orhan Ünsel de konusunda bir ilk olan **Kelimelerden Görüntüye** (2) adını verdiği bir açığı kapatan, çok önemli bir çalışmayla çıktı karşımıza geçtiğimiz aylarda. Orhan Ünsel, "Türk sinemasının beslediği edebi kaynaklar ve uyarlama yapılan filmlerin eşleşmelerini, etrafı bir belge taraması" şeklinde "titizlikle inceliyor kitabında." "1917'de Sedat Simavi tarafından sinemaya uyarlanan Mehmet Rauf imzalı 'Pence'den, Doğu Yücel'in 'Hayalet Kitab' romanından esinlenen Taylan Biraderler yönetimindeki 2003 tarihli 'Okul'a kadar geliyor" araştırması.

Orhan Ünsel, "Edebiyat uyarlamaları üzerine kaynak kitaplara dayalı karşılaştırmalı bir deneme girişimi" olarak nitelediği eserini "Her roman (öykü/tiyatro oyunu) sinemaya uyarlanabilir" cümlesi ile başlatıp, "Hiçbir roman (öykü/tiyatro oyunu) sinemaya uyarlanamaz" saptaması ile sona erdiriyor. Ayrıca Orhan Ünsel'in bu titiz çalışması bugüne dek bir çok kaynaktahattatı ya da eksik olan bilgileri düzeltmemizi, doğrusunu öğrenmemizi de sağlıyor.

"Sinemamız açısından olaya baktığımızda popüler romanların sinemalaştırılmasının yaygın olduğu görülür. Sözlü kültürün iletisinin yaygın olduğu toplumumuzda yazılı kültür hep ikinci planda kalmıştır. Bir romanı okumak yerine, okuyan birine anlatmak yaygın bir gösteridir. Okuyucuya yönelik popüler romanlar bu nedenle sinemamız için bulunmaz bir hazinedir; çevre-dünya edilişlerini anlatan romanlar görsel olarak 1,5-2 saat içinde beyazperdeye izleyerek okumak gibi olmak sine-

mamızın (hele Yeşilçam döneminde) genel seyirci kitlesi için yeterli olacaktır. (3) Sinemamızın Yeşilçam diye adlandırığımız döneminde, 50'li, 60'lı yıllarda çok sayıda ve ağırlıklı olarak ticari kaygılarla film üretiliyordu. Üç yüzün üzerinde film üretilen yıllar yaşandı. Sinemanın ilk yıllarında özgün senaryo üretilecek kadro ve birikim olmaması nedeniyle, çok filmleri Yeşilçam döneminde de hem yeterli senarist olmasının, hem de o kadar filme özgün hikâye ve senaryo üretilmemesinin etkisiyle dönemin yazınsal alanından besleniyordu sinema. **Kelimelerden Görüntüye**'de ayrıntılarıyla anlatılan edebiyat uyarlamaları geçer akçe oluyordu sinemacılar için. Son on beş yılda ortalama 10-17 film üretiliyor her yıl. 80'li yıllardan itibaren star sisteminin, Yeşilçam döneminin bittiğini, bunun yerini 'oyuncu sinemasının', 'yönetmen sinemasının' aldığını söyleyebiliriz. Artık yönetmenlerin, genellikle kendi özgün hikâyelerini, özgün senaryolarını filme aktardığını görüyoruz.

Orhan Ünsel de, kitabının "Son Söz"ünde Rıza Kıracı'tan alıntılıdığı şu cümlelerle bitiriyor araştırmalarını: "Aslında şöyle demek mümkün artık, kendilerini edebiyatçıları kadar özgür hisseden ve istedikleri konuları kendi estetik görüşleriyle sinemaya aktaran yönetmenlerimiz var", ve artık eskisi kadar uyarlama yapılmıyor.

(1) Türk Sinema Tarihi, Giovanni Scognamiglio, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul 1998

(2) **Kelimelerden Görüntüye**, Orhan Ünsel. ES Yayınları, 2004

(3) Orhan Ünsel. a.g.e. s.13

Yeşilçam Hatırası

Yılmaz Güney, Endişe filminin ilk sahnelerinde. Bu fotoğrafın çekilmesinden kısa bir süre sonra savcısı öldürdüğü gerekçesiyle tutuklanır. Savcı tahrik edici ağır hakaretlerinin, küfürlerinin ardından sandalyeye saldırır Yılmaz Güney'in üstüne. Kazayla patlayan silah savcının ölümüne neden olur. Bu olayda da hak etmediği çok ağır bir ceza ile bir kez daha cezaevine girer. Yarım kalan rolü, bu yıl yirminci ölüm yıldönümü nedeniyle bir kez daha anacağız ve Yılmaz Güney'den tam bir yıl sonra tahliis bir kazada yitirdiğimiz Erkan Yücel oynar. Erkan Yücel Endişe'de oynadığı Cevher rolüyle 12. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde ve 20. San Remo Sanat Filmleri Festivali'nde En İyi Erkek Oyuncu ödülleri alır.

“Anladım ki evrende hiçbir şeyin,
onun kocaman gidişinden
haberi yoktu.”

Günhan Kuşkanat,
Kış Leylekleri'nde ilk kitabın
tutukluk ve acemiliklerinden
uzak, renkli bir dünya
yaratıyor. Her öyküde farklı
bir ses yakalıyor. Çağımızın
öykülerini sıcak, sıcak olduğu
kadar da sağlam bir dille
yazıyor.
Türk öykücülüğünde yeni ve
güçlü bir kalemlle tanışmak
için kaçırılmaz bir fırsat bu.

Türkiye'de yaşayan Fransız romancı Giselle'in son romanı Mahperi Hatun, Selçuklu dönemindeki saray yaşantısına eğiliyor. Yazarla, romanı ve Türkiye hakkında söyleştik.

Gisele'in ilk kitabı *İstanbul'dan Pencerele*ri tesadüfen keşfetmiştim. Kitabın tadı okurun dimağında kalıyormuştu. Şimdilerde ise *Mahperi Hatun* (GİTa Yayınları) romanı çıktı. Selçuklu Hükümdarı Alaeddin Keykubad'ın yaşamını ele alsada romanın asıl kahramanı, eşi Mahperi Hatun.

Mahperi Hatun romanınızın yazım ve araştırma sürecinden söz eder misiniz?

Türkiye'ye geldiğimde bu ülke üzerine fazla bilgim yoktu. Gezip gördükçe, insanlarını tanıdıkça ülkeyi sevmeye başladım. Özellikle Kapadokya'ya ve Pamukkale'ye hayran kaldım. Konya'da Mevlana Müzesi'ni gezdikten sonra mevleviler üzerine araştırmalara başladım. İnsanların din savaşı yaptıkları dönemde bir filozof hoşgörü dolu şiirler yazıyordu. Genelde Ortaçağ benim hep ilgimi çekmiştir. Behaeddin Veled, Mevlana derken Alaeddin Keykubad'ı keşfettim. Senelerce Türkçe belgeleri araştırdım. Bu araştırmalardan sonra yazmaya başladım. Üç yıl sürdü. Yazarken de, romanımın gerçekle örtüşmesi için bazen bir düğme için bazen bir kumaş için, günlerce araştırma yaptım. Kullandıkları günlük eşyaları müzelerde inceledim, müzelerde bulamadıklarımı tarihi kitaplardaki fotoğraflardan araştırdım. Asıllarına sadık kalarak anlattım. 13. yüzyıla inmek gerekiyordu. Yaşam bu günden çok farklıydı. O zamanlar insanlar nasıl yaşırdı? Saraylar ve kervansarayların mimari yapıları nasıldı? Ne giyerlerdi? Ne yerlerdi? Anlayışlar, ananeler, eşyalar, kısacası tüm yaşamın incelenmesi gerekiyordu. Bunun için romanın geçtiği yerleri gezdim, inceledim. Ama hiç bir zaman unutmamak lazım, tarih kitabı değil bir roman yazdım.

Romanınızı tarihi roman olarak nitelememiz mümkün mü?

Tarihin bir kesitini, yıllarca inceliyoşunuz ve elde ettiğiniz verilere dayanarak bir kurgu oluşturunuz. Ve bunun tarihi gerçeklerle bire bir örtüşmesine çok dikkat ediyorsunuz. Tarihce elde ettiğiniz eser bence tarihi roman oluyor.

Romanın ne kadarı kurgu, ne kadarı gerçek?

Tarihi kişiler ve tarihi olaylar üzerine yazılanlar gerçek.

Tarihi kişiliklerin karakterlerini ve fiziki yapılarını eldeki verilere sadık kalarak şekillendirdim. Mesela Alaeddin Keykubad tüm kaynaklarda eli açık, eğitilmiş, aydın, sanat âşığı, hoş görümlü biri, büyük oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev ise tam aksin, zayıf kişilikli, bir sürü kötü huyu olan bir kişilik olarak anlatılıyor ki, iki emir, biri Celaeddin Menguberti olmak üzere, kızlarını evlenmek üzere ona veriyorlar. Kıpçak Eraslan, doktor Salomon... benim kahramanlarım.

Saadeddin Köpek'in, Mahperi Hatun aşkı da benim hayal ürünü, ama zamana ve şartlara çok güzel uyan bir kurgu...

Romandaki amacınız ne idi Selçuklu kültürünün ve yöneticilerinin hangi yönlerini ortaya çıkarmak istediniz?

Selçuklulara ilgi duymamın nedeni, benim kişisel olarak genelde Ortaçağı Ortaçağ, edebiyatını sevmemden geliyor. Mesela Yuvarlak Masa Şövalyeleri romanlarını çok severim.

Fakat benim bu romanda özellikle vurgulamak istediğim, Selçukluların devirlerine göre çok zevkli, gelişmiş bir medeniyete sahip olmaları. Onların döneminde bütün Anadolu yeniden imar edildi. Ticaret durma noktasına gelmişti. Yaptıkları kervansaraylarla tüm yolları yeniden çizdiler ve güvenli seyahat etmeyi sağladılar. Ne yazık ki bu kervansarayların çoğu bu gün yıkık dökük, harabe halinde. Restore edilmişler bize o dönemin muhteşemliğini göstermektedir. Anadolu da yaşayan değişik ırktan ve

dinden olan tüm kültürleri bir bayrak altında toplayıp bir Anadolu birliği kurmak Alaeddin Keykubad'ın en büyük hayaliydi. Anadolu Selçukluları'nın değişik kültürlere, özellikle diğer dinler karşı hoşgörü insanda hayranlık uyandırıyor. Mesela Mahperi Hatun, Hanım sultan olmasına rağmen hristiyan olarak dini uyguladı, hatta sarayda ufak bir kilisesi bile vardı. Oğlunun iktidar gücünü sağlamlaştırmak gerektiğinde Müslüman oldu. Bunun yanında Mevlana Celaleddin Rumi'nin dinler arasında fark gözetmeksizin bir hoşgörü sunan felsefesi o dönemde yeşerdi.

Romanın bir noktadan sonra Mahperi Hatun üzerine kurgulandığını görüyoruz Mahperi Hatun nasıl bir kişilik?

Başlangıçta, Alaeddin Keykubad üzerine yazmaya başladım. Ama zamanla Mahperi Hatun ısrarla bana kendini kabul ettirdi. Ve kendiliğinden romanın önemli kişisi oldu. Kesin olan bir şey varsa, o da Mahperi Hatunun tarihte çok önemli bir kişi olması. O dönemde kadınlardan pek bahsetmeyen kitaplar ondan adıyla bahsediyor. Üstelik İslam dünyasında yapılan ilk külliye Mahperi Hatun adınadır. Onun hayatını hayal etmeyi denerken ve bilgi boşluklarını hayalimle doldururken ortaya çıkan kişiye tutkuyla bağlandım. Ve romanda kol kola yürüdük.

Mahperi Hatun'un başından geçenleri göz önünde bulundurursak Mahperi Hatun'un yaptığı "kötülükleri" var olma mücadelesinin bir parçası olarak tanımlamak ne kadar doğru?

Mahperi Hatun bir trajedi veya destan kahramanıdır. Bir anne olarak oğluna olan tutkusu, sırf oğlunun geleceği için, Mahperi Hatun'a sıradan bir kadın olsaydı yapmayacağı olayları yaptırdı. Aslında ana hatlarıyla kötü bir insan değil. Sahip olduklarını bahsedememek için savaşıyor. Unutmamak lazım ki o bir roman kahramanı. Herkesin iyi, her şeyin günlük güneşlik olduğu durumlardan pek roman çıkmıyor. Sadece iyi duygularla edebiyat yapılamıyor.

Romanı çok objektif yazdınız, tüm bu tarihi olaylara bir adım geriden nasıl bakmayı başardınız?

Kesin olan şu; objektif olmak için o dönem hakkında oluşmuş önyargılardan arınmalıyım objektif olmak için. Böylece anlayışlardan kendimi soyutlamak benim hareket noktam oldu. Unutmamak lazım ki 21 yıldır Türkiye'de yaşıyorum. İki kültür de özümsemiş olmam bende hoşgörüyu geliştirdi. Amacım edebiyat dünyasında kendine pek bir yer bulamamış ve beni etkileyen bir dönemi yeniden yaşatmaktır. Bunun içindir ki bu medeniyetin büyüklüğünü gösteren bir çeşit Selçuklu Destanı yazmaya çalıştım.

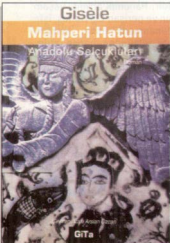
Daha önce yayımlanan 'İstanbul'dan Pencereler' başlıklı bir kitabınız var şimdilerde ise gene İstanbul üzerine bir kitabınız daha var, biraz ondan söz eder misiniz lütfen?

İstanbul'a yerleştikten sonra, bu şehir benim esin kaynağım oldu. Bu şehirde, en sevdiğim şeyler, değişik kültürlerin beşiği olması.

İşte bu kaynaşma, İstanbul'a olağanüstü bir zenginlik veriyor. Bu şehir beni büyüyor ve durmadan bana yeni ilham kaynakları sunuyor. **İstanbul'dan Pencereler**; başlangıçta romanı, Fransız okur için yazdım, İstanbul'u daha yakın'dan tanıtmak amacıyla. Yirmi yıllık İstanbul hayatım'da beni en çok etkileyen konu, ayrı dil'den, ayrı din'den, ayrı kültür'den gelen insanların uyumluluk içinde yaşadıklarını. Kitabım'da, aynı apartman'da yaşayan, ayrı kültür'den gelen insanların dostluk içinde yaşadıklarını göstermek istedim.

Yeni Hatman

*Bol dumandı,
hususı kokulu
gazete*
Yenilendi

Yazarların çalışma odaları- Don Kişot ve Türkiye'nin çıplak tarihi

Yazarların çalışma odalarını kim merak etmez, demeyin. Ne meraksız insanlar var etrafımızda, kitaba, yazara, sanata uzak duran, kendi kabuğuna çekilip yaşayan kaptırsızlar çok! Bir yazarın çalışma odasını tahmin etmek hiç de zor değil gibi geliyor insana, ama hiç de öyle değil. Genellikle evin en küçük odası onlarındır. Her yer kitapla dolu olduğu için rahat geçilemediği gibi, misafir ağırlayacak bir yerleri bile yoktur. Raflardaki kitaplar nasıl dizilirse dizilsin, aralarında, ya da önlerinde küçük biblolar, kartpostallar, ödül plaketteri, fotoğraflar yer alsın, çalışma masasında daktilonun yerini çoktan bilgisayarlar aldı. Yazıcılar, resim göndericiler ve hantal ekranların yerine düzüstü bilgisayarlar kalemlerin, kâğıtların arasında yazılmak için açılmayı bekler uslu uslu. Yarı açık bir kitap, notların alındığı defterler, kalem kutuları, kahve fincanı, küllük, tılsımlı sayılan objeler, sevdiklerinin fotoğrafları, mek-

ötesini ustaya, deneyli ellere bırakın. Bu aralar pek çok dergi- de, gazetede kütüphane kurma reklamlarından geçmiyor. Aydınlatıcılarda dizi dizi raflar, pencere kenarında insanda çalışma ve yazma hevesi uyandıran bilgisayarlı rahat masalar, koltuklar göze batıcı bir biçimde fotoğraflanmış ve tüketicinin emir ve görüşlerine hazır hale getirilmiş. Reklam sektörü bu işe de el atmış ve bu işin erbâbı firmayı, gözümüze sokmaya çalışıyor. Kütüphane kurmaya siz karar veremiyorsanız ve evinize bir kütüphane kuramıyorsanız, sizin yerinize bunu yapacak, hem de çok iyi yapacak birileri var. Yeter ki siz buna -bari- karar verin, kaleme kâğıda sarılmanız bile; bir kütüphane mutlaka olmalı diyorsanız. Yazarlar için çalışma odası nasıl gerekirse, çağdaş insanlar için de kütüphane o kadar vazgeçilmez, önemli. Kitaplarınıza sevecekleri bir yuva kurmanız zamanı gelmedi mi hâlâ? Verin artık kararınızı ve adı geçen firmayı hemen arayın!

4 Mart Cuma günü Almanya saatiiyle 22.10'da ARTE'de yayımlanan Don Kişot belgeseli ve ardından "Manchali Adam" adıyla sunulan müzikal, tek kelimeyle enfest! Don Kişot Müzikalinde Peter O'Toole ve Sophia Loren ikilisi rol alıyorlardı... Malûm, Don Kişot'un 400. yılı 2005'te Dünyada ve İncil'den sonra en çok okunan kitap Don Kişot. Kendi yaptığı şövalye giysileriyle serüvenin serüvene koşan, hayal dünyasında dolaşan, hayata farklı açılardan bakan, ölürken ise gerçeği gören şövalyenin dünyası günümüzde de ışık tutuyor. Yoksul bir sağlık memurunun yedi çocuğundan biri olan Miquel de Cervantes, babasının mesleği nedeniyle ek çok yer gördü, bu nedenle eğitimi sürdüremedi. Haçlı Seferleri'ne katılmak için donanmada görev almak için üzere İtalya'ya gider. 1571'de İnebahtı Savaşı'nda Osmanlı ordusuyla yüz yüze gelir, savaşı. Bu savaşta sol elini kaybeder. Dönüş yolunda Cezayir'deki Türk korsanlarca esir alınır. 1875-1880'de tam beş yıl esir olarak yaşar. Aliesinin topladığı fideye sayesinde esareti son bulur. İspanya eski İspanya değildir: Pahallık artmış, yaşam koşulları değişmiştir. Yaralı, yorgun ve perişan Cervantes, işte bu dönemde edebiyata eğilir. Donanmada ambar memuru olarak çalışırken yaptığı bir hata yüzünden hapse atılır. 1605'te Don Kişot'un ilk cildini hapse yazır. On yıl sonra da ikinci cildi yayımlar. Üne kavuşur ama, yoksulluk içinde. 1666'da Madrid'te öldüğünde ardından Don Kişot'tan başka Örnek Alınacak Öyküler, Sekiz Komedi ve Sekiz Yeni Perde Arası... gibi yapıtlar bıraktı.

Cervantes'in çalışma odası nasıldı, nasıl bir ortamda yazdı, masasında hangi objeler vardı?... bu tür ince ayrıntıları bilen birileri vardır belki ama, ben bilmiyorum.

Cervantes üzerine yayımlanan kitapları saymanın olanağı yok, Don Kişot'un yeni ve özgün baskılarını da. Yalnızca Turgenev'in önsözüyle İnsel Verlag'ın cep kitapları dizisinde üç cilt halinde okura sunulan pırıl pırıl baskının desenlerini de Gustave Doré'nin yaptığını söylemekle yetinelim burada. dtv

tuplar, yazılmış, düzeltilmiş metinler, bir derginin yeni sayısı... yazarın masasının zenginlikleridir olsa olsa, pislik değil! Zengin bir dünyadır yazarların çalışma masası! Bu daracık odalar ne fırtınalar, ne gözyaşları döktürecek, ne şimşekleri üstüne çekecek, ne sevgi sözleri yağdıracak, ne erotik düşler kurduracak, ne kahramanlıklar destanlarına besmele çektiirecek metinlere, anlatılara, imgelerle yüklü şiirlerle ev sahipliği yapacak, kimbilir! ... Onca metin ve şiir için ekran başına geçilmeyi bekleyen bilgisayarları yazarlar ne kadar bekletebilir ki? Çalışma masası ister antika olsun, ister çağdaş görünüm taşı-sın, yazarın oturacağı koltuk, ya da sandalye mutlaka rahat olmalı. Masada sık bir gece lambası olmazsa olmaz. Gece çalışmaları için. İster çalışma odanız için, ister salonunuz için Pascin Bibliotheken size bu konuda yardımcı olmaya hazır. Yeter ki siz kütüphanenizi nasıl alacağınızı söyleyin. Kütüphanenizde neler istediğinize karar verin, gerisine karışmayın. Bir de hangi odaya kurmak istiyorsunuz kütüphanenizi, onu söyleyin

Verlag da, resimsiz, değişik, ucuz bir baskı sunuyor okurlarına.

Don Kişot'ta yoksul düşmüş ve yaşlanmış bir soylu ile çalışmak zorunda olan bir köylünün serüvenleri ele alınır. Çökmekte olan düzenin temsilcisi sıfatıyla varlığını tehdit ettiği inandığı düşmanlarına karşı şövalyeler dünyasına katılır. Yanında da komşu köyden **Sancho** vardır. **Sancho**, yel değirmelerini düşman olarak gören efendisinin aklından bir zoru olduğunu anlamakta gecikmez. Efendisinin hayal dünyasına kabullenmekte başka çaresi yoktur bu saf köylünün. İnançla ve inatla kötülüklerle ve kötü kişilerle savaşır, herkes onlarla gırgır geçerken. **Don Kişot** ölüm döşeginde yaptıklarının anlamsızlığını kabul eder. **Sancho** ise hayal âleminde devam! Çağna karşı savaşın simgesi olur **Don Kişot**. **Nâzım Hikmet**, onu "Ölümüstü gençliğin şövalyesi, ellisinde uydı yüreğinde çarpan aklına, /bir Temmuz sabahı fethine çıktı/güzelin, doğrunun ve haklının:" derken, **Don Kişot'un** davasında ne kadar haklı olduğunu altını çiziyor bu dizeleryle.

Almanya'da iki dilde yayımlanan ve "Gülmek sağlığı yararlıdır" sloganını altına yapıştıran **Don Quichotte** mizah dergisinin 7. sayısı da yayımlandı. Dergide "Çifte vatandaşlık krizi" ön kapaktan veriliyor: Karikatür, pasaportunu tabanca gibi alına dayamış intiharetmek üzere olan bir içişçiyi gösteriyor ailesinin gözü önünde, (Elli bin Türk kökenli Alman'ın Alman vatandaşlığına yitireceği haberi yorumlanıyor bu karikatürde. Türk pasaportlarını da işe yaramadığı. Türk hükümetine de anlamlı, acı mı acı da bir gönderme, anlatılan için elbette!). Günlere Almanya'yı sarsıp duran, yani Almanya'da yaşanan futbolda şike skandalı da arka kapakta, **Hayatı Boya**ciğül'nün karikatürüyle yorumlanıyor.

Bir de **Son Kişot** adıyla zar zor 9 sayı yayımlanabilen bir şiir dergimiz var ki, henüz görmeyenlere duyurulur.

Gelelim **Türkiye'nin Çıplak Tarihi**'ne. Almanya ile bu kitabın ne ilişkisi var demeyin sakın. Neden olmasın? Soruma hanginiz yanıt verebilir acaba? Editör **Cem Mumcu**'nun hazırladığı kitapta 53

yazar 56 yılı değerlendiriyor. Ayrıca 8 fotoğrafçı, ressam ve sanatçı da ürünleriyle katkıda bulunuyorlar kitaba. Kitap, **Oktaç Akbal**'ın kendi 1946 yılını değerlendirmesiyle başlıyor ve 2001'e **Ece Temelkuran**'a kadar geliyor. Yazarın en çok etkilendiği, unutamadığı, ya da editörün yazmasını istediği yılı üstlenmesiyle ortaya çıkmış çıplak tarih yazıları. Kitabın içeriğinin iyi bir buluş olduğunu, yazarların da isabetli ve iyi bir seçimler olduklarını kabul etmek gerekiyor. Böylece yazarlarımızın gizli günlükleri, tutukları notlar da ortaya çıkıyor ve yazarın yazdığı yıl içindeki dünyasını da öğreniyoruz ilk ağızdan. **Fazıl Hüsni Dağlarca**'nın 1947'de yaşadıkları, **Arif Damar**'ın 1949'da başına gelenler, **Ara Güler**'in 1950'deki günleri, **Ece Ayhan**'ın 1960'ı merak edilemez mi? **Ferit Edgü** 1964'te neler yaşamış, **Doğan Hızlan** neden 1965'te karar kılmış, **Pınar Kılıç** 1969'u nasıl yaşamış, **Hulki Aktunc** için 1975 nasıl bir yıl olmuş?...gerçekten heyecan verici ve keyifli okunuyor yazarların yıl yıl Türkiye tarihiyle birlikte kendi kişisel tarihlerini buluşturmaları.

Cem Mumcu, unutamadıkları yıllar değerlendirecek yazarların çalışma odalarının, ya da çalışma masalarının fotoğraflarını da yayımlasaydı keşke. Kimin hangi ortamlarda yazdıklarını görmemiz açısından önemliydi bu bençe.

Gelelim için Almanya boyutuna. Bu kitabın bir de **Almanya'yı**, Avrupa'yı kapsayan baskısının hazırlanmasını öneriyorum. **Cem Mumcu**'ya. Neden mi? Göç sürecini bire bir yaşayan insanların - yazarların, ressamların, heykeltıraşların, müzisyenlerin, sinemacıların, gazetecilerin, siyasi sığınmacıların, sendikacıların... en unutamadıkları yılı merak edilemez mi? Onlar en çok etkilendikleri yılları yazarlarsa, aynı zamanda göçün belgesel tarihine de büyük katkıda bulunmuş olurlar, diye düşünüyorum. Sonra göçün, Türkiye'nin yakın tarihiyle iç içe bir ilişkisi de var yıllardır kopmadan sürüp gelen.

Benim Berlin'de yaşadığım yirmi beş yılda içinde unutamadıklarım, beni ve dünyayı yakından etkileyeni o kadar çok ki, hepsini ayrı ayrı yazmak başı başına büyük bir çalışmayla gerektirir. Berlin'e ayak bastığı yıl olan 1980'i unutmam hiç de kolay değil. Henüz 12 Eylül 1980 askeri darbesi olmamıştı. Ben Berlin'e geldikten birkaç ay sonra

gerçekleşti darbe ve sonuçlarını çok yakından gözlemledim siyasi sığınmacıların dünyasında. Arada elbette yazılacak pek çok şey var. 80'li yıllarda yükselişe geçen Alman milliyetçiliğinin yabancılara sindirme politikasının, baskınının bizimkileri nasıl tedirgin, huzursuz ettiği, buna karşılık Türk gençlerinin "çeteler" halinde örgütlenişlerine de yakından tanık oldum. 1989 yılı da unutamıyorum. Çünkü, hiç yıkılmayacakmış gibi duran ve Berlin'i ikiye bölen, Batı Berlin'i bir adaya dönüştüren duvarın yıkılmasa çok yakından tanık oldum. Duvarın Berlinlilerce nasıl parça parça edildiğini yaşadım, gözlerimle gördüm, filmi ni çektim. Ve daha neler neler!...Ya giderek artan işsizlik, pahalılık ve yoksulluğun altında kalanlar, ezilenler. Almanya'nın sosyal devlet olarak gücünü ve itibarını yitirmeye başlamasının bizimkilere nasıl yansındığını kim merak ediyor bugün. Demem o ki, yani yurtdışındaki bizimkilerin işçisiyle, sanatçısıyla yaşadıkları unutulmaz yıllar için de söyleyecekleri çok şeyler var. Bunu demek istiyorum. Yıllar geçip gidiyor. Tarih devam ediyor oysa. Bellekler zayıflıyor, kimi şeyleri arada bir anımsatmak, anımsamak gerekiyor gibime geliyor.

Elbette Nobelli Macar yazar **Imre Kertész**'in kitaplarının Almanya'nın en saygın yayınevlerinden olan **Suhrkamp** yayınevine, bundan böyle bir başka önemli yayınevine **Rowohlt**'ta yayımlanacak. Böylece o da, kendi alanında bir transfer gerçekleştirmiş oluyor. Çağımızın önemli yazarları arasında sayılan **Kertész**, kitaplarının değişik yayınevlerinde yayımlanmasına bir vermemek için, yayıplarının tümünü tek bir yayınevinin çatısı altında toplama kararını basına açıklayınca, Türkiye için pek önemli olmasa da Alman basınında hayli yankı buldu bu haber. Doğaldır ki yeni romanı da bu yayınevinde prestijli bir biçimde okura sunulacaktır yakında. Bir yazarın tek bir evi olmalı, tek bir eve bağlanmalı, diye düşünür Batılı yayınevleri. Değişik yayınevlerinden kitap çıkaran yazarı pek rastlanmaz bizdeki gibi. Macar romancının fotoğrafı odasının, çalışma masasının çiti fotoğrafı bir yerlerde mutlaka yayımlanmıştır. Arasam kolayca da bulabilirim belki.

400 yaşına basan **Don Kişot** hâlâ yaşıyor, **Imre Kertész**'in yazdıkları da yaşıyor çirli çıplak tarihimiz içinde, kütüphanelerimizde durduklarına göre.

Faruk Kaya

faruk.kaya@mynet.com

Alaturka-Alafranga Yemek, Tatu-Pasta Kitabı

Öncelikle bu ayki Tozlu Raflar'a kitaplığın kapılarının sonuna kadar açarak, kendin çapında da şahane bir gurme olan Mehmet Altıntaş'a teşekkürü bir borç bilirim. Sadece tarihi eser değeri değil, bu yemek kitabını değil, diğer kitabımızı da aynı kitaplığımızda ettiğimizi söyleyelim. Yani bu ay tanıtım işi beşerleşti, kitapların bugünkü fiyatlarını sormayın bana.

Fahiye Nedim tarafından hazırlanan 1969 basımı eserimizdeki konuyu ile değil muhabbetleriyle de gıda olabilecek muazzam bir yapıtı. Türlü tür lülmektediri aramızdan sizler için seçtiğim konuyu, yumurta. Ne oldu, şaşırdınız mı? Hiç şaşmayın, bu kitap sayesinde yumurtanın piri olacaksınız. Rafadan yumurta yapmak ne de zordur, herkes bilir. Ahan da size bu işin incelikleri: "Gayet taze yumurtaları fıkır fıkır kaynayana suya atınız (su fıkır fıkır kaynayacak ona göre), üç dakikageçince oğumamak içinsicak beyazdır birze (neden beyazdır, kırmızı olur mu diye sormayın, böyle bir bilgi verilmiş) sanıp sofraya sununuz. İhtar: (böyle bir uyarıcı bölüm bile düşünülür) Mezur suya yumurtaları atıp on beş dakika geçince çıkan soğuksudan geçirensiz hazır olur yumurta olur, yeniş şekli herkesin keyfindedir (yani demektir ki; rafadan yumurtayı yaparken üç dakikayı geçirdin, sakın tırmsa, olur yumurta da güzeldir, bununla idare et).

"Yumurtanın Tazeşini Anlama Usulü" diye bir bölüm var ki, sanırızms fizik-kimya deneyi yapıyorsunuz. Hiç bir yorum yapmadan birkaç satır aynen alıntı yapıyorum: Yumurtayı güneşe yahut karlılıkta lambanın yakınına ve ışığına sol

elin üç parmak ucuytu tutunuz. Sol elinizi yumurtanın üst tarafına temas ettirerek yumurtaya gölgelik verip baktığınız noktadan ziyası menedipba-kışı yumurtaya hasrediniz.

Yumurta taze ise büsbütün olgun ve sarımsı şeffaf görürsünüz. Yumurtası ilde muayene olunur. 125 gram tuzu bir litre saf suya içindirir. Bugün yumurtası ise suyun dibine iner. Çünkü yumurtası suyun yüzüne çıkamaz, 3 veya 4 günden ziyade isesuyun üstünde yüzer yekaa günlük ise kabuğu o nisbetesuyun sahındayukarıdır.

Yumurtakonusunda bu kadar titiz bir çalışma sergileniyorsa diğer teferuatlı yemeklerin tariflerini siz düşünün artık. Geceleyince optamir etmek, Bıçaklarda kıl balık kokusu, Farelere Savaş, Banyoların masil temizlemeli...

tarafda pöktalarvehattamevimsileregöre aya ne pisireceğiniz konusundada sizlere yardımcı olacak listeler mevcut. Bilmediğimiz terimlerin anlamalarını öğrenmek için "Lügatçe" diye bir sözlük belki düşülmüştü fakat gel gör ki; kitabımız bir hayli eski basım olduğundan açıklama yapışın dili çözmek için de ayrıca Osmanlıca bir sözlük gerekebilir. Kitabımızın eski fiyatı 750, ciltlisi 1250 Kuruşmuş. Cilt dedikleri de ne pahalı bir şeymiş ki. Tabii eserimiz ciltli olmasaymış bugünlere sağlam bir şekilde gelip de, Tozlu Raflar'daki yerini alabilirdi miydi bilemem.

vaşınırsel bir dille destansı anlatımıdır yazacağımızı gerçekleştirmek istediğiz. Savaş denilen illetin çirkin yüzünü, şirir gibi nadide bir edebiyat tarzı ile tasvir etmeye çalışıyor ve bunu yaparken belki de avukat olduğundan kaynaklanan sivri dilini kullanarak bir anlamda savıştan sorumlu tuttuğu kılamlarda suçlandırıyor. (Vallaha aynen öyle yapılıyor. Bu arada ne cümleler dökülmüşün iyice klasik kitap tanıtımı yapan köşeler benzetim Tozlu Raflar'ı. Çok enteresan bir kitap, hep duşduğmda bir tebessüm ile okudum eserimizi. Hiç savış olayına belki de insan, di mi? Ne bileyim belki de yazmamız, o koşkoçman komutanları tatlı tatlı azarladıkça hoşuma gitti! belki...) 1960 yılında Bakır Matbaası tarafından basılan eserimizin on günlük fiyatı 250 Kuruş. Her eve lazım, savaş kötü, kollayın kendinizi, size bi şey olmasın...

GEÇEN YIL NİSAN'DA KAÇAK

- Kaçak Yayın seminerlerinin 2. dönemi başladı.
- Roberto Calasso, Jonathan Franzen, Claudio Magris, Harold Bloom, Michel Tournier, Yves Bonnefoy... Ne dedikleri niteledi ki mi acaba?
- Sabahattin Ali, İbrahim Baştuğ'un devam eden Edebiyatçıları Per-tev Nallı Boratav'ın yazışmaları anıldı.

- Salih Bolat, şairin ve yazarın toplumsal görevini yazdı.

- Kültür-sanat editörleri ve muhabirleri bir araya geldi. Kültür-sanat haberciliği üzerine bir Kaçak Yayın Forumu.

- İskender Pala, atalarımızın tarih boyunca gayrimüslimlere gösterdiği hoşgörü yazdı.

- Kaçak Şiir Atölyesi sunar... Oktay Taftalı, şiirde içeriği anlattı.

- Hasine Şen, ilk Amerikan romanının izini sürdü: The Power of Sympathy.

- Aslan Özdemir ve Björn Kern, Bir Şiir Bir Öykü'de buluştu.

- 23. Uluslararası İstanbul Film Festivali filmleri Kaçak Sinema'da... Şebnem Atılcan dertledi.

- Atilla Birkiye yalnızlığıyla rakı masasına oturdu, dostları ziyaretine geldi. Bir düğ kurmuş...

- Savaş Ünlü ve İzmir'den haberler...

- İmece dergisinden Arkadaş Radyo'ya bir söyleşi.

- Sabri Özdemir, Düzce Notları'ndan aktardı.

- Berlin ve Yeni Ulusal Galeriler MOMA... Gültekin Emre Almanya'dan bildirdi.

- Hayat, kitap ve kadın üçgeninde bir yazı... Nafer Ermiş, kitabı Öteki Aşk'ın öyküsünü yazdı.

- Doğan Katırcık Mideya Pazarlama Sorumlusu Pelin İleri'yle kitap tanıtımı ve reklamı üzerine bir söyleşi.

- Kaçak Seminer Grubu'ndan şiir, öykü ve röportajlar...

- Paul Auster'dan yazının gizli güçleri üzerine: Kehanet Gecesi.

- Bülent Karakaş, Ömer Seyfettin ve Gönen üzerine yazdı.

- Yedek Şaşmaz intiharı sorguladı.

- Oktay Taftalı, 'Hümanizmin eleştirisi dediği' 2. durakta.

- 130 bin kelimelik Kürççe - Türkçe sözlüğü hazırlayan Zana Farçinli ile sözlük üzerine bir söyleşi.

- Kitap, ona verilen hayatların toplamıdır; kütüphaneler ise fikir mezarlıklarıdır. İsmail Güzelsoy yazdı.

- E-Posta'da Erdal Öz'den cevaplar var.

- Bulutsuzluk Özlemi'nden Nejat Yavaşoğlu'yla müzik, mimarlık ve kentliler üzerine bir söyleşi. Röportajlar: Cüneyt Özdemir ve Aslan Özdemir.

- Kürşad Oğuz, Bir Hayat Bir Yazar'a Stefan Zweig'i konuk etti.

- Nena Calidis'den 'Kadınlar, Gemiler, Otomobiller' adlı kitap üzerine bir değerlendirme.

- Edebiyat dünyasında polemikler, tartışmalar eleştiriler... Hepsi Yahya Kebir ve Tersten Okuma'da.

- Dallas, Belanı Bulacaksın, Sarışın Canı... Faruk Kaya, Tozlu Raflar'da.

Yirmili yaşlarını süren bir genç
adamla olgun bir kadının aşkı

“Kadın; hem
şairi, hem
sığırcık kuşunu
hem mükemmel
bir noteri
andıran
şaşırtıcı hayvan.”

Colette

ÖZEL FİYAT
5 YTL
5.000.000TL

CADDE

AMOR

Şömis cilt 180 gr kuşe

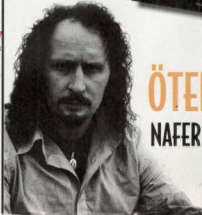
MOZART'IN BERBERİ

WOLF WONDRA TSCHKE

Wondratschek hep
çözölmesi zor
şeyler yazardı, tıpkı
Ronaldinho'nun
Chelsea'ye attığı
ikinci gol gibi...

0 hep sözünü
ettikleri aşk,
bu aşk mı,
benim yaşadığım
aşk mı?

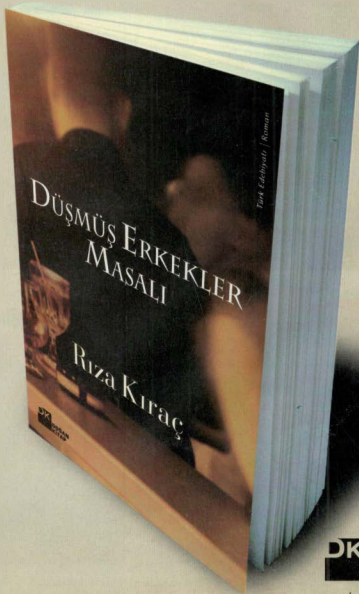
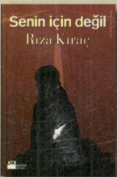
ÖTEKİ AŞK
NAFER ERMİŞ

Yalnızlığı seçen bir erkek...
Yoktan var olan bir dost... Silinmiş bir geçmiş...
Şaşırtıcı ve kışkırtıcı bir roman!

Kendinden kaçan erkekleri anlatıyor Rıza Kıracı. Geçmişini yok ederek yürüyen Müstahak, kendini sevgiden, yakınlıklardan yoksun bırakıp yüzeyselliğe sığınan Babacan...

Günümüz insanına, yalnızlıklara, uyumsuzluklara, ilişkisizliklere dair bir roman bu. Akıcı kurgusu, sürpriz sonuyla bir solukta okunacak, yaşadığımız hayatı sorgulayan *Düşmüş Erkekler Masalı*, Kıracı'nın gitgide yetkinleşen kaleminin son ürünü.

DK DOĞAN
KİTAP

www.dogankitap.com.tr